

Turistický průvodce po vybraných památkách v Libereckém kraji

Bakalářská práce

Studijní program:

B1301 Geografie

Studijní obory:

Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)

Historie se zaměřením na vzdělávání

Autor práce:

Petr Beran

Vedoucí práce:

Mgr. Emil Drápela, Ph.D.

Katedra geografie

Zadání bakalářské práce

Turistický průvodce po vybraných památkách v Libereckém kraji

Jméno a příjmení: Petr Beran
Osobní číslo: P17000289
Studijní program: B1301 Geografie
Studijní obory: Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)
Historie se zaměřením na vzdělávání
Zadávací katedra: Katedra geografie
Akademický rok: 2018/2019

Zásady pro vypracování:

Představení struktury památkové soustavy v České republice. Popis historického vývoje, zastoupení objektů a návštěvnosti v jednotlivých krajích na základě dat z Českého statistického úřadu.

Porovnávání tras vedoucích k vybraným památkám na základě dostupnosti veřejnou dopravou, a to s využitím současných jízdních řádů a terénního výzkumu. Návrh možných turistických tras pro jednodenní až dvoudenní výlety. Poukázání na možný budoucí vývoj návštěvnosti památek.

Vytvoření turistického průvodce na základě trasování a přístupnosti památek veřejnosti, založeného na mapování bodů zájmů pomocí GIS.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 stran
Forma zpracování práce: tištěná
Jazyk práce: Čeština

Seznam odborné literatury:

DURDÍK, Tomáš. Encyklopedie českých hradů. 6. vyd. Praha: Libri, 2005. ISBN 80-7277-274-0.

VLČEK, Pavel. Encyklopedie českých zámků. 5. vyd. Praha: Libri, 2006, 314 s. ISBN 80-7277-302.

ŠIMEK, Tomáš a Zdeněk FIALA. Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. III, Severní Čechy. Praha: Svoboda, 1984, Str 709, Dostupné z: PDF dokument.

DAVID, Petr, Petr LUDVÍK a Vladimír SOUKUP. Malý špalíček výletů. Praha: S & D, 2016. Autem po Čechách, Moravě a Slezsku. ISBN 978-80-86899-72-5.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. Geografie cestovního ruchu České republiky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
ISBN 978-80-7380-340-7.

HEROUT, Jaroslav. Slabikář návštěvníků památek. 4. vyd. Ilustroval Antonín KRYL. V Praze: Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště středních Čech, 2011. ISBN 978-80-86516-40-0.

Vedoucí práce: Mgr. Emil Drápela, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání práce: 26. června 2019
Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2020

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Kamil Zágoršek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. července 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

20. května 2020

Petr Beran

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat mému vedoucímu práce Mgr. Emilu Drápelovi, Ph.D. za trpělivost, ochotu, vždy rychlou odezvu i v době pandemie, a hlavně poskytnutí mnoha důležitých rad při tvorbě práce, příloh a dalších materiálů. Dále děkuji veškerým správcům památek, kteří poskytli informace ohledně vybraných objektů a Libereckému kraji za zpřístupněné datové složky, jež pomohly k vytvoření mapových listů.

Anotace

Bakalářská práce analyzuje vybrané typy památek v okrese Semily, kde v rámci rozvoje cestovního ruchu poukáže na dnešní stav objektů a jejich možné využití. Vzhledem k tomu, že většina turistických průvodců se věnuje historii památek, klade tato bakalářská práce důraz na jejich lokalitu a stav. Čtenáři se seznámí s historickým vývojem památkové soustavy České republiky i se soudobým stavem objektů. Hlavní část práce pak popisuje všechny zkoumané památky na území okresu Semily.

Klíčová slova: kulturní památka, obec, návštěvnost, turistická trasa, cesta, dopravní dostupnost

Annotation

The bachelor's thesis analyses selected types of sightseeings in the district Semily, where in the development of tourism points to the present appearance of buildings and their possible future use. The most of tourist guides are focused on the history of monuments. That is why this bachelor's thesis will concentrate on their location and architectonic condition. Readers will get acquainted with the historical development of the sights system of the Czech Republic and the present appearance of the buildings. Then the most important part of the paper describes all the ispect monuments in the Semily district.

Key words: cultural sights, locality, attendance, tourist trail, way, transportation

Obsah

Úvod	5
1. Vývoj a prostorová lokalizace památek na území Čech	6
1.1. Historický vývoj objektů.....	6
1.2. Zánik některých památek v průběhu historie.....	8
2. Prostorová lokalizace památek v České republice.....	10
2.1. Zdrojová data	10
2.2. Shrnutí vývoje návštěvnosti památek v letech 2008-2018.....	10
2.2.1. Počet objektů a prohlídkové okruhy	10
2.2.2. Návštěvnost a kulturní akce.....	11
2.2.3. Struktura kulturních památek v roce 2018	12
2.3. Návštěvnost a počet zpřístupněných památek v krajích Česka.....	12
2.3.1. Zastoupení zpřístupněných památek v krajích k roku 2018.....	13
2.3.2. Pozice Libereckého kraje ve srovnání s dalšími regiony.....	14
3. Aktuální přehled vybraných památek v oblasti Semilská	15
3.1. Podkrkonošská pahorkatina	16
3.1.1. Zámek Horní Branná.....	16
3.1.2. Zámek Jilemnice.....	18
3.1.3. Mladkovský hrádek.....	20
3.1.4. Nístějka	21
3.1.5. Sytový.....	23
3.1.6. Kumburk	24
3.1.7. Semily	27
3.1.8. Košťálov.....	28
3.1.9. Tvrz Kundratice.....	30
3.1.10 Lomnice nad Popelkou	31
3.1.11. Levín.....	32
3.1.12. Tvrz Levínská Olešnice.....	34
3.1.13. Líšný	35
3.1.14. Loukov	36
3.1.15. Pravín.....	38
3.1.16. Studenec	39
3.1.17. Valy u Kundratic.....	41
3.1.18. Žďár	42
3.2. Vrchlabská vrchovina	43
3.2.1. Zřícenina hradu Štěpanice	43
3.3. Železnobrodská vrchovina.....	45

3.3.1. Jesenný	45
3.4. Kozákovský hřeben	47
3.4.1. Bradlec	47
3.4.2. Kozlov	48
3.5. Turnovská pahorkatina.....	50
3.5.1. Hrubá Skála	50
3.5.2. Hrubý Rohozec.....	52
3.5.3. Kozlov (Chlum).....	53
3.5.4. Kavčiny	55
3.5.5. Malý Rohozec	57
3.5.6. Rotštejn	58
3.5.7. Semín.....	60
3.5.8. Trosky	61
3.5.9. Valdštejn	63
4. Návštěvnost památek v okrese Semily	65
5. Závěr	66
Seznam literatury	68
Volně vložené přílohy	76

Tab. 1: Vývoj návštěvnosti památek v letech 2008-2018	10
Tab. 2: Návštěvnost a počet zpřístupněných památek v krajích České republiky v letech 2014-201 ...	13
Tab. 3: Porovnání vybraných hodnot Libereckého kraje v roce 2018 s ostatními regiony	14
Tab. 4: Přehled vybraných památek v okrese Semily v roce 2020	15
Tab. 5: Návštěvnost vybraných památek v okrese Semily v letech 2014-2018	65

Obr. 1: Bývalá tvrz Levínská Olešnice	16
Obr. 2: Informační tabule na zámku Horní Branná	17
Obr. 3: Blízké okolí zámku Horní Branná	17
Obr. 4: Zámek Jilemnice a poskytované služby	18
Obr. 5: Lokalita Mladkovského hrádku v dnešní době	20
Obr. 6: Zřícenina hradu Nístějka	21
Obr. 7: Část uvítací informační tabule na zřícenině Nístějka	22
Obr. 8: Pozice dřívějšího sídla Sytový	23
Obr. 9: Zřícenina Kumburk	25
Obr. 10: Zámek Semily	27
Obr. 11: Okolí a pozůstatky zříceniny Košťálov	28
Obr. 12: Soudobá podoba tvrze Kundratice	30
Obr. 13: Zámek Lomnice nad Popelkou	31
Obr. 14: Zřícenina hradu Levín	33
Obr. 15: Tvrz Levínská Olešnice v dnešní době	34
Obr. 16: Lokace bývalé tvrze Líšný	35
Obr. 17: Pozůstatky tvrze Loukov	37
Obr. 18: Aktuální stav hradiště Pravín	38
Obr. 19: Aktuální stav zámku Studenec	40
Obr. 20: Lokalita dřívější tvrze Valy u Kundratic	41
Obr. 21: Bývalá tvrz Žďár	42
Obr. 22: Aktuální stav zříceniny hradu Štěpanice	43
Obr. 23: Nepřístupný zámek Jesenný u Semil	45
Obr. 24: Pozůstatky zříceniny Bradlec	47
Obr. 25: Aktuální stav zříceniny Kozlov	49
Obr. 26: Zámek Hrubá Skála	50
Obr. 27: Automat na placení parkovného na zámku Hrubá Skála	51
Obr. 28: Soudobá podoba zámku Hrubý Rohozec	52
Obr. 29: Ceník parkoviště u zámku Hrubý Rohozec	53
Obr. 30: Pozůstatky hradu Kozlov (Chlum)	54
Obr. 31: Skály s jeskyněmi v lokalitě zříceniny hradu Kavčiny	55
Obr. 32: Restaurace a pivovar Malý Rohozec	57
Obr. 33: Zřícenina hradu Rotštejn	58
Obr. 34: Replika hradiště Semín	60
Obr. 35: Hrad Trosky	62
Obr. 36: Informace o hradu Valdštejn	63

Seznam zkratek

ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
GPS	Global positioning System / Globální polohový systém
NPÚ	Národní památkový ústav
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
KORID LK	Koordinátor veřejné dopravy Libereckého kraj
IDOL	Integrovaný dopravní systém Libereckého kraje
IREDO	Integrovaná regionální doprava

Úvod

Cestovní ruch se v České republice významným způsobem podílí na tvorbě pracovních míst a hrubého domácího produktu. Řada tradičních turistických destinací se nachází na území Libereckého kraje, jehož území se měla původně věnovat tato práce. Vzhledem k rozsáhlým karanténním opatřením, zavedeným v souvislosti s pandemií COVID-19 však nebylo možné přejíždět mezi regiony a získat tak potřebnou dokumentaci. Proto se tato práce věnuje pouze kulturnímu dědictví v okrese Semily, kde analyzuje a lokalizuje veškeré, alespoň částečně dochované hrady, zámky, zříceniny a tvrze.

V první části se práce bude věnovat historickému vývoji sídel. Zaměří se na dobu vzniku jmenovaných typů památek a jejich případné změny. Představí těžká období pro samotné objekty a zmíní důvody, proč se některá dřívější panská sídla vůbec nedochovala, nebo se vizuálně změnila v průběhu 19. a 20. století.

Následně práce poukáže na vývoj počtu objektů, prohlídkových okruhů, ale také na návštěvnost v letech 2008-2018. V jednotlivých krajských oblastech vyzdvihne nejdůležitější památky dané lokace. Poslední část kapitoly porovnává Liberecký kraj s ostatními regiony České republiky v rámci kulturního bohatství.

Stěžejní část práce se věnuje bývalým panským sídlům v okrese Semily. Pomocí terénního výzkumu a dalších zdrojů představí základní historické informace, aktuální stav památek, zajímavosti v okolí, ale i dopravní dostupnost, která je pro tuto práci stěžejní.

Poslední výzkum se zaměřuje na návštěvnost přístupných památek veřejnosti v oblasti okresu Semily v letech 2014-2018. Zde jsou zahrnuté pouze objekty, které monitorují počet turistů a podílejí se tak z velké části na rozvoji cestovního ruchu ve vybrané lokalitě.

V závěrem práce poukáže na dominantní památky okresu Semily a možnosti jejich rozvoje. Mimo jiné navrhne i alternativy pro zlepšení cestovního ruchu v některých lokalitách a pokusí se o vytvoření prostoru pro možnou diskuzi na téma probírané problematiky.

1. Vývoj a prostorová lokalizace památek na území Čech

Česká republika patří mezi kulturně bohaté země. Do dnešní doby se zachovalo nemalé množství zámků, kostelů, klášterů, ale i dalších objektů, jako jsou například hrady nebo zříceniny. Kvůli velikému rozsahu památek, není možné se zabývat veškerým kulturním dědictvím, které nám naše vlast zanechala. Proto se tato práce věnuje pouze hradům, zámkům, zříceninám a tvrzím.

1.1. Historický vývoj objektů

Přesto, že má každá památka svou vlastní minulost, můžeme sledovat vývoj objektů v rámci několika historických etap, které souvisí s dějinami umění. Neboť právě umělecké slohy a směry byly hlavním podnětem k sídelním přestavbám, ale také občasnou destrukci (Herout 2011: 9-104).

Dnešní rozmístění památek vyplývá ze samotné historie naší vlasti. Po neolitických kulturách osídlili trvaleji Českou kotlinu keltové, kteří si stavěli dřevěná oppida. (Pánek, Tůma, a kol. 2018: 55-58). Další etapou byl vznik Velkomoravské říše a prvních dřevěných, později kamenných hradišť¹ (Herout 2011: 9). O těchto místech získáváme povědomí, převážně díky legendám nebo písemným pramenům (Kalhous 2011: 15-31). Například v Kosmově² kronice můžeme objevit některé informace o nejstarším Přemyslovském hradišti Levý Hradec (Kosmas 2005: 34,51), kde byl založený jeden z prvních kostelů v Čechách (Lutovský 2009: 49-51). Rod Přemysla Oráče (Kalhous 2011: 65) vytvořil téměř celou hradeckou soustavu našeho pozdějšího království, kterou také významně doplnila následující vládnoucí dynastie Lucemburků (Durdík 2015: 24-27). Dalšími činiteli se stávala šlechta, jež začala svá sídla stavět až v pozdějších dobách, protože zprvopočátku bylo jejich držení půdy závislé na panovníkovi. Až později za Konráda Oty II. získala práva na držení dědičné půdy, a tak mohla začít budovat svá vlastní panství, aniž by je po jejich smrti panovník přidělil jinému leníkovi³ (Bláhová, Frolík a Profantová 1999: 662).

Jak již bylo zmíněno, původním obydlím knížete bývala hradiště, která se začala doplňovat o kamenné stavby. Například už v 9. století za Bořivoje I. byla založená první kamenná stavba na Pražském hradu (Lutovský 2009: 79). Nedlouho poté se pozvolna přecházelo k častějšímu

---

¹ Hradiště: „název místa, na němž stál hrad, stejně jako tvrziště, dvořiště či městiště označují místo tvrze, dvora či města.“ (Durdík 2005: 15)

² Kosmas: První známý český kronikář, který byl děkanem pražské kapituly (Kosmas 2005: 17).

³ Leník (vazal): svobodná osoba, který si vybírá svého pána a vstupuje do jeho služeb. Tím se může stát držitelem léna, čímž získává osobní panství. Většinou se jednalo o rytíře. (Le Goff 2008: 771)

využívání tohoto pevného materiálu. Největší rozmach byl v době románského slohu, během kterého vzniklo mnoho kamenných staveb a rotund⁴ na území Čech (Herout 2011: 16). V době, kdy se dřevěná hradiště začala „modernizovat“ do podoby kamenných budov, vznikl nový typ soudobých památek, což jsou hrady, které se na několik staletí staly trvalým nebo přechodným sídlem panovníků a šlechty. Nejstarším vrcholně středověkým objektem tohoto typu se stala Přimda, která mohla být založená okolo roku 1121 (Durdík 2005: 17). Velkou stavební aktivitu přinesla doba gotická a vláda Přemysla Otakara II, Václava I. a Václava II. (Durdík 2005: 18-19). Fenomén kamenných hradů s jejich obranou funkcí na našem území vydržel až do konce 15. století, kdy se do Čech pozvolna začal dostávat vliv italské renesance⁵. Celková přeměna skončila zhruba v polovině 16. století. Obranou funkci přejaly pevnosti a původně italské umění mělo na svědomí vznik nových památek, které upouštěly od fortifikace a zaměřovaly se spíše na krásu, honosnost a pohodlí (Vlček 2011: 10).

Renesance se do Čech nejprve dostala v podobě architektonických prvků (Vlček 2011: 35). Skutečný nástup nového slohu znamenal až zámek v Kačerově, jenž se stal prototypem venkovského slohově soudobého sídla (Vlček 2011: 37-38). Renesance se používala převážně na světské budovy, což byly především zámky, paláce, ale také měšťanské domy. Sakrální památky již zmíněné slohové struktury se u nás vyskytují pouze v malém množství (Dvořáček 2005: 5). Důvodem může být odklon od víry v boha, neboť tato etapa kladla důraz na podstatu člověka a humanismus (Herout 2011: 45-47). V každém případě kostely, kaple a boží muka ve velice hojném počtu vznikají až po době manýrismu⁶ (Pánek, Tůma a kol. 2018: 255-256).

Za vlády Habsburské dynastie se do našich zemí postupně dostalo baroko⁷. Tato etapa dějin umění pravděpodobně nejvíce poznamenala ráz dnešních památek, protože u nás trvala více jak sto let. Poté plynule přešla do rokoka⁸ (Herout 2011: 55). Baroko dle některých názorů přichází do Čech stavbou Matyášovy brány na Pražském hradě (Vlček 2000: 166), ale plně se uchytilo až po skončení třicetileté války, kdy odstartovala éra zdobených paláců, výstavba měšťanských domů, přestavba zámků a také již dříve avizovaný rozvoj církevní architektury. Navazující

---

⁴ Rotunda: válcovitá stavba na kruhovém půdorysu s kupolí. Většinou doplněna nižší apsidou, občasně doplněna věží (Herout 2011: 248).

⁵ Renesance: znovuzrození, obrození. Návrat k antickému umění (Herout 2011: 41-54).

⁶ Manýrismus: doba mezi renesancí a barokem, která hledá inspiraci ve slavných vzorech a prezentuje se vyzkoušenými kompozicemi (Herout 2011: 55).

⁷ Baroko: vychází z pozdní renesance, zaměřuje se na křivky a pohyb, ne pouze tvarů ale i půdorysu. Sloh zaměřený na honosném dekorování – štuková výzdoba, fresky, zlato a tak dále (Herout 2005, 55-59).

⁸ Rokoko: pozdní baroko, více hravější a pohodlnější využívá křídové barvy a různé přírodní motivy (Herout 2005, 59, 66-67).

rokoko vycházelo z předchozího slohu a zaměřovalo se více na rozmanitost barev, motivy zvěře a pohodlný nábytek do šlechtických salónek (Herout 2005: 66-67).

Dále pokračují slohy jako je například klasicismus⁹ nebo empír¹⁰. Doba romantismu vnesla do společnosti obnovený zájem o staré hrady a zříceniny, proto se do popředí dostávají spíše historické směry, které napodobují předešlé umělecké epochy. Jedná se o takzvané pseudo-styly, jež se snaží o přesné kopírování stavebních postupů gotiky, renesance, baroka a dalších slohů (Herout 2011: 88-94). V této době se postupem času vytváří částečně unikátní styl *purismus*, na který se do dnešní doby zachovalo mnoho kritických názorů, protože způsobil zničení velice cenných historických pozůstatků na určitých objektech, ve jménu očištění památky do původní slohové podoby (Herout 2005: 89-90).

Nové památky se v současnosti téměř nestaví. Hrady ztratily svou roli už po skončení třicetileté války (Durdík 2005: 33) a další sídla jsou převážně představovaná a modernizovaná. Alespoň výše uvedená vlna romantismu přinesla zájem o obnovení zašlé krásy majestátných panství někdejších králů.

1.2. Zánik některých památek v průběhu historie

Hrady, zámky a tvrze si mimo své slavné éry prošly i těžším obdobím. Tím je myšlené období válečných tažení na jednotlivé objekty, které velmi často podlehly nepřítelům, a tím jejich osud skončil. Středověk, občas stále známý jako „doba temna“, se skládal z mnoha válek, kořistnictví a vleklých sporů. Dobrým příkladem někdejších problémů může být doba Braniborů v Čechách, ve které Ota Braniborský uvěznil právoplatného dědice trůnu Václava II a se svou družinou raboval v našem království (Pánek, Tůma, a kol. 2018: 107). Přes všechny tyto problémy se objevují dvě stěžejní období, jež zasáhla do historického vývoje našich památek.

První z těchto epoch je doba husitských válek, kdy byly České země vystavená loupeživým bandám husitů, ale také se staly cílem křížových výprav krále Zikmunda Lucemburského (Šmahel 2008: 369-382). Důsledkem zmíněných aktivit různých vojsk bylo obléhání nemalého počtu sídel, což poukázalo na slabiny fortifikačních systémů soudobých hradů. Například Rotštejn nevydržel nápor útoku a byl zničený (Anděl a kol. 1984: 13). Některá sídla měla více štěstí, neboť se stala pouze terčem okupace a díky včasné kapitulaci nebyla tolik poničená

---

⁹ Klasicismus: navazuje na takzvané klasické umění antického Říma a Řecka (Herout 2005: 73).

¹⁰ Empír: císařský sloh, charakterizován podobně jako klasicismus. Využíván převážně v době Napoleona Bonaparta (Herout 2005: 73).

(Čornej 2019: 110). Většina menších a nevyužitých památek zanikla po skončení husitských válek. Některé z nich se obnovy ještě dočkaly, ale bohužel ne všechny (Anděl a kol. 1984: 13).

Druhým a pravděpodobně i nejtěžejnějším obdobím se stala doba před třicetiletou válkou a po ní. Už před počátkem bojů v celé Evropě zaniklo velké množství hradů a tvrzí, neboť ztratily svůj původní obranný význam (Anděl a kol. 1984: 16 a Durdík 2005: 33). V době 17. století se České království stalo centrem bojů, které byly příčinou zániku některých objektů převážně v severních Čechách (Anděl a kol. 1984: 17). Většinu našich památek poničily vpády švédských vojsk, která na našem území hojně rabovala. Ničení panských sídel neměli na svědomí pouze Švédové, ale také žoldnéřské armády vytvořené šlechtici (Klíma 2000: 94-111). Po bitvě na Bílé hoře nastal problém v držbě majetku. Na většině objektech se změnili vlastníci, kteří mohli se svými novými statky nakládat dle vlastní libosti. Jelikož měla většina těchto rodů hlavní residence někde jinde, využívala panství pouze k hospodářské aktivitě. V těch horších scénářích ponechali noví vlastníci panství bez jakékoliv finanční pomoci na pospas času (Anděl a kol. 1984: 17).

Tyto negativní dopady zmíněných etap na památky, mají za příčinu vznik úplně nového typu historického objektu, což je zřícenina. Přesto, že (Durdík 2005: 8) rozděluje a popisuje pozůstatky hradů dle několika různých aspektů, můžeme použít stejnou klasifikaci i pro zámky, tvrze a hradiště, ze kterých zůstaly už pouze části staveb, pozůstalé kameny, nebo terénní náznaky dřívějších sídel. V některých případech se bohužel nedochovalo vůbec nic, a proto můžeme čerpat pouze z písemných zmínek a pramenů vytvořených například Augustem Sedláčkem (Doležalová a Šimůnek, 2020). V dnešní době si tato místa můžeme prohlédnout hlavně díky již zmíněným archeologickým výzkumům, jež lokalizují bývalé památky. Také díky finančním podporám Ministerstva kultury, činnosti NPÚ nebo dalším organizacím, které se snaží obnovovat zašlou krásu bývalého Českého království.

2. Prostorová lokalizace památek v České republice

I když už pominula doba výstavby nových objektů, stále se mění počet památek na našem území. Důvodem je především rekonstrukce některých sídel. Ministerstvo kultury a další organizace se snaží o obnovu zřícenin a restaurování zašlých historických atraktivit. Příkladem jsou především nástěnné malby a fresky, ale v některých případech se přestavuje i celá památka, aby poskytla větší, a hlavně kvalitnější turistické zázemí (Šrámek 2020).

2.1. Zdrojová data

Z počátku této kapitoly je důležité představit vstupní data, jež byla získaná na základě činnosti ČSÚ a NIPOS. Obě organizace spolupracují na prezentování důležitých hodnot v rámci kultury České republiky. Bohužel získaná data jsou částečně kontroverzní a nepřesná, neboť některé informace se nepodařilo organizacím získat kvůli neposkytnutí souhlasu se zveřejněním nebo neuvedení některých čísel, například počet návštěvníků. (NIPOS 2019: 27-40). Přesto, že tyto veřejnosti přístupné dokumenty jsou pouze z památek zpřístupněných za vstupné, do kterých se řadí hrady, zámky, zříceniny, ale také i kostely, kláštery, mlýny, věže a další, se jedná o klíčový zdroj pro zjištění soudobého stavu památek na území České republiky (NIPOS 2020a).

2.2. Shrnutí vývoje návštěvnosti památek v letech 2008-2018

Rok	Památkové objekty	Prohlídkové trasy	Počet návštěvníků	Počet kulturních akcí	Rozmezí let	nárůst prohlídek	prohlídkových okruhů
2018	327	700	14 237 959	13 644	2018-2017	9	37
2017	318	663	14 148 578	13 889	2017-2016	2	36
2016	316	627	14 139 512	14 946	2016-2015	1	31
2015	315	596	13 006 002	15 768	2015-2014	7	43
2014	308	553	11 991 561	12 905	2014-2013	11	33
2013	297	520	10 673 420	14 042	2013-2012	2	-17
2012	295	537	11 626 624	13 393	2012-2011	0	34
2011	295	503	12 032 499	13 261	2011-2010	11	14
2010	284	489	11 324 837	13 864	2010-2009	-10	-3
2009	294	492	11 616 408	14 144	2009-2008	17	30
2008	277	462	11 681 124	22 014			
průměr	302	558	12 407 139	14 715			

Tab. 1: Vývoj návštěvnosti památek v letech 2008-2018 (ČSÚ 2020)

2.2.1. Počet objektů a prohlídkové okruhy

Prvním zajímavým zjištěním, které vyplývá z tabulky (Tab. 1), je vzrůstající počet památek, který mírně zakolísal pouze v roce 2010. To může být důsledkem již zmíněné činnosti Ministerstva kultury, což je zřizovatel organizace NPÚ, jež se snaží o zpřístupňování nových památek a záchranu těch starých (NPÚ 2020a). Rozdíl činí 50 objektů, které byly veřejnosti

zpřístupněné v období mezi lety 2008 a 2018. V logické návaznosti na předešlé zjištění je zřejmé, že téměř stoprocentní vzrůstající tendence měly i prohlídkové okruhy, neboť tato hodnota závisí na celkovém počtu památek (Tab. 1). Přesto čísla nabízejí velice pozoruhodný úkaz, například v letech 2015-2016 přibyl pouze jediný objekt, ale vzniklo 31 nových okruhů. To vypovídá o činnosti již zpřístupněných památek, které se snaží přilákat další turisty na nově vytvořené nebo vybavené interiéry nebo na prohlídky cíleně zaměřené pro určitou skupinu lidí (NPÚ 2020b). Celkově i v dalších obdobích bývá poměr nárůstu objektů a prohlídkových okruhů velice nevyvážený (Tab. 1). Jedná se opravdu o nepravděpodobný úkaz, aby nová památka dokázala otevřít naráz 31 prohlídkových okruhů, ve kterých bude umístěno základní vybavení, které má přilákat potencionální návštěvníky. Další zajímavostí je celkové zvýšení počtu tras téměř 5×, oproti nově zpřístupněným památkám v rozmezí let 2008-2018, což znamená v průměru 5 okruhů na jeden nový objekt (Tab. 1) Z toho se dá vyvodit, že turisté nemají větší výběr hradů, zámků a dalších atraktivit, ale získali větší možnosti kulturního vyžití na objektech, které už třeba navštívili.

2.2.2. *Návštěvnost a kulturní akce*

Výpočet těchto hodnot byl založen na prodeji vstupenek. Následující informace budou pouze orientační, neboť jak již bylo zmíněno, některé objekty tyto údaje organizaci NIPOS neposkytly. Z hodnot, které jsou dostupné se prezentuje jako nejslabší rok 2013. Avšak od zmíněného data se postupně až do roku 2018 návštěvnost zvyšuje. Roky 2008-2012 se dají považovat za stagnující, neboť průměrný počet turistů na objektech ve zmíněném období je 11 656 298 (Tab. 1). Důvodů pro nestabilní vývoj zkoumaného prvku je mnoho. Příkladem mohou být negativní nebo pozitivní ekonomické, sociální nebo kulturní změny, jako příjem obyvatelstva, míra výjezdového cestovního ruchu, ceny služeb nebo významná výročí. Právě poslední zmíněný faktor může mít vliv na rapidní zvýšení návštěvnosti v roce 2016, kdy vzrostl počet návštěvníků na památkách o 1 133 510 oproti roku 2015 (Tab. 1), neboť se jednalo o výročí 700 let od narození Karla IV. (Česká televize 2016).

Kulturní akce jsou celkově vzato nevyzpytatelné, protože některé z nich probíhají pouze jednorázově. Avšak většina se vztahuje k různým svátkům, a proto jsou opakované jako každoroční tradice. Za nejznámější akci, která se koná ve stálých intervalech, můžeme pokládat dobu vinobraní (CzechTourism 2019a). Není pravda ani to, že čím více objekt pořádá kulturních akcí, tím vyšší má návštěvnost. V roce 2013 je zaznamenaný nejmenší celkový počet turistů na památkách v celém zkoumaném období, přestože se uskutečnilo přes 14 000 akcí, což je čtvrtá nejvyšší hodnota z let 2008-2018 (Tab. 1). Zdůvodněním může být rozdílnost

sumarizování vstupného na jednotlivých objektech, protože některé památky nezapočítávají vstup na akci jako vstup do objektu (Pelán 2018).

2.2.3. Struktura kulturních památek v roce 2018

V tomto roce bylo veřejnosti zpřístupněné více jak 327 objektů, do kterých se počítají hrady, zámky, kláštery, kostely, zříceniny, věže a další. Nejedná se pouze o památky patřící státním organizacím, jako je NPÚ, ale také o další možné vlastníky, kterými jsou například podnikatelské subjekty, města nebo obce (NIPOS, 2019: 27). Přesto největší počet historických objektů spadá pod správu NPÚ, což činí 121 objektů. Na druhém místě stojí kraje, města a obce. Dále je zastoupená velice specifická kategorie vlastníků, která zahrnuje podnikatelské a jiné subjekty. Až na čtvrté pozici se umístili církevní instituce s počtem 36 kostelů, klášterů a dalších nábožensky založených památek. Do poslední kategorie, která vlastní nějaké památky, patří různé spolky, jež jsou podmíněné zákonem: „č.89/2012-Sb., 3 obecně prospěšnými společnostmi aj.“ (NIPOS 2019: 27).

Bohužel ani tato bilance není úplně přesná, protože vychází z počtu objektů zpřístupněných veřejnosti. Proto nejsou započítány bývalé zámky a další sídla, která jsou v dnešní době využívána jako zázemí městských nebo obecních úřadů. Také není ze získaných dat zcela jasné, jestli započítávají památky, jež jsou zpřístupněné jen částečně, nebo jestli se do součtu zahrnují i zámky sloužící jako hotely a wellness centra (NIPOS 2019: 27-40).

2.3. Návštěvnost a počet zpřístupněných památek v krajích Česka

Jak již bylo avizováno, naše vlast je kulturně velice bohatá. Sídla dřívějších rodů se stavěla na strategických místech, a proto jsou památky k nalezení skoro v každé části České republiky. Veliká část hradů, zřícenin, ale také zámků stojí kolem řeky Berounky (Karlštejn, Křivoklát, Tetín, Hořovice a další) a v jižních Čechách, kde se kromě panovnické moci rozpínal i rod Vršovců (Zvíkov, Orlík, Hluboká, Písek a další). Jedná se o oblasti kulturně bohaté, neboť se na nich odehrávala velká část dějin (Durdík 2005: 20-21). Sídla se stavěla kvůli pohodlí i ve městech (Praha, Brno, Olomouc, Znojmo). Pozdější doba přinesla vlnu objektů, jež vznikly nedaleko některých aglomerací v menších vsích a byly využívány především jako letní sídla (Vlček 2011: 10-12)

2.3.1. Zastoupení zpřístupněných památek v krajích k roku 2018

Kraj	2018		2017		2016		2015		2014	
	Počet		Počet		Počet		Počet		Počet	
	Památky	Návštěvnost	Památky	Návštěvnost	Památky	Návštěvnost	Památky	Návštěvnost	Památky	Návštěvnost
Hlavní město Praha	10	3 285 367	17	3 782 329	17	3 937 623	18	3 751 746	18	3 374 644
Jihočeský	25	1 304 615	33	1 459 134	35	1 421 758	37	1 335 699	36	1 278 532
Jihomoravský	35	1 214 909	37	1 288 637	34	1 504 367	27	1 139 926	26	1 077 907
Karlovarský	6	133 730	7	133 931	7	126 800	8	107 229	8	120 810
Královohradecký	22	846 565	20	897 851	20	857 590	21	840 550	22	656 650
Liberecký	13	544 892	14	609 847	15	636 687	18	598 446	14	520 400
Moravskoslezský	12	202 602	12	353 524	11	238 503	11	310 709	12	321 108
Olomoucký	11	257 629	11	262 990	12	323 492	11	269 011	11	265 222
Pardubický	9	348 573	16	454 193	13	331 587	13	301 702	12	292 707
Plzeňský	21	418 197	26	556 364	24	566 862	26	538 618	21	391 832
Středočeský	49	2 451 828	46	2 568 127	45	2 440 653	46	2 368 647	50	2 353 056
Ústecký	35	439 719	33	427 214	34	435 162	32	400 004	34	362 880
Vysočina	10	231 408	16	318 662	17	312 090	17	304 429	17	293 544
Zlínský	13	442 623	13	436 229	13	461 475	14	418 118	10	337 223
celkem	271	12 122 657	301	13 549 032	297	13 594 649	299	12 684 834	291	11 646 515

Tab. 2: Návštěvnost a počet zpřístupněných památek v krajích České republiky v letech 2014-201 (NIPOS 2020b)

Mezi nejdominantnější kraje patří Středočeský, Jihomoravský a Ústecký kraj. Všechny jmenované regiony mají přes 30 otevřených objektů. Pouze střední Čechy dosahují hodnoty větší než 40. Přesto je nejvyšší návštěvnost zaznamenaná v Praze. Zde mohou turisté vidět pouhých 10 památek¹¹, (Tab. 2) ale dominantní postavení v rámci kulturního dění v České republice zaručuje našemu hlavnímu městu určitý věhlas v tuzemsku i v zahraničí. Praha tak získává nemálo turistů z jiných destinací, kteří nezbytně nemusí zkoumat pouze historické objekty, ale mohou také navštěvovat divadla, muzea a galerie. Samozřejmě z možností a kulturních rozmanitostí hlavního města České republiky těží částečně i Středočeský kraj. Blízko dřívějšího sídla králů se hojně rozvinula hradská soustava, proto už dříve zmíněný region Berounska může nabídnout zajímavé skvosty v podobě majestátných hradů Karlštejn a Krivoklát nebo nádherného zámku Konopiště či třeba trošku netradičního zámku v Dětenicích (Taprimex Group, s. r. o. 2008), kde turista může navštívit středověkou knajpu a vidět na vlastní kůži, jak to mohlo dříve v krčmě vypadat. (Zámecký resort Dětenice 2020). Možná právě tento výčet zapříčinil návštěvnost oblasti k roku 2018 téměř 2,5 milionů turistů (Tab. 2).

Jihomoravský a Ústecký kraj s 35 objekty se řadí na druhé místo, čemuž určitě napomáhají dominantní části Moravy, jako je Brněnsko a Znojensko, nebo velice známá vinařská oblast v okolí města Mikulov. Také velkou roli hraje návštěvnost Lednicko-Valtického areálu, jenž má zapsáno své jméno od roku 1996 na seznamu památek UNESCO (NPÚ 2020c). Následně na shodné pozici stojí Ústecký kraj. Avšak do této oblasti na objekty Děčín, Házmburk, Střekov a další zavítalo pouhých 439 719, což je o 775 190 lidí méně než do kraje Jihomoravského

¹¹ Samozřejmě se v Praze nachází více památek a zajímavostí. Ale jak již bylo výše zmíněno, ne všechny poskytly data ke zpracování (NIPOS 2019: 34-36).

(Tab. 2). Třetí pozici zaujímá Jihočeský kraj s 25 objekty mezi které patří dominanty jako Hluboká nad Vltavou, Český Krumlov, Jindřichův Hradec nebo Červená Lhota. Možná právě díky těmto skvostům má o 864 896 více turistů než kraj Ústecký s 35 objekty (Tab. 2).

Na opačném konci se pohybuje Vysočina, kde je pouze 10 památek, a Pardubický kraj s 9 památkami (Tab. 2). Přesto tyto regiony nejsou zavrženíhodné, neboť například první z nich disponuje několika objekty v rámci seznamu světového dědictví UNESCO, do kterých nepatří žádné zámky nebo hrady, ale jedná se o historické centrum města Telč, baziliku sv. Prokopa, židovský hřbitov v Třebíči a poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou (České dědictví UNESCO 2020). Dokonce i v Pardubickém kraji se nachází objekt na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Jde o nádherný renesanční zámek v Litomyšli (NPÚ 2020d). Úplně nejhůř se umístil Karlovarský kraj s nabídkou pouze 6 památek (Tab. 2). Síla této oblasti však spočívá převážně v lázeňském trojúhelníku (Zeman 2008: 6), jak jsou zvané Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně, které nabízejí široký sortiment rekreačních pobytů.

2.3.2. *Pozice Libereckého kraje ve srovnání s dalšími regiony*

Počet památek v krajích za rok 2018			Návštěvnost památek v krajích za rok 2018		
Pořadí	Název kraje	Počet	Pořadí	Název	Návštěvnost
2.	Ústecký	35	2.	Středočeský	2 451 828
3.	Jihomoravský	35	3.	Jihočeský	1 304 615
4.	Jihočeský	25	4.	Jihomoravský	1 214 909
5.	Královehradecký	22	5.	Královehradecký	846 565
6.	Plzeňský	21	6.	Liberecký	544 892
7.	Liberecký	13	7.	Zlínský	442 623
8.	Zlínský	13	8.	Ústecký	439 719
9.	Moravskoslezský	12	9.	Plzeňský	418 197
10.	Olomoucký	11	10.	Pardubický	348 573
11.	Hlavní město Praha	10	11.	Olomoucký	257 629
12.	Vysočina	10	12.	Vysočina	231 408
13.	Pardubický	9	13.	Moravskoslezský	202 602
14.	Karlovarský	6	14.	Karlovarský	133 730

Tab. 3: Porovnání vybraných hodnot Libereckého kraje v roce 2018 s ostatními regiony (NIPOS 2020b)

Oblast na severovýchodě Čech sdílí 7. - 8. pozici v počtu památek se Zlínským krajem, ale v návštěvnosti se řadí na místo 6., protože má o 102 269 turistů více než již zmíněná oblast s velice zajímavým městem Kroměříž. (Tab. 3) Z toho je zřejmé, že nezáleží na počtu objektů, ale především na jejich stavu, prestiži a snaze o získání klientely. Nejdůležitějšími historickými skvosty Libereckého kraje jsou hrady Trosky a Bezděz, zámky Frýdlant a Sychrov. Přesto, že kraj sám o sobě nenabízí nejznámější hrady a zámky České republiky, může své turisty nalákat na přírodní krásy Jizerských hor, Ještědsko-kozákovského hřebenu a oblasti Českého ráje a Českolipska.

3. Aktuální přehled vybraných památek v oblasti Semilská

Pořadí	Název	Typ	Lokalita		Přístupnost	Vstupné	(Mapy.cz 2020)			(Anděl a kol. 1984, Šímek a kol. 1989)		(Durdík 2005, Vlček 2011)	(David, Ludvík a Soukup 2016)
			Okres	GPS			Zastoupení	Typ	Stav	Zastoupení	typ		
1.	Bradlec	Zřícenina	Semily	50.4892594N, 15.4140714E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Část stavby	ANO	Hrad	ANO	ANO
2.	Čistá	Tvrz	Semily	X	NE	X	NE	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	NE	NE
3.	Harrachov	Zámek	Semily	X	NE	X	ANO	Zámek	Zaniklý	ANO	Zámek	NE	ANO
4.	Horní Branná	Zámek	Semily	50.6089469N, 15.5698756E	Příležitostně	ANO	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	NE	ANO
5.	Hrabačov (dům č. 1)	Zámek	Semily	X	NE	X	NE	Zámek	Zaniklý	ANO	Zámek	NE	NE
6.	Hrubá skála	Zámek	Semily	50.5449889N, 15.1946831E	ANO	ANO	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	ANO	ANO
7.	Hrubý Rohozec	Zámek	Semily	50.5983697N, 15.1576506E	ANO	ANO	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	ANO	ANO
8.	Chlum (Kozlov)	Zřícenina	Semily	50.5609478N, 15.1255617E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Pozůstatky	ANO	Hrad	NE	ANO
9.	Jesenný	Zámek	Semily	50.6587750N, 15.3376194E	NE	X	ANO	Zámek	Část stavby	ANO	Zámek	NE	NE
10.	Jilemnice	Zámek	Semily	50.6104425N, 15.5044281E	ANO	ANO	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	NE	ANO
11.	Kavčiny	Zřícenina	Semily	50.5587556N, 15.1636736E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Zaniklý	ANO	Hrad	ANO	NE
12.	Košfálav	Zřícenina	Semily	50.5730906N, 15.3829097E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Pozůstatky	ANO	Hrad	ANO	ANO
13.	Kozlov	Zřícenina	Semily	50.5103833N, 15.3387000E	ANO	ANO	ANO	Zřícenina	Zaniklý	ANO	Hrad	ANO	NE
14.	Kumburk	Zřícenina	Semily	50.4934542N, 15.4456056E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Část stavby	ANO	Hrad	ANO	ANO
15.	Kundratice	Tvrz	Semily	50.5852956N, 15.4377903E	ANO	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	NE	NE
16.	Levin	Tvrz	Semily	50.5241333N, 15.5209947E	ANO	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	ANO	NE
17.	Levínská Olešnice	Tvrz	Semily	50.5247817N, 15.5319886E	NE	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	NE	X	NE	NE
18.	Lišný	Tvrz	Semily	50.5440778N, 15.5430794E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Zaniklý	NE	X	NE	NE
19.	Lomnice nad Popelkou	Zámek	Semily	50.5320661N, 15.3718486E	Příležitostně	ANO	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	NE	ANO
20.	Loukov	Tvrz	Semily	50.6143686N, 15.4097067E	NE	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	NE	Tvrz	NE	NE
21.	Malý Rohozec	Zámek	Semily	50.6104931N, 15.1486633E	Příležitostně	ANO	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	NE	NE
22.	Mladkovský hrad	Zřícenina	Semily	50.6393178N, 15.4613472E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Zaniklý	NE	X	NE	NE
23.	Ništějka	Zřícenina	Semily	50.6742919N, 15.4476108E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Část stavby	ANO	Hrad	NE	ANO
24.	Pravín	Zřícenina	Semily	50.5281069N, 15.5080928E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Zaniklý	NE	X	NE	NE
25.	Rotštejn	Zřícenina	Semily	50.5942508N, 15.2242022E	ANO	ANO	ANO	Zřícenina	Část stavby	ANO	Hrad	NE	ANO
26.	Semily	Tvrz	Semily	X	NE	X	NE	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	NE	NE
27.	Semily	Zámek	Semily	50.6045325N, 15.3336656E	ANO	NE	ANO	Zámek	Stojí	ANO	Zámek	NE	ANO
28.	Semin	Tvrz	Semily	50.5099569N, 15.1935225E	ANO	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	NE	ANO
29.	Studenec	Zámek	Semily	50.5471056N, 15.5599836E	NE	X	ANO	Zámek	Část stavby	ANO	Zámek	NE	NE
30.	Sytový	Zřícenina	Semily	50.6216539N, 15.4270992E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Zaniklý	ANO	Hrad	NE	NE
31.	Štěpanice	Zřícenina	Semily	50.6406422N, 15.5394142E	ANO	NE	ANO	Zřícenina	Část stavby	ANO	Hrad	NE	ANO
32.	Trosky	Hrad	Semily	50.5165989N, 15.2304733E	ANO	ANO	ANO	Hrad	Stojí	ANO	Hrad	ANO	ANO
33.	Valdštejn	Hrad	Semily	50.5624200N, 15.1670819E	ANO	ANO	ANO	Hrad	Stojí	ANO	Hrad	ANO	ANO
34.	Valy u Kundratic	Tvrz	Semily	50.5785569N, 15.4231303E	ANO	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	NE	Tvrz	NE	NE
35.	Všeň	Tvrz	Semily	X	NE	X	NE	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	NE	NE
36.	Vyskeř	Tvrz	Semily	X	NE	NE	NE	Tvrz	Zaniklý	ANO	Tvrz	NE	NE
37.	Zďár	Tvrz	Semily	50.5336203N, 15.5157575E	ANO	NE	ANO	Tvrz	Zaniklý	NE	Tvrz	NE	NE

Tab. 4: Přehled vybraných památek v okrese Semily v roce 2020 (Mapy.cz 2020a; Anděl a kol. 1984; Šímek a kol. 1989; Durdík 2005; Vlček 2011; David, Ludvík a Soukup 2016)

Je skoro nemožné přesně určit, kolik památek se nachází v severovýchodních Čechách. Tato práce se snaží představit alespoň část hradů, zámků, zřícenin a tvrzí, které se vyskytovaly, nebo stále vyskytují v pouhém jednom okrese Libereckého kraje. Po porovnání všech zdrojů se dá předpokládat, že na zkoumaném území stojí zhruba 37 památek (Tab. 4).

Z tohoto čísla 6 bývalých panství zaniklo, nejsou o nich skoro žádné zmínky a objevují se pouze ve starší literatuře. Avšak 31 památek má své jasně stanovené GPS souřadnice (Tab. 4), ale ne všechny jsou zajímavé pro turisty. Některé objekty, zaznamenané v nejznámějším mapovém systému České republiky, nejsou vůbec atraktivní, protože po nich zbyly pouze nepatrné pozůstatky. Jedná se o pozměněnou strukturu terénu v okolí, či v lepším případě část stavby. Příkladem se může stát hradiště Levínská Olešnice, které se rozprostírá na zahradě rodinného domu a nejsou po něm téměř žádné pozůstatky (Obr. 1).

Obr. 1: Bývalá tvrz Levínská Olešnice (vlastní fotografie, Levínská Olešnice, pořízeno 13. 2. 2020)

V dalších odstavcích je okres Semily rozdělen dle geomorfologických podcelků (Ministerstvo životního prostředí 2020: 14), které se podrobněji věnují památkám, jež se nachází v určité oblasti. Nejprve se představí lokace objektu se základními historickými údaji, následně jeho aktuální stav a zajímavosti v okolí. Nejvíce stěžejný a zároveň poslední bod se věnuje dostupnosti v rámci třech základních typech dopravy: osobní automobil, autobus a vlak.

3.1. Podkrkonošská pahorkatina

V této oblasti je největší zastoupení památek v okrese Semily, neboť zahrnuje velkou část celého regionu. Nachází se zde například zámky Jilemnice, Horní Branná, Studenec, Lomnice nad Popelkou, Semily, dále zříceniny Nístějka, Mladkovský hrádek, Sytový, Košťálov, Pravín, Levín, Kumburk a v neposlední řadě tvrze Líšný, Loukov, Kundratice, Valy u Kundratic, Žďár a Levínská Olešnice.

3.1.1. Zámek Horní Branná

Základní informace

Přesto, že sídlo ve vesnici Horní Branná, už ztratilo mnoho ze své původní slávy, jež započala roku 1557, je stále otevřené veřejnosti, ale pouze v rámci prohlídek „Život pod horami“. Jedná se o prohlídky prováděné každé úterý a sobotu od 10.00 – 15.00 s polední pauzou provozovatele v rozmezí 12.00 – 13.00 (Obr. 2). Zámek se nachází nedaleko většího města Jilemnice na hlavní silnici mezi Valteřicemi a Dolní Brannou.

Obr. 2: Informační tabule na zámku Horní Branná (vlastní fotografie, Horní Branná, pořízeno 13. 2. 2020)

Aktuální stav

I přes to, že není památka zpřístupněná každý den, je tato oblast pro turistiku atraktivní. Nabízí několik informačních panelů o zámku a okolí, také poukazuje na menší naučnou stezku poblíž vesnice Horní Branná. V blízkosti stojí Zámecká restaurace a další objekty, které mohou zpestřit již zmiňovanou prohlídku zámku (Obr. 3).

a) Informační tabule

b) Zámecká restaurace

c) Rybník a část parkoviště

Obr. 3: Blízké okolí zámku Horní Branná (vlastní fotografie, Horní Branná, pořízeno 13. 2. 2020)

Zajímavosti v okolí

V bezprostřední blízkosti zámku stojí další atraktivity jako je například Harrachovská hrobka sv. Kříže z roku 1871 nebo kostel sv. Mikuláše. Nesmí chybět ani připomínka návštěvy Jana Amose Komenského v podobě pomníku a informačních tabulí. Směrem na sever do Valteřic se na pravém břehu říčky Sovinky vypíná bývalý plátenický dům původem z 16. století (Obec Horní Branná 2020). Nachází se zde Zámecká restaurace a malebný rybník (Obr. 3), kolem kterého vede pěší turistická trasa červené barvy do Martinic v Krkonoších, kde se dá nasednout na vlak či autobus, anebo pokračovat v cestě dál až do Studence, Levínské Olešnice případně až do Nové Paky. Avšak je třeba počítat s tím, že zmíněná turistická trasa má přibližně

19 kilometrů, což odpovídá půldennímu, v případě zastávek na všech možných památkách, až celodennímu výletu (Příloha 1).

Doprava

Opět nejlepším možným řešením pro návštěvu památky je auto, neboť hned v blízkosti zámku se nachází neplacená parkoviště (Příloha 1). Jedno z nich se rozprostírá přímo před budovou, další mezi domem číslo popisné 4. a areálem objektu. Poslední parkoviště patří k zámecké restauraci, která má své místo pro automobily za zámkem vedle umělého rybníku. (Příloha 1).

Relativně uspokojivá dostupnost může být pomocí autobusové dopravy, protože v blízkosti někdejšího sídla Harrachů stojí zastávka: „Horní Branná – pošta“. Na ni však jezdí autobusy pouze ze dvou směrů, a to je Vrchlabí a Jilemnice. Autobusy jezdí téměř každou hodinu linkou číslo 670963 (KORID LK 2019: 347).

Pokud by pro cestu byla zvolen vlak, je jedinou možností vystoupit na zastávce, „Dolní Branná“ a po zhruba 2 kilometrech dojít k zámku v Horní Branné (Příloha 1).

3.1.2. Zámek Jilemnice

a) Informační tabule

b) Zadní pohled na zámek

c) Přední část Jilemnického zámku

Obr. 4: Zámek Jilemnice a poskytované služby (vlastní fotografie, Jilemnice, 27. 2. 2020)

Základní informace

Jedná se pravděpodobně o nejstřeženější památku této oblasti, neboť nabízí bohatou škálu služeb, mezi které patří například muzejní výstava nebo prohlídka soukromých prostor hraběte Harracha (Obr. 4). Sídlo vzniklo již ve 13. století (Šimek a kol. 1989: 185) a do područí významného rodu, původem z česko-rakouského pomezí, se panství dostalo až v roce 1701 (Juřík 2014: 190). Zmíněný zámek stojí téměř v centru města Jilemnice. Je obklopený zámeckým parkem a v blízkosti bývalého panského sídla stojí už nefungující pivovar.

Aktuální stav

Jak již bylo zmíněné, památka má nejdominantnější postavení v blízkém okolí. Tato památka těží ze školních zájezdů z blízkého okolí, ale také z turistů, kteří jedou navštívit hory. Zámek je ve velice zachovalém stavu, v interiérech se nachází zajímavé výstavy a tradiční zámecká expozice (Obr. 4).

Zajímavosti v okolí

Hlavně díky poloze zámku v centru města existuje hned několik dalších možností pro obohacení znalostí o Jilemnici a jejím okolí. Nejsnazším řešením je dojít na Masarykovo náměstí, kde se dá navštívit informační centrum v budově bývalé spořitelny. Už při cestě si turista může prohlédnout barokní sousoší sv. Kříže a Panny Marie, pocházející z dílny Matyáše Bernarda Brauna, či původem empírovou kašnu z roku 1838, která byla renovovaná ve 21. století. Také může navštívit zámecký park o rozloze 4 hektary, jenž měl zpočátku renesanční ráz. Od hlavní vstupní brány zámku je vidět barokní kostel sv. Vavřince a základní škola Komenského v poměrně nově zrekonstruované budově bývalé dívčí školy. Zde se dá navázat na pověstnou Zvědavou uličku vzniklou po velkém požáru města roku 1788. Zajímavosti v širším okolí zámku zahrnují například dům, kde žil proslulý lyžař Bohumil Hanč nebo vyhlídku na Kozinci, odkud se dá při dobré viditelnosti spatřit rozhledna Žalý a reliéf Krkonoš. Po žluté turistické trase ze zmíněné vyhlídky může turista pokračovat ke kapličce sv. Isidora a životadárné vodě. Ve městě se nachází ještě další zajímavosti jako sochy, kapličky nebo areál pro běžecké lyžování, který v letním a jarním období slouží místním obyvatelům pro rodinné procházky či pravidelné běhání (Město Jilemnice 2020).

Doprava

Zámek stojí poblíž dnešního Masarykova náměstí, jež je zároveň centrem celé Jilemnice. Nejlepší alternativou pro cestu do této destinace je osobní automobil, kterým se dá zaparkovat na neplaceném parkovišti u dřívější budovy pivovaru nebo na placeném parkovišti na náměstí 3. května (Příloha 1).

Do Jilemnice se dá dostat také poměrně snadno hromadnou dopravou. Každý autobus, směřující na hlavní autobusové nádraží na ulici Žižkově, turisty vysadí zhruba 15 minut pěší chůze od zámku (Příloha 1).

Vlakové nádraží je situováno více na okraj města. Železniční trať se využívá pouze pro vlakové spoje z Martinic v Krkonoších do Rokytnice nad Jizerou a zpět, proto vlak přijíždí na nádraží do Jilemnice zhruba každé 2 hodiny (KORID LK 2019: 510). Kdyby

se potenciální turista rozhodl navštívit zámek pomocí vlakové dopravy, musí počítat s o něco delší cestou k bývalému sídlu hraběte Harracha (Příloha 1).

3.1.3. Mladkovský hrádek

Základní informace

I když v pramenech nejsou žádné zmínky o této lokaci, prokázalo se díky povrchovému sběru, že se nad řekou Jizerou, nedaleko obce Nová Ves u Poniklé, pravděpodobně nacházel obranný objekt (Fišera 2020). Skalní ostroh hory Vartiště se dá spatřit při jízdě po silnici číslo 14. Návštěva bývalé památky je však velice obtížná, neboť k ní nevede žádná přiměřeně schůdná cesta (Příloha 2).

Obr. 5: Lokalita Mladkovského hrádku v dnešní době (vlastní fotografie, Víchová nad Jizerou, pořízeno 28. 3. 2020)

Aktuální stav

Po menším obranném sídle nezbylo kromě nezřetelných úprav terénu vůbec nic. Nevedou sem žádné dostupné stezky, pouze neurčité pěšiny a cesty využívané lesními hospodáři. Z určitých stran je přístupnost památky krajně nebezpečná. Vzhledem k tomu, že památka již nemá co nabídnout turistům, se její navštívení nedoporučuje (Obr. 5).

Zajímavosti v okolí

V bezprostřední blízkosti bývalého sídla se nenachází žádná atraktivita. Ty stojí až v nedaleké vesnici Víchová nad Jizerou. V rámci využití níže popsané dopravy do této obce se případný výlet na Mladkovský hrádek dá zpestřit návštěvou Dřevěné zvonice z 19. století, pomníku věnovaného obětem 1. světové války či Daněhlovou lípou, která stojí přímo na neznačené cestě ke zmíněné památce (Přílohu 2).

Doprava

Jak již bylo výše uvedené, návštěva objektu není doporučena. Přesto existuje několik alternativ, jako například cesta terénním vozem přes Víchovou nad Jizerou ke kopci Vartiště, nebo odstavení auta v Nové Vsi a neznáčenou cestou podle GPS souřadnic pokračovat na dřívější hrádek (Příloha 2).

Jednodušší řešení se zdá být využití autobusové dopravy, kde jde vystoupit na dvou místech „Poniklá, na Mejtě“, kam jezdí všechny linky z Poniklé ve směru Vrchlabí,¹² a zastávka „Víchová nad Jizerou, škola“, kde zastavuje linka Křížlice – Jilemnice číslo 670946 (KORID LK 2019: 327). Právě z této zastávky se dá vyrazit na cestu k Daněhlově lípě a pokračovat až ke kopci Vartiště, pod kterým dříve stávala probíraná památka (Příloha 2).

Vlaková doprava není téměř možná. Nejbližší zastávka, „Horní Sytová“, se nachází na opačném břehu řeky. Po přejití na druhou stranu, kde bývala zřícenina, se dostaneme na hlavní, již zmíněnou a velice frekventovanou, silnici 14.

3.1.4. Nístějka

Základní informace

Nedaleko vesnice Hradsko se nachází kopec, na kterém jsou zřejmé pozůstatky hradu Nístějka původem z poloviny 14. století. Pozůstalé fragmenty, tyčící se nad řekou Jizerou, dříve patřící významnému rodu Valdštejnů (Anděl a kol. 1984: 345), stojí v blízkosti hlavní silnice číslo 14, která spojuje Rokytnici nad Jizerou a Vrchlabí (Příloha 3). Dřívější hrad sice nabízí pouhé kamenné výčnělky a zbytky kulaté věže (Obr. 6), ale díky práci městského úřadu ve Vysokém nad Jizerou ve spolupráci s pilou Novotný, nabízí zřícenina hlavní informační tabuli a 6 dalších zastávek s dalším povídáním (Obr. 6).

a) Základní uvítací tabule

b) Historické zastávky

c) Pozůstatky zdiva

Obr. 6: Zřícenina hradu Nístějka

(Vlastní fotografie, Hradsko, 21. 12. 2019)

¹² Linky číslo: 670941, 670946, 530953 a 670975 (KORID LK 2019: 321, 327, 340-341, 354)

Aktuální stav

Doporučení je navštívit památku za suchého počasí, neboť některé skalní římsy a cestičky jsou při dešti nebo po něm velice nebezpečné, protože navlhlý povrch se dosti klouže. Tuto informaci se bohužel turista téměř nemá šanci dozvědět, protože jediné varování je malým písmem na uvítací informační tabuli (Obr. 7). Ale pokud někdo tráví čas ve Vysokém nad Jizerou, není špatný nápad vyrazit po žluté turistické trase na romantickou zříceninu hradu Nístějka (Příloha 3).

Obr. 7: Část uvítací informační tabule na zřícenině Nístějka (vlastní fotografie, Hradsko, pořízená 21. 12. 2019)

Zajímavosti v okolí

Bohužel probíraná zřícenina má díky své specifické lokaci poměrně malé zastoupení přilehlých zajímavostí. V blízkosti se nachází pouze Dykova skála, která je pojmenována po osobě známého spisovatele Viktora Dyka, jenž po nějaký čas pobýval ve Vysokém nad Jizerou a chodil na vycházky do přírody. Přesto, že je místo již zarostlé porostem, jedná se o zpestření procházky na velice hezkou zříceninu hradu Nístějka (Dupis 2016).

Doprava

Ač se zřícenina hradu nachází poměrně blízko již avizovaného hlavního tahu mezi Rokytnicí nad Jizerou a Vrchlabím, komplikuje její dostupnost okolní reliéf. Pro návštěvu Nístějky je nejlepší využít osobní automobil, kterým se dá zaparkovat přímo pod památkou na parkovišti u silnice číslo 14 (Příloha 3). Příjemnější alternativou pro turistu může být procházka po žluté turistické trase z Vysokého nad Jizerou, která tvoří takzvaný Vysocký okruh, jenž má něco málo přes 10 kilometrů (příloha 3).

Využití autobusové dopravy není doporučeno, protože zastávky: „Jablonec nad Jizerou, Horní Dušnice, Maříkov“ a „Jablonec nad Jizerou, Hradsko“ jsou sice v blízkosti parkoviště (Příloha 3), ale tato trasa vede po frekventované silnici. Přesto je možné dojet autobusem na zastávku: „Hradsko“ odkud se dá vyrazit po neznačené cestě směrem ke žluté turistické trase „Vysocký okruh“ (Příloha 3). K této cestě je možné využít autobusy projíždějící mezi Poniklou a Jabloncem nad Jizerou, které staví na výše uvedené stanici.¹³

¹³Linky číslo: 670940, 670941, 670980, 970945, 970975 (KORID LK 2019: 320-321, 326, 354-355)

Doprava vlakem je na tom podobně jako jízda autobusem. Není sice tak frekventovaná jako výše jmenované spoje, ale je rozhodně bezpečnější v rámci návaznosti na pěší přesun, neboť ze zastávky: „Poniklá zastávka“ se dá bez přestávky dorazit na Nístějku téměř do hodiny (Příloha 3). Pokud se turista rozhodne pro tuto možnost, musí využít vlak na trase L9 mezi Martinicemi v Krkonoších a Rokytnicí nad Jizerou (KORID LK 2019: 510).

3.1.5. Sytový

Základní informace

V blízkosti řeky Jizery a obce Dolní Sytová dříve stával hrad, o kterém bohužel nemáme moc zpráv. Sídlo pocházející pravděpodobně z roku 1323 již dávno není k vidění. Zmínky o konci panství se datují hned do následujícího století 15. (Anděl a kol. 1984: 99). Jediné, co v dané lokaci můžeme spatřit, jsou terénní pozůstatky po nějakém typu středověkého sídla (Obr. 8).

Obr. 8: Pozice dřívějšího sídla Sytový (vlastní fotografie, Dolní Sytová, pořízeno 21. 12. 2019)

Aktuální stav

Bohužel dřívější objekt v dnešní době už nemá co nabídnout (Obr. 8). Pokud se vystoupá na plošinu, kde kdysi stávala pravděpodobně tvrz, je na první pohled zřejmé, že místo bylo upravované člověkem. Přesto, že probíraná památka není nijak pozoruhodná a nenabízí žádný poutavý příběh, může turista vyrazit na pěší procházku po obci Sytová se zastávkou na místě bývalého sídla (Příloha 3).

Zajímavosti v okolí

Zřícenina sama o sobě není zajímavá pro většinu turistů, ale nabízí potenciál pěšího výletu kolem obce, kde se sice nenachází velké množství zajímavostí, ale po cestě se dá zhlédnout alespoň památné Lípy s křížkem či při výletu do nedalekého Loukova se naskýtá pohled na sochu sv. Jana Nepomuckého z roku 1760 (Příloha 3).

Doprava

V obci Dolní Sytová se nenachází žádné, na mapách značené, parkoviště, přesto se auto dá odstavit na několika různých místech, kde není značený zákaz stání či zastavení. Asi nejlepší alternativou je využití prostoru za zastávkou „Háje nad Jizerou“ u pošty. Odkud vede neznačená cesta skrze vesnici podle navigačního systému. V tomto případě musí jít turista kousek po hlavní silnici. Možná lepší alternativou je vytvoření turistického okruhu, který má zhruba 3,8 kilometrů. Vede kolem Sytovského kopce přes zříceninu zpět k poště (Příloha 3).

K uspořádání výletu do zmiňované destinace je možné využít autobusového spoje číslo 670960, jenž spojuje krajské město Liberec s městem Jilemnice (KORID LK 2019: 344-346). V rámci zmíněného spoje se dá využít zastávka „Háje nad Jizerou, Dolní Sytová“ a „Háje nad Jizerou, u mostu“. V obou případech je možné absolvovat už zmíněný turistický okruh, popřípadě po jedné trase dojít z první jmenované zastávky na druhou či opačně (Příloha 3).

Vlakové spojení není pro danou oblast dostupné. Nejbližší vlaková stanice stojí až v obci Horní Sytová.

3.1.6. Kumburk

Základní informace

Dřívější majestátný hrad se rozkládá poblíž obce Syřenov a sousedí se zříceninou Bradlec, která je mnohem méně dochovaná než dnešní Kumburk. Ten byl alespoň částečně obnovený do podoby rozhledy. Zřícenina založená již v první polovině 14. století rodem Markvarticů stojí na hoře, po které je i pojmenovaná. Výrazně se do podoby sídla zapsalo působení rodu Lichtenburků, ale v době třicetileté války hrad podlehl obléhání Švédů. Jeho pozice a fortifikační schopnost byly pravděpodobně důvodem, proč dal císař Leopold v roce 1658 příkaz ke zničení, neboť po vykonání rozkazu již nebyl použitelný nepřitelem jako záchytný bod (Durdík 2005: 158). Zříceninu hradu, s polohou mezi obcemi Železnice a Stará Paka, se snažil zachránit pozdější vlastník z rodu Trauttmansdorffů, ale převážně se to povedlo až Klubu českých turistů v letech 1939-1940 (Šimek a kol. 1989: 237). V Dnešní době patří Kumburk obci, která se snaží o udržení a částečně i rekonstrukci do podoby dřívějšího sídla (Hrad Kumburk 2020).

Aktuální stav

Přesto, že zřícenina hradu stojí poměrně daleko od parkoviště a zastávek hromadné dopravy, nabízí turistům nádherný pěší výlet se zastávkou na bývalém sídle šlechty. Vzhledem k zájmu obce Syřenov je Kumburk částečně modernizovaný a nabízí, alespoň základní zázemí pro turisty, což jsou toalety, místo k sezení a ohniště. Největším lákadlem je poměrně nově vytvořená vyhlídka, kde se naskýtá výhled na blízké i vzdálené okolí (Obr. 9). Zřícenina nabízí velice dobře udržované prostředí a částečné pozůstatky někdejšího hradu. K dispozici pro turisty je návštěvní řád, informační tabule a vytvořené cesty k prohlédnutí památky. Turisté by se na místě měli chovat ukázkově, protože občanské sdružení, které se snaží hrad zachránit, si dalo nemalou práci s obnovou celého objektu (Obr. 9).

a) Informační nástěnka

b) Část zázemí pro turisty

c) Podmínky návštěvy

d) Výhled ze zříceniny Kumburk

Obr. 9: Zřícenina Kumburk (vlastní fotografie, Syřenov, pořízeno 2. 3. 2020)

Zajímavosti v okolí

V blízkosti zříceniny Kumburk se nachází pouze jedna malá studánka, turistický přístřešek a poměrně malé bezvýznamné koupaliště v obci Syřenov (Příloha 4). Přesto právě tato zřícenina má turistům co nabídnout a také se dá spojit s výletem na zříceninu Bradlec.

Doprava

Návštěva památky pomocí auta se částečně komplikuje tím, že se v bezprostřední blízkosti zříceniny nenachází žádné parkoviště. Pravděpodobně jediná možnost na odstavení auta je

v obci Syřenov u rozcestníku Klepanda – hostinec, kde se dá hovořit o parkovišti ležícím v těsné blízkosti červené turistické trasy (Příloha 4).

V rámci autobusové dopravy se dá využít tři možnosti, které navazují na značené turistické trasy. První z nich, pravděpodobně i nejvyužívanější, se zdá být autobusová zastávka „Syřenov, na Klepandě rozc.“, kam jezdí okružní autobus z Lomnice nad Popelkou číslo 670555 (KORID LK 2019: 253). Odtud vede červená turistická trasa po silnici přímo k rozcestníku pod zříceninou, kde se navazuje opět na červenou barvu. Dále je možnost vystoupit na zastávce „Syřenov, rozc. Krsmol“, kam jezdí stejný autobus jako v prvním případě. Jediný rozdíl tkví v návaznosti na turistickou trasu, neboť se musí využít žlutého značení, které vede, k již zmíněnému rozcestí. Poslední, zřejmě nejkomplicovanější možnost, znamená vystoupit na zastávce „Zboží, Chaloupky“, kam jezdí opět okružní autobus, avšak ze stanice Nová Paka s číslem 670539 (IREDO 2020b). Z této pozice pokračuje zelená trasa k rozcestí Skalka pod Kumburkem“, kde se navazuje na červenou cestu ve směru zříceniny (Příloha 4).

Vlaková doprava se v blízkosti objektu nevyskytuje. Nejbližší zastávka je „Syřenov“, kde stává vlak linky L5/046 (KORID LK 2019: 513), spojující Lomnici nad Popelkou a Starou Paku. U této stanice začíná žlutá turistická trasa vedoucí k rozcestníku pod Kumburkem. Také se dá využít vzdálenějších zastávek „Ploužnice“, kam jezdí vlak linky L5/064 Libuň – Lomnice nad Popelkou (KORID LK 2019: 514-516, 519-521) nebo „Nová Paka – město, žst.“, kde zastavuje například vlak 040 na trati Chlumeck nad Cidlinou – Trutnov (KORID LK 2019: 500-505). Mezi těmito stanicemi leží turistická trasa červené barvy, která vede k rozcestí pod hradem Kumburk. Nutné je vzít v potaz, že má tento výlet téměř 11 kilometrů (Příloha 4).

3.1.7. Semily

a) Aktuální podoba zámku

b) Organizace působící v objektu

Obr. 10: Zámek Semily (vlastní fotografie, Semily, pořízeno 4. 3. 2020)

Základní informace

Už v roce 1700 dal Ferdinand Ignác Desfours podnět k vytvoření barokního zámku ve městě Semily. O 71 let později bylo sídlo plně obyvatelné a uzpůsobené pro život někdejšího majitele, přesto se císař Josef II., který ve stejné době Semily navštívil, rozhodl ubytovat na faře. Za dob Rohanů se objekt u menšího ramene řeky Jizery, které vytváří ostrov ve městě, opět navrátil pouze k úřednímu fungování (Anděl a kol. 1984: 418). Stejnou funkci mělo panství i za doby vlastnění městem a později, po prodeji majetku státu, zůstala pořád tatáž role budovy (Obr. 10).

Aktuální stav

Poměrně zajímavá proměna, dokončená v 19. století, má za následek dnešní využití budovy bývalého zámku. I když není objekt atraktivní po turistické stránce, jde o nejvyužívanější a ve své podstatě i nejnavštěvovanější památku v celém okrese. Budova slouží jako městský úřad, a proto když občané potřebují tak neváhají dřívější zámek navštívit (Obr. 10).

Zajímavosti v okolí

Centrum celého okresu se pyšní velice dobrou lokací, která se stává základnou pro několik možných výletů do okolí. Avšak i samotné město Semily má turistům co nabídnout (Příloha 5). Mezi sakrální památky spadá například kostel sv. Petra a Pavla a kostel sv. Jana Křtitele. Nesmí se opomenout Mariánský sloup jako připomínka požáru v 18. století (Město Semily 2020). Dalšími zajímavostmi jsou bývalé říční lázně na ostrově, Palackého sady, socha Matky a dítěte, Riegrovo náměstí, či Muzeum a Pojizerská galerie v kombinaci s roubenými chaloupkami a různými dalšími výstavami (Muzeum a Pojizerská galerie 2020).

Doprava

V rámci dopravy není nezbytné představovat veškerá možná spojení do probírané destinace. Důležité je zmínit přítomnost parkoviště přímo u budovy úřadu a fakt, že vlakové a autobusové nádraží leží přibližně kilometr a půl od objektu. Stačí tedy využít jakéhokoliv spoje do Semil a poté pěšky dojít na Husovu ulici na pravém břehu řeky Jizery (Příloha 5).

3.1.8. Košťálov

Základní informace

U silnice mezi obcemi Košťálov a Stružinec byl na kopci kousek od koupaliště ve 14. století vystavěn hrad. Dokonce je pravděpodobné, že dnešní zřícenina spadá ještě do mladšího období. Nejznámější majitelé, pánové ze Sloupna, se zdají být posledními vlastníky, kteří panství ještě alespoň částečně využívali. Už v 16. století se objekt uvádí jako pustý, a tím jeho historická úloha končí (Šimek a kol. 1989: 218). Avšak v rámci turistiky se stává příležitostí pro procházku při návštěvě Košťálovského koupaliště.

a) Pozůstatky zříceniny

b) Panoramatický výhled od zříceniny

Obr. 11: Okolí a pozůstatky zříceniny Košťálov (vlastní fotografie, Košťálov, pořízeno 21. 12. 2019)

Aktuální stav

Dnešní podoba zříceniny se prezentuje převážně úpravou terénu a pozůstalými částmi kamenných staveb (Obr. 11). Strana od koupaliště je nejpříjemnější přístupová cesta, ale značení se bohužel turista nedočká (Příloha 6). Zřícenina opravdu nemá turistům co nabídnout. Chybí zde informační tabule nebo turistické značení. Důvodem může být i poměrně malé množství zpráv, které o památce máme. Ale jak již bylo avizováno, není špatný nápad se na krátkou procházku vydat, pokud se zrovna turista nachází na koupališti v obci Košťálov (Příloha 6).

Zajímavosti v okolí

Nejlepší turistická atrakce v okolí zříceniny Košťálov je samozřejmě koupaliště (Obec Košťálov 2020). Dále se dá využít amatérského golfového hřiště (Erban 2020) či směřovat

procházku do oblasti přírodní památky Kovářova mlýnu, které se počítá mezi naleziště zkamenných převážně z období permu (Liberecký kraj 2020).

Doprava

Když pomineme fakt, že na koupání v již zmiňovaném areálu se turista pravděpodobně vydá autem, tak se dá využít přilehlé parkoviště i pro pouhou turistiku po okolí. Dle dostupných informací se totiž jedná o parkoviště neplacené.

Dále se v blízkosti zříceniny nachází dvě stanice veřejné autobusové dopravy: „Košťálov, kříž. k lomu“ a „Košťálov, u Kosinů“, kde jezdí autobusy ve směru Semily, Stružinec či „Košťálov, město“. V podstatě mezi zastávkami není žádný zásadní rozdíl, neboť z obou stanic se musí pěšky dojít ke koupališti. Od první zastávky se vyrazí vedlejší silnicí z kopce dolů, kde se po mostě překoná řeka Oleška. Hned za mostem se odbočí doleva a po několika metrech už bude žluté značení ve směru koupaliště nebo Stružinec. V druhém případě je cesta o něco jednodušší, neboť se hned naváže na zmiňovanou žlutou trasu, která vede až k parkovišti, odkud se musí po neznačené cestě až na vrchol kopce (Příloha 6). Jediný rozdíl mezi zastávkami spočívá v autobusech, které v daných místech staví. První jmenovaná zastávka je frekventovanější, neboť na ní jezdí linky 670543, 670585, 670501, 670970 (KORID LK 2019: 240, 242, 248, 254, 353), druhou využívají pouze autobusy s číslem 670543 a 670585 (KORID LK 2019: 248, 254).

Vlakové spojení v dané lokaci není možné. Nejbližší zastávky jsou „Košťálov“ a „Nedvězí“, kde staví vlaky na trati Semily – Stará Paka. Z první jmenované stanice vede teoretická cesta po neznačených silnicích až ke koupališti, ale jedná se o poměrně dlouhou trasu v poměru předchozích typů dopravy (Příloha 6).

3.1.9. Tvrz Kundratice

Základní informace

Kousek od hlavní silnice, která spojuje Jilemnici a Košťálov, vedle bývalého fotbalového hřiště, stále zůstává nepatrný náznak tvrze, pocházející z 15. století. Pravděpodobně ji založil Felix z Valdštejna. Po jeho smrti zdědili panství bratři Jindřich a Hynek, avšak jejich důležitější sídla v Jilemnici a ve Štěpanicích měla za důsledek zánik tvrze už roku 1492. Jediné, co po tvrzi zůstalo, jsou nepatrné pozůstatky valu (Šimek a kol. 1989: 238).

Obr. 12: Soudobá podoba tvrze Kundratice (vlastní fotografie, Kundratice, pořízeno 21. 12. 2019)

Aktuální stav

Vzhledem k tomu, že tvrz pozbyla svůj význam již v 15. století, nepředstavuje v současné době žádnou atraktivitu. Na místě bývalé památky už nic není (Obr. 12). Jediný potenciál tvrze může souviset s procházkou místních obyvatel, nebo opravdu vášnivých turistů, kteří si chtějí projít i zaniklé památky.

Zajímavosti v okolí

Vzhledem ke skutečnosti, že je vesnice Kundratice poměrně malá, tak se nepyšní mnoha zajímavostmi, které by potencionálním turistům mohla nabídnout. Mimo dvě tvrziště se ve vesnici nachází socha sv. Jana Nepomuckého a památná lípa na soukromém pozemku u hřbitova (Příloha 6).

Doprava

Jak bylo zmíněno, tak objekt nenabízí žádné výrazné kulturní obohacení turisty, ale dá se navštívit poměrně jednoduše. Na nedalekém fotbalovém hřišti je neplacené parkoviště, přibližně pět minut cesty od bývalého tvrziště, kde se dá nechat auto (Příloha 6).

Také hned u odbočky ke hřišti stojí autobusová zastávka: „Kundratice, střed“ (Příloha 6), kam se dá dostat pomocí autobusů číslo 670966, 670970 a 169225 (KORID LK 2019: 350, 353, 383), které spojují Košťálov a Jilemnici.

Železniční spojení se v obci ani v blízkosti obce nenachází.

3.1.10. Lomnice nad Popelkou

Základní informace

Majestátné sídlo vystavěné rodem Valdštejnů v 16. století (Šimek a kol. 1989: 285-286) stojí v blízkosti Husova náměstí, které je také hlavním centrem celého města Lomnice nad Popelkou. Poslední historickou úpravu zámek prodělal za držby Václava Morzina v 18. století. Po nových majitelích z rodu Rohanů se z objektu stalo okolo roku 1850 sídlo pro okresní soud a trestnici. Ještě se o zámek zajímalo družstvo a pak se z něj stal domov důchodců (Šimek a kol. 1989: 286). Ani v dnešní době není využíván jako většina památek. Avšak stále se dá prohlédnout interiér zámku v rámci mimořádných akcí. Také zámek nabízí městskou knihovnu, kavárnu či galerii, kterou mohou zhlédnout jak místní obyvatelé, tak návštěvníci ze všech koutů světa (Obr. 19).

Aktuální situace

Jak již bylo výše uvedené, tak objekt v dnešní době neslouží ke klasické zámecké expozici. Jeho využití spočívá spíše v kulturních programech a akcích. Na zámku se pořádají nejrůznější výstavy, besedy, koncerty, dále například plesy nebo společenské akce a také loutkové divadlo (KIS 2020a). Přesto, že památka pravděpodobně nepřivábí turisty z širokého okolí, rozhodně má lidem co nabídnout, a to i z důvodu, že v letech 2008-2010 byl zámek rekonstruován. Proto v dnešní době jeho podoba velice lahodí oku turistů (KIS 2020b). V případě volného času v Lomnici nad Popelkou se dá využít i zámecká kavárna (Obr. 13).

a) Budova zámku

b) Vstup do zámku a kavárna (červená šipka)

Obr. 13: Zámek Lomnice nad Popelkou (vlastní fotografie, Lomnice nad Popelkou, pořízeno 5. 3. 2020)

Zajímavosti v okolí

Proto, že se jedná o městský zámek, se v blízkosti nachází poměrně velké zastoupení zajímavostí jako například Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou, kde se dá využít několik možných okruhů a další výstavy (Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou 2020). K budově zmíněného muzea se dá dostat přes Husovo náměstí se dvěma kašnami a dalšími pamětihodnostmi. Širší okolí centrální části města nabízí několik zajímavých domů, například Bártova a Horákova vila nebo památky spojené s továrníkem Šlechtou, jako je Svobodárna a Domov našeho úřednictva firmy P. A. Šlechta a syn (Příloha 7). Také Lomnice nad Popelkou nabízí návštěvu bývalé továrny Mastných, kde se teď může zhlédnout například sbírka motocyklů Raleigh (Továrna Mastných 2020), Dřevěné zvonice a pozoruhodný Lovecký zámeček, který patřil rodu Rohanů (Morávková 2015).

Doprava

Vzhledem k dokonalé poloze zámku je nejsnadnější návštěva pomocí osobního automobilu, neboť se dá hned u zámku parkovat na Husově náměstí, také se může zaparkovat u autobusového nádraží. Veškeré možnosti odstavení auta se nacházejí přibližně 5 minut cesty od budovy zámku (Příloha 7).

Téměř stejně vhodné podmínky jsou při použití autobusové dopravy, protože jak již bylo výše zmíněno, autobusové nádraží se nachází v bezprostřední blízkosti celého zámeckého komplexu. Je tedy možné využít jakýkoliv autobus, který míří na hlavní autobusové nádraží v Lomnici nad Popelkou (Příloha 7).

Vlaková doprava se poměrně komplikuje vzdáleností od památky. Přesto, pokud není jiná možnost, ani tento typ dopravy není problém, protože zastávka stojí ve městě a jezdí na ní vlaky ze Staré Paky a Libuně, například linky L5 (KORID LK 2019: 513-521). Je tedy možné po Nádražní ulici dojít k hlavní silnici a po ní pokračovat až do centra města k zámku (Příloha 7).

3.1.11. Levín

Základní informace

Severně od Nové Paky se nachází vesnice Levínská Olešnice, která ve své blízkosti nabízí hned několik památek. Jednou z nich je bývalý hrad zřízený nejspíš ve 13. století. První zmínka o panství pochází až z roku 1333, kdy byl vlastníkem Naček z Levína (Šimek a kol. 1989: 260), ale patrně z důvodu připojení panství pod správu hradu Kumburk v roce 1421 někdejší sídlo zaniklo (Durdík 2005: 168).

Aktuální stav

Levín již od 15. století není obýván, ale v posledních letech se na něj přeci jen život vrátil, neboť na místě zříceniny jsou rozmístěné lavičky a ohniště. Ze samotného objektu bohužel nic nezbylo, pouze pozůstatek valu, na kterém mohla stát dřevěná, méně pravděpodobně kamenná hradba. Také je zřejmé místo, kde stával neurčitý typ brány, protože zde vede příjezdová cesta přímo na místo hradiště (Obr. 14). Levín dnes stojí na červené turistické trase, která začíná u zámku v Horní Branné a končí v Nové Pace. V rámci zmíněné cesty se mohou navštívit i další památky jako je například již výše popsany zámek v počátečním místě trasy, tvrziště Líšný nebo tvrziště Levínská Olešnice (Příloha 8).

a) Místo bývalé brány

b) Turistické zázemí

c) Bývalá vstupní brána a val

Obr. 14: Zřícenina hradu Levín (vlastní fotografie, Levínská Olešnice, pořízeno 2. 3. 2020)

Zajímavosti v okolí

Blízko památky Levín se nacházelo několik dalších objektů, jako je například hradiště Pravín nebo tvrz Levínská Olešnice. Turista tak může v této oblasti vyrazit na několik míst v rámci značených i neznačených cest. Avšak jediná památka jiného charakteru v blízkém okolí obce Levínská Olešnice je kostel Všech svatých, který původem spadá až do 14. století (Římsko-katolická farnost Nová Paka 2020).

Doprava

Dostupnost k památce v rámci využití auta je sice možná, ale část cesty se projíždí přes soukromý pozemek a poté po nezpevněné cestě, ale přímo u objektu se dá zastavit. Protože se nikde v blízkosti nenachází žádné parkoviště, jsou tak pouze dvě možnosti, kde se dá odstavit auto. První již zmíněná cesta přímo na zříceninu. Druhá znamená nechat auto někde v obci Levínská Olešnice.

Dalším řešením je autobusová doprava, která má zastoupení v zastávce: „Levínská Olešnice, ObÚ“, kde končí i začínají dvě linky 670964 a IREDO 535 (KORID LK 2019: 348, 367). První z nich jezdí z Jilemnice do Levínské Olešnice a druhá spojuje Novou Paku a probíranou obec. Odtud se navazuje na červenou turistickou trasu ve směru Nová Paka (Příloha 8).

Velice podobná dostupnost památky jako u autobusů je i u vlakové dopravy. Stanice: „Levínská Olešnice“ se nachází odhadem zhruba 300 metrů od rozcestí, kde vede již výše uvedená červená cesta ve směru zříceniny Levín. V rámci tohoto druhu dopravy se dá využít vlakového spoje R14a z Liberce do Hradce Králové (KORID LK 2019: 474-481) nebo jakéhokoliv jiného osobního vlaku mezi stanicemi Stará Paka – Jaroměř (Příloha 8).

3.1.12. Tvrz Levínská Olešnice

Základní informace

Nedaleko Nové Paky v blízkosti zříceniny Levín, stávala přímo ve vesnici Levínská Olešnice stejnojmenná tvrz, která dle ojedinělých zpráv vznikla a pozbyla svůj význam v 15. století. Jediný majitel, o kterém se uvádí, že sídlo vlastnil, byl Hašek Čert z Olešnice, ale další informace o památce, jež už dnes nemá absolutně žádné pozůstatky, nejsou (Zany 2006).

Aktuální stav

Jak bylo výše uvedené, tvrz sama o sobě už neexistuje. Místo, kde pravděpodobně sídlo stálo, se úplně zlikvidovalo při budování železniční tratě (Zany 2006) a teď částečně spadá pod plotem ohraničený pozemek domu číslo popisné 17 (Obr. 15). Památka nemá, co by turistům nabídla a stává se historicky takřka bezcennou. Přesto není špatné si na bývalou tvrz vzpomenout, při cestě přes Levínskou Olešnici směrem na Novou Paku (Příloha 8).

Obr. 15: Tvrz Levínská Olešnice v dnešní době (vlastní fotografie, Levínská Olešnice, pořízeno 13. 2. 2020)

Zajímavosti v okolí

Vzhledem k totožnému prostředí tvrze s již popsanou zříceninou Levín se v oblasti nachází pouze jediná atraktivita, což je už výše uvedený kostel Věch svatých.¹⁴

---

¹⁴ Viz zřícenina Levín (s. 31-32)

Doprava

Nejlepší možné řešení k návštěvě je využití vedlejší cesty z Horek u Staré Paky do Nové Paky, kde se jede přes obce Nedaříž a Levínská Olešnice. Zastavení u objektu není téměř nutné, neboť se dá spatřit pouze část zahrady domu (Obr. 17). Případně se prohlídka místa bývalé tvrže dá spojit s výletem na Levín, Pravín nebo tvrz Ždár, proto jsou k dispozici stejné dopravní možnosti jako v případě už výše popsané zříceniny Levín.

Jedná se o autobusovou dopravu se zastávkou: „Levínská Olešnice, ObÚ“, kam jezdí linka 670964 ze směru Jilemnice, a IREDO 535 z města Nová Paka (KORID LK 2019: 348, 367). Po vystoupení se pokračuje po hlavní silnici až ke kolejím (Příloha 8).

Obdobná dostupnost památky spočívá i ve vlakových spojích, neboť kousek za tvrzí stojí zastávka: „Levínská Olešnice“, kde zastavuje vlak číslo R14a z Liberce do Hradce Králové (KORID LK 2019: 474-481), nebo další vlaky na trase mezi Starou Pakou – Jaroměří.

3.1.13. Líšný

Základní informace

Ještě předtím, než v nedalekém Studenci byl vystavěn zámek, stávala v obci Líšné tvrz, která mohla vzniknout někdy kolem 2. poloviny 14. století. O samotném objektu existuje velice malé množství zpráv. Přesně nevíme, jak vypadal ani kdy zanikl, ale přesto na současné pozici zůstaly úkazy dokládající zásah člověka (Marounek 2009a).

Aktuální stav

Na dnešní pozici tvrziště už nezbylo vůbec nic. Kopec, na kterém tvrz mohla stát, je zalesněný a jeho nejvyšší ostroh představuje pouze nepatrné pozůstatky v rámci reliéfu, jenž

a) Val tvrže Líšný

b) Pozice možného hlavního sídla

Obr. 16: Lokace bývalé tvrže Líšný

(vlastní fotografie, Studenec, pořizeno 27. 3. 2020)

narušil před několika sty lety člověk. Dá se odvodit, kde pravděpodobně stála hradba, ale to je vše, co v aktuální době tvrzi Líšný turistům nabízí (Obr. 16). Jediná výhoda dané lokace spočívá v tom, že leží nedaleko červené turistické trasy ze Studence do Nové Paky.

Zajímavosti v okolí

V bezprostřední blízkosti tvrziště Líšný není žádná významná zajímavost, která by měla historickou hodnotu. Přesto památka leží nedaleko Studence, kde stojí bývalá budova zámku a další pamětihodnosti, jež budou popsány níže v rámci samostatné podkapitoly o dřívějším panském sídle v obci Studenec.

Doprava

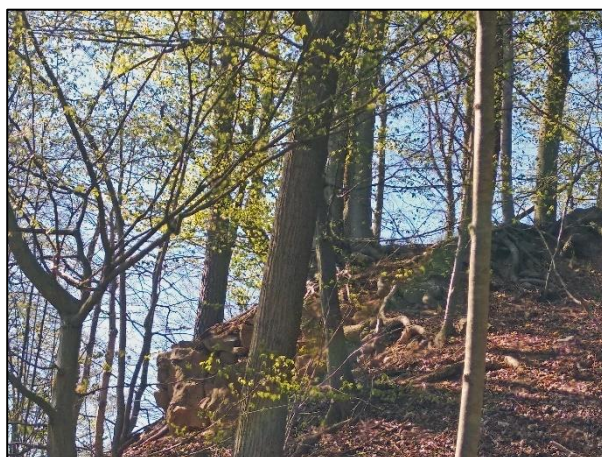
Jelikož se autem k památce nedá dostat, je nejlepší možností nechat ho ve Studenci, kde se dá po zmíněné turistické trase vydat na cestu k bývalé tvrzi. Avšak z této trasy se musí v určité části sestoupit a pokračovat pěšky po neznačené cestě až k zaniklému objektu. Také se automobil může odstavit u letiště ve Studenci, kde se však obtížněji navazuje na turistickou trasu (Příloha 8).

Další a poslední možností není nic jiného než autobusová doprava. V úvahu přichází pouze dvě nejbližší položené zastávky: „Studenec pošta“, kde staví například autobusy číslo IREDO 530, 670964, 670975, 169226 (KORID LK 2019: 348, 354, 368-371, 384) a další. Jedná se o stanici na velice frekventované cestě z Prahy do Špindlerova Mlýna či Vrchlabí. Z ní se pokračuje ve směru Jilemnice. Na první odbočce vlevo se musí zatočit a u domu číslo popisné 365 se naváže na už avizovanou červenou stezku (příloha 8). Na bližší zastávku: „Studenec, u lípy“ se dá dostat pomocí autobusu 670964 (KORID LK 2019: 348), jezdícím mezi obcí Levínská Olešnice a Jilemnice. Od zastávky je nutné vyrazit na jih směrem Nová Paka a na druhé odbočce, ještě před domem číslo popisné 359, zatočit doprava, kde se po chvíli chůze naváže na červenou turistickou trasu (Příloha 8).

3.1.14. Loukov

Základní informace

Tato tvrz, nedaleko okresního města Semily ve vesnici Loukov, se dle písemných zmínek datuje do 17. století, ale vyvýšená plocha nedaleko kapliček a východně od základní školy byla osídlená už ve 14. století, kdy spadala pod majetek rodu Lemberků. Dřívější datování mají na svědomí archeologické výzkumy (Svoboda a Úlovec 1998: 427). Bohužel tvrz po sobě zanechala jen část kamenů a upravený terén (Obr. 17).

Obr. 17: Pozůstatky tvrže Loukov (vlastní fotografie, Loukov, pořízeno 23. 4. 2020)

Aktuální stav

Samotná tvrž v dnešní době nepředstavuje památku, které stojí věnovat větší pozornost. Na místě už takřka nic není, a ještě k tomu leží na soukromé půdě (ČÚZK 2020). Celkově i dostupnost objektu není zcela jednoduchá. Jediné, co sídlo v dnešní době představuje, je vyvýšená plocha, kde mohla v dřívějších dobách stát tvrž, po které nám do současné doby zbyly jen nepatrné náznaky (Obr. 17).

Zajímavosti v okolí

Tvrziště v Loukově se řadí už dávno k zaniklým památkám, přesto jeho okolí je dosti bohaté na méně významné, ale stále dochované pamětihodnosti, mezi které se například řadí kostel sv. Stanislava z Krakova, Pomník obětí světových válek, kaple Zvěstování Panně Marii, socha sv. Jana Nepomuckého (Příloha 3) nebo muzeum techniky, kde je nejunikátnějším exponátem ponorka s českým patentem (Obec Háje nad Jizerou 2020).

Doprava

Vzhledem k tomu, že se v blízkosti nenachází žádné parkoviště ani železniční stanice, existují pouze tři možnosti návštěvy památky. První z nich je domluvení se s vlastníkem pozemku o prohlídce a následné zaparkování na jeho pozemku. Dále se může využít nějakého místa ve vesnici, kde se dá odstavit auto a vyrazit k dřívější tvrzi pěšky. Teoreticky možná místa ke stání mohou být u kostela, hřbitova nebo parkoviště u obecního úřadu (Příloha 3).

Nejvhodnější je autobusová doprava, neboť stačí vystoupit na zastávce: „Háje nad Jizerou, Loukov“, kde staví autobusy na trase Liberec – Jilemnice číslo 670960 (KORID LK 2019: 344-346) a 540960 (IDOL 2020b). Odtud se pěšky vyrazí na pozůstatky tvrže Loukov a pak zpět na stejný autobus (Příloha 3).

3.1.15. *Pravín*

Základní informace

Hradiště, pravděpodobně z přelomu 13. a 14. století, se nacházelo nedaleko obce Levínská Olešnice na druhém břehu řeky Olešky od zříceniny Levín. O památce kolují pouze ojedinělé zprávy a důkazy toho, že v dané lokaci nějaké sídlo stálo. Nedá se s jistotou říct, co za panství se na ostrohu kopce Ždírec nacházelo. V současné době zůstávají pouze legendy, jako je například skryté spojení obou již jmenovaných hradišť tajinou chodbou (Fabian 2017a).

a) Dřívější pozice hradeb a val

b) Pravděpodobná pozice hradiště

Obr. 18: Aktuální stav hradiště Pravín (vlastní fotografie, Žďár, pořízeno 27. 3. 2020)

Aktuální stav

Stejně jako na dalších objektech v okolí, ani na tomto místě po památce, nic moc nezbylo. Dokonce i terénní úprava pro potřebu někdejšího sídla není příliš viditelná. Všechno ztěžuje zalesněný porost (Obr. 18) a špatná přístupová cesta, která není nijak značená. Jediné plus dřívějšího sídla je blízka zelená turistická trasa, jež spojuje Levínskou Olešnici a Starou Paku (Příloha 8).

Zajímavosti v okolí

Pravín není nijak významná pamětihodnost, proto další možnosti zpestření výletu do probírané lokality mohou být zřícenina Levín a tvrz Levínská Olešnice, jež jsou popsány výše. Také se návštěva Pravínu dá spojit s nedalekou obcí Žďár, kde se rozkládá bývalá tvrz a další zajímavosti, které budou rozebrány v pozdější části práce.

Doprava

V případě hradiště Pravín není téměř možné využít vlastního automobilu. Jedinou možností je odstavení auta v okolních obcích Žďár, Levínská Olešnice, nebo ve Staré Pace. K samotnému objektu se dá sice dojet po nezpevněných cestách, ale k tomu se doporučuje využít terénní vůz.

Přesto, že se v okolí nachází poměrně dost autobusových zastávek, pouze tři z nich se dají považovat za optimální možnost. První je již zmiňovaná stanice: „Levínská Olešnice, Obú“, kde zastavují autobusy z Nové Paky a Jilemnice číslo 670964 a IREDO 535 (KORID LK 2019: 348, 367). Od této zastávky se vyrazí souvisle po červeném a zeleném turistickém značení až k rozcestí, kde se pokračuje po zelené trase až pod samotné hradiště. Druhá možnost navazuje na žlutou značenou cestu a je specifická dvěma možnými zastávkami: „Stará Paka, VK-SPED“ nebo „Stará Paka, Topa“. Na obou místech zastavuje pouze okružní autobus z Nové Paky číslo 535 (KORID LK 2019: 367). Poslední a pravděpodobně z tohoto směru nejlepší stanice je „Stará Paka, pošta“, která stojí na silnici mezi Lomnicí nad Popelkou a Novou Pakou. (Příloha 8). Právě na tuto zastávku jezdí čísla 535, 670585 (KORID LK 2019: 254, 367) a 536 (Firich 2020).

Vlakové spojení se nachází v téměř stejné vzdálenosti jako autobusové zastávky. Výhodou může pro turistu být, že stačí využít jakýkoliv vlak, který jede a staví ve stanici: „Stará Paka“. Odtud se dá vyrazit po žluté trase, jež se u lomu Hvězda napojuje na zelenou turistickou stezku, která pokračuje pod hradiště Pravín. Další možnost je totožná s cestou na hradiště Levín nebo tvrz Levínská Olešnice, kde se využije zastávka přímo v obci. Jediný rozdíl spočívá v držení se zelené turistické trasy (Příloha 8).

3.1.16. Studenec

Základní informace

Na cestě z Horek u Staré Paky, ve směru na Vrchlabí hned, u hlavní silnice na začátku vesnice za čerpací stanicí stále stojí budova někdejší tvrze a pozdějšího barokního zámku. Už v 17. století se na sídle podepsal renesanční sloh. Téměř po 150 letech byl objekt barokně upravený do podoby bytů pro úředníky lesní správy. Avšak architektonicky nynější podobu získalo sídlo až v 19. století. Když se zámku ujal Chemický závod Litvínov v roce 1985, mělo na jeho pozici vzniknout rekreační centrum. Bohužel se tak nestalo a zámek se ocitl v dezolátní podobě a čeká na svou obnovu, která měla přijít od firmy Sellar s. r. o., avšak ta se snaží zatím beznadějně zámek prodat (Prázdné Domy 2018 a Lubas 2017).

a) Vstup do bývalého zámeckého hotelu

b) Zadní pohled na zámek

Obr. 19: Aktuální stav zámku Studenec (vlastní fotografie, Studenec, pořízeno 13. 2. 2020)

Aktuální stav

Stavba sice stále stojí na svém místě, ale nachází se ve velice špatném stavu, což může být důvod, proč se ji ještě nepodařilo prodat (Obr. 19). Objekt se dá celý obejít a je možné vidět někdejší majestátní stavby, která časem zanikla. Stejně tak jsou patrné znaky, že se zámek v pozdějších fázích svého fungování stal hotelem. Avšak v rámci turistické atraktivnosti nemá památka lidem co nabídnout. V okolí nejsou žádné informační tabule ani jiné informace o dřívějším panském sídle (Příloha 8).

Zajímavosti v okolí

Hned vedle bývalého zámku stojí další významná atraktivita obce, což je kostel sv. Jana Křtitele stavěný v letech 1866-1868. Severovýchodně od zámeckého areálu, po neznačené cestě, se dá dostat k malé zašlé kapličce. Opačným směrem může turista spatřit sochu sv. Jana Nepomuckého a u Sokolovny za základní školou je k vidění místní arboretum (Obec Studenec 2020).

Doprava

K zámku Studenec se dá dojet autem, ale přímo u vchodu není žádné parkoviště, proto je nutné odbočit už z hlavní silnice na parkoviště pod objektem, jež není značené. Další místo pro zaparkování se nachází až u Sokolovny (Příloha 8).

Návaznost autobusové dopravy na obec Studenec se jeví jako velice uspokojivá. Už výše u památky Líšný se uvádí, že zmiňovaná vesnice leží na hlavním tahu ve směru Vrchlabí a Špindlerův Mlýn. Na autobusové zastávce: „Studenec, pošta“ stává nemalý počet autobusů,

například 530, 670975, IREDO 457, 670964, 169226, 169227 (KORID LK 2019: 354, 348, 364, 368-371, 384, 386-387) a další.

Vlakové spojení není v obci dostupné. Neblíže zastávky leží v obci Levínská Olešnice a Horka u Staré Paky (Příloha 8).

3.1.17. Valy u Kundratic

Základní informace

Nedaleko obce Košťálov, na kopci nad Kundratickým potokem, který nese stejný název jako blízká vesnice i dřívější tvrz, se nacházelo fortifikační opevnění. Bohužel o samotné památce nejsou vůbec žádné informace, proto se jedná o spekulativní tvrz, jež vůbec nemusela existovat (Marounek 2009b).

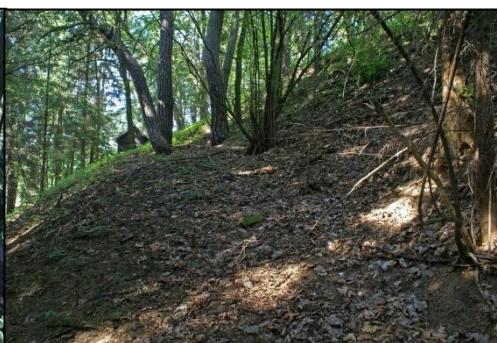
Aktuální stav

Tvrz po sobě nezanechala téměř žádné pozůstatky. Pouze částečné terénní úpravy, ale ty mohli proběhnout také s výstavbou chaty, jež stojí na kopci, kde býval dřívější objekt. Samotná chata nemá s památkou nic společného, neboť její výstavba proběhla až v době, kdy se tvrz na ostrohu kopce již dávno nenacházela (Obr. 20).

a) Dnešní chata v místě tvrze

b) Pozice pravděpodobné hradby

Obr. 20: Lokalita dřívější tvrze Valy u Kundratic

(Marounek 2009b)

Zajímavosti v okolí

V bezprostřední blízkosti tvrziště nestojí žádná pamětihodnost. Pouze v nedaleké vesnici je k vidění již zmiňovaná socha sv. Jana Nepomuckého a tvrz Kundratice.¹⁵ Také se dá vyrazit za dalšími zajímavostmi do obce Košťálov.

---

¹⁵ Viz Kundratice s. 33-34

Doprava

Na kopec se musí vyrazit po neznačených polních a lesních cestách. Auto se dá odstavit na menším parkovišti na pravém břehu potoka ve směru obce Košťálov. Přímo vozidlem se k bývalé tvrzi dostat nedá, pokud se nejedná o terénní automobil či motorku (Příloha 6).

Další a poslední možností, protože železniční doprava v blízkosti nemá zastoupení, je využití autobusové linky 670966 Jilemnice – Košťálov – Lomnice nad Popelkou (KORID LK: 350), která staví na zastávce: „Kundratice, dol. část“. Odtud se musí pěšky vyjít až na ostroh kopce nad silnicí, kde v této lokaci pravděpodobně stávala tvrz (Příloha 6).

3.1.18. Žďár

Základní informace

I když k této tvrzi nejsou žádné dochované pramenné zmínky, můžeme se dočíst o „pánech ze Žďáru“, kteří se pohybují v letech 1375–1395. Dá se tedy předpokládat, že na kopci, kousek od vesnice se stejným názvem jako tvrz, stával dříve nějaký druh středověkého objektu (Fabian 2017b). V dnešní době po sídle nezbylo absolutně nic a místo je poměrně těžko dostupné. Pozitivní se zdá být lokace blízko dalších památek jako je Pravín, tvrz Levínská Olešnice, Levín a Líšný (Příloha 8).

Aktuální stav

Sídlo již dávno nestojí a terénní pozůstatky se takřka nedají najít. Na místě nejsou ani žádné další připomínky někdejší tvrze, proto se toto místo zdá pro turisty krajně neatraktivní, což podporuje i fakt, že v blízkosti není žádná cesta a celá plocha se nachází velice blízko soukromých pozemků (Obr. 21)

a) Lokace bývalé tvrze

b) Terénní pozůstatky

Obr. 21: Bývalá tvrz Žďár
(2020)

(vlastní fotografie, Žďár, pořízeno 27. 3.

Zajímavosti v okolí

Malá obec nenabízí tolik dalších možností v rámci rozšíření výletu za bývalou tvrzí. Přesto se ve vesnici nachází malá zvonička a Boží muka, což se jeví jako jediné atraktivity ve Žďáru.

Oproti tomu širší okolí nabízí další zříceniny jako je Pravín, Levín či tvrz Levínská Olešnice (Příloha 8).

Doprava

Památka se dá navštívit nejnázemněji autem a autobusem. V rámci osobní dopravy není v blízkosti žádné parkoviště. Přesto nejlepší alternativou pro odstavení auta je místo u hřbitova, kde se stačí vydat jihozápadně a dorazí se po chvíli na bývalé tvrziště (Příloha 8).

Druhá zmiňovaná možnost spočívá v zastávce: „Levínská Olešnice, Žďár“, kam se může turista dostat pouze okružním autobusem IREDO 535, vyjíždějícím a končícím v Nové Pace (KORID LK 2019: 367). Také se dá využít stejného způsobu dopravy jako na tvrz Levínská Olešnice či Levín, kde se využije výše popsaná zastávka v obci se stejným názvem jako v ní přítomná tvrz (viz Levínská Olešnice, str. 36-37). Z této destinace se však musí přes kopec po neznačené cestě dojít do obce Žďár (Příloha 8).

Vlaková doprava sice v bezprostřední blízkosti památky není, ale opět se dá využít stejné zastávky jako v případě Levínské Olešnice a Levína. Odtud se naváže na stejné neznačené cesty přes kopec, jako u využití autobusové zastávky u obecního úřadu v již několikrát zmiňované obci (Příloha 8).

3.2. Vrchlabská vrchovina

Oblast zasahující do nejvyššího pohoří České republiky, zahrnuje pouze jednu památku, která stojí v blízkosti hranice s Podkrkonošskou pahorkatinou a Železnobrodskou vrchovinou (Ministerstvo životního prostředí 2020: 14). Objekt v této lokalitě je zřícenina hradu Štěpanice.

3.2.1. Zřícenina hradu Štěpanice

a) Informační tabule

b) Ohniště a pozůstatky stavby c) Přístřešek pro turisty

Obr. 22: Aktuální stav zříceniny hradu Štěpanice (vlastní fotografie, Horní Štěpanice, pořízeno 21. 12 2020)

Základní informace

Na hranicích národního parku Krkonoše, mezi vesnicemi Horní a Dolní Štěpanice, se nachází zřícenina bývalého sídla vystavěného na přelomu 13. - 14. století, které stála na kopci nad dnešní silnicí směřující z Dolních Štěpanic na Benecko či Mrklův. Bývalé panství rodu Valdštejnů pozbylo svého významu již v 16. století (Šimek a kol. 1989: 486). Dnes na místě zmíněné zříceniny stojí pouze pozůstatky, jež vypovídají o dřívějším hradu. K vidění je kamenné zdivo a zbytky budov, ale také informační tabule (Obr. 22).

Aktuální stav

Přesto, že zřícenina nabízí pouze částečné fragmenty někdejšího hradu, má turistům rozhodně co nabídnout. Například poměrně nové zázemí pro odpočinek v rámci lavičky a stolu nebo ohniště pro opečení buřtů (Obr. 22). Vzhledem k tomu, že relaxační zóna je částečně zastřešena, dá se využít i pro přespání pod širým nebem. Pokud se chce turista dozvědět o památce více, může si přečíst informační tabule, které nabízejí mnoho zajímavých informací, a dokonce i QR kódy, jež odkazují na zdrojová data a případné další podrobnosti o bývalém hradu (Obr. 22).

Nedaleko samotné zříceniny vede poměrně známá červená turistická trasa, zvaná Bucharova cesta (Hory-Krkonoše.cz 2020), která spojuje Jilemnici a Horní Mísečky. Z města na zříceninu vede cesta dlouhá přibližně 6 kilometrů. Z bývalého Štěpanického hradu se dá pokračovat dalších 7 kilometrů na rozhlednu Žalý. Odtud vede červená turistická trasa necelých 10 kilometrů až na Horní Mísečky (Příloha 2).

Zajímavosti v okolí

V oblasti Horních a Dolních Štěpanic není tolik zajímavostí, jako například ve městě Jilemnice, ale přesto je k vidění empírový kostel Nejsvětější Trojice nebo kaple Panny Marie Lurdské z roku 1876 (Wikipedia 2020). Také se v blízkosti obce na červené turistické trase nachází Kotelská vyhlídka odkud se za dobrého počasí dá spatřit hora Kotel (Příloha 2). V neposlední řadě blízké okolí zříceniny Štěpanice nabízí ve spodní části obce Krakonošovo muzeum motocyklů, které vystavuje světoznámé značky jako Jawa a ČZ (Pochop 2020).

Doprava

Přímo ke zřícenině se autem nedá dostat, přesto se v blízkosti nachází dvě parkoviště, kde se může auto bez placení odstavit. První z nich je přímo pod Paseckým vrchem, kde stojí bývalý hrad, což je přímo na již zmíněné silnici Dolní Štěpanice – Benecko či Mrklův. Druhé

se rozprostírá hned vedle kostelu Nejsvětější Trojice ve spodní části Horních Štěpanic (Příloha 2).

V rámci autobusové dopravy se dá dostat do blízkosti spodního parkoviště, kde stojí zastávka: „Benecko, Dolní Štěpanice“, Pod hradem, kam jezdí autobus číslo 670948 z Jilemnice směr Benecko a 670949 z Jilemnice do Vrchlabí. Druhý jmenovaný autobus jezdí pouze o víkendech (KORID LK 2019: 330-332).

Bohužel železniční doprava k přístupu na zříceninu Štěpanice není využitelná (Příloha 2).

3.3. Železnobrodská vrchovina

V rámci lokality Železného Brodu stojí pouze jediná památka zasahující do území okresu Semily, což je bohužel již nefungující zámek v obci Jesenný, nedaleko města Semily.

3.3.1. Jesenný

Základní informace

Zhruba 7 kilometrů od okresního města Semily byl v obci Jesenný postavený na místě dřívějšího panského domu zámek se stejným jménem jako vesnice, ve které leží. Barokní stavbu z druhé poloviny 17. století nechal vytvořit syn Vincent, jenž zdědil panství po své matce Gertrudě Lamottové. K zámku se přistavěla kaple a po začátku 19. století bylo spojeno s panstvím Semily. Přesto, že se objekt využíval převážně k hospodářským účelům, a to i za následujícího majitele JZD (Anděl a kol. 1984: 179-180), odpovídá dnešní podoba sídla rozpadlému honosnějšímu domu, kde není pochyb o někdejší kapli (Obr. 23).

a) Kaple bývalého zámku

b) Zadní část zámku

c) hospodářský dům

d) značka zákaz vstupu

Obr. 23: Nepřístupný zámek Jesenný u Semil

(vlastní fotografie, Jesenný, pořízeno 4. 3. 2020)

Aktuální stav

Bohužel je památka v dnešní době v dezolátním stavu hlavně díky požáru v roce 2007 (Liberecký deník.cz 2007), a není tak přístupná veřejnosti. Pravděpodobně by neměla co nabídnout ani v rámci interiéru. Zámek je zarostlý stromy a obklopený značkami zákaz vstupu. Celková podoba hospodářského panství se zdá být zdatelně lepší, ale je velice pravděpodobné, že památka už svou dřívější krásu nezíská (Obr. 23).

Zajímavosti v okolí

Přesto, že památka sama o sobě nenabízí téměř žádné historické uspokojení, je okolí velice bohaté na přírodní i kulturní atraktivity. Přímo v obci Jesenný se dá zhlédnout kaple Povýšení sv. Kříže a Výklenková kaple Jesenný. V těsné blízkosti památky vede červená Palackého stezka ze Semil k zámku Návarov, která nabízí Matouškův, Vlastibořský a Strážnický vodopád nebo sklářskou huť a menší vodní elektrárnu v těsné blízkosti vlakové stanice. Právě od železniční tratě se dá navázat na modrou turistickou trasu vedoucí k Bozkovským dolomitovým jeskyním (Příloha 5).

Doprava

Přesto, že sídlo již nepředstavuje atraktivní zastávku na cestě za historií, není špatné si zámek při průjezdu obce Jesenný prohlédnout. Dá se využít vlastní auto, kterým se zajede poblíž sídla. Protože v blízkosti není žádné oficiální parkoviště, musí se auto nechat u krajnice vozovky.

Pravděpodobně lepší možnost představuje veřejná hromadná doprava v podobě autobusového spojení, jež má v blízkosti památky tři zastávky, avšak pouze s jednou využitelnou linkou číslo 670951 (KORID LK 2019: 336-337) na trase Rokytnice nad Jizerou – Semily. Nejbližší stanice zámku je „Jesenný, u Reichlů“ (Příloha 5).

V lokaci se dá vyrazit na výlet i v rámci vlakové dopravy. Železniční stanice „Jesenný“ se nachází 4 kilometry od zámku a zastavují tam vlaky na lince Železný Brod – Tanvald, například L18 (KORID LK 2019: 482-483) a R21 (Arriva 2020). Cesta k památce ale vede po silnici. Další dvě možnosti jsou značně delší, ale vedou po značených cestách. První alternativa využitá modrého turistického značení, jež vede do Bozkova, kde navazuje na žlutou trasu, co směřuje přímo do Jesenného a dále na Návarov. Stejně vhodná možnost je se vydat červenou turistickou trasu, která pokračuje přes modrou trasu k zřícenině hradu Návarov. Odtud navazuje zelená pěší cesta směrem ke stejnojmennému zámku, kde se turista opět dostane na žlutou trasu směrem k zámku Jesenný (Příloha 5).

3.4. Kozákovský hřeben

Jedná se o velice úzkou oblast, která pouze částečně zasahuje do krajinného rázu okresu. Přesto je to velice důležitá lokalita, na níž stojí dvě zříceniny. První z nich je Kozlov u Lomnice nad Popelkou a druhý Bradlec.

3.4.1. Bradlec

Základní informace

Hrad založený kolem 14. století dnes alespoň v podobě skromných pozůstatků stojí na čedičovém vrchu nedaleko obce Újezdec. Možná kvůli obléhání Václava IV. a útoku v roce 1421 sídlo ztratilo svůj majestát, což mohlo vést k rychlému úpadku, jenž v úplné zpusnutí vyvrcholil v 16. století. (Durdík 2005: 66). Zřícenina nabízí části zdiva a pěší cestu kolem celé zříceniny (Obr. 24). Avšak právě zmíněná fragmentární kompozice zbytků hradu je důvodem, proč se do dnešních dob vedou debaty o tom, jak vlastně dřívější objekt vypadal (Durdík 2005: 66).

a) Značení okruhu kolem zříceniny   b) Pozůstatky hradu   c) Informační tabule   d) Čedičová skaliska

Obr. 24: Pozůstatky zříceniny Bradlec (vlastní fotografie, Bradlecká Lhota, pořizeno 2. 3. 2020)

Aktuální stav

Pozoruhodná a s loupežníky spojená zřícenina (Šimek a kol. 1989: 52) v dnešní době stále nabízí hezké místo na výlet. Bradlec je dobře dostupný v rámci pěších turistických tras. Své osobní kouzlo má pozůstatek kamenné hradní zdi a dalších prvků, které ještě nezničil čas. Památka je vybavená informačními panely s návštěvním řádem, ale hlavně informacemi o zřícenině, jež nabízejí i pravděpodobný náčrt objektu v dřívějších dobách (Obr. 24).

Zajímavosti v okolí

Nejbližší okolí zříceniny nabízí další možnosti výletu jako je památková zóna Újezdec se zastoupením lidové architektury a malé kapličky (Příloha 4). Návštěva sídla Bradlec se dá spojit

s procházkou na nedaleký Kumburk nebo s dalšími destinacemi, neboť k probíranému místu vedou hned tři turistické trasy. Jedná se o barvy zelenou (směr Bradlecká Lhota), modrou (směr Železnice), žlutou (směr Radim) či již zmíněné nedaleké napojení na červenou trasu, která vede ke zřícenině Kumburk (Příloha 4). V obci Bradlecká Lhota lze zhlédnout kapli sv. Ludmily a sousoší Korunování Panny Marie (Příloha 4). Po dohodě se dá navštívit Dolení mlýn u kterého se první zmínka datuje již do druhé poloviny 16. století (Vodnimlyny.cz 2020). Také na modré turistické trase ze zříceniny Bradlec směrem k Železnici stojí socha Panny Marie vytvořená zhruba v roce 1850 (NPÚ 2020e).

Doprava

Vzhledem ke skutečnosti, že v blízkosti zříceniny není žádné veřejné parkoviště ani železniční trať, je nejlepším řešením na památku vyrazit pěšky.

K přiblížení existují dvě možnosti. První je zastavit na parkovišti u rozcestníku na Klepandě, nebo využít autobusové dopravy na zastávku „Syřenov, na Klepandě rozc.“, kde stává okružní autobus číslo 670555 (KORID LK 2019: 253) vyjíždějící z Lomnice nad Popelkou. Odtud se vyrazí po modrém či žlutém turistickém značení až k rozcestníku pod zříceninou. Druhá možnost spočívá ve využití autobusu a vystoupení v obci Bradlecká Lhota, kde stává autobusy na trase Lomnice nad Popelkou – Železnice – Jičín¹⁶. Po vystoupení stačí navázat na zelenou trasu ve směru zříceniny Bradlec (Příloha 4).

Přesto, že se vlaková doprava nenachází v bezprostřední blízkosti, stojí v obci Ploužnice stejnojmenná zastávka železniční sítě. Přímo od zastávky vede červená turistická trasa směrem na zříceninu hradu Kumburk. Stačí tak pouze odbočit na Klepandě u rozcestí a vydat se po modrém značení. Na zmiňované železniční stanici se dá dostat vlakem jezdícím mezi stanicemi Libuň – Lomnice nad Popelkou, což je linka L5/064 (KORID LK 2019: 514-516, 519-521).

3.4.2. Kozlov

Základní informace

Skoro žádné informace se nedochovaly ke zřícenině hradu nedaleko Lomnice nad Popelkou. Jedna z mála zkazek o něm pochází z roku 1677 od Bohuslava Balbína, který píše o loupežnické posádce v pohusitské době. Tuto posádku i s jejich sídlem zničilo v roce 1422 místní panstvo. Následné zprávy o tom, co za typ památky to bylo, jsou v rozporu (Šimek a kol.

---

¹⁶ Linky číslo: 670501, 670585 (KORID LK 2019: 240-243, 254) a 630095 (IREDO 2020a)

1989: 224). Přesto se na jejím místě dnes nalézají zřejmé terénní pozůstatky po dřívějším hradu (Obr. 25).

Aktuální stav

Ke zřícenině se dá dostat v rámci zelené turistické trasy. Objekt už nepředstavuje atraktivní památku, ale stále jsou na místě zřejmé pozůstatky, které potvrzují dřívější významnost místa. Budoucí využití a rehabilitace zříceniny nepřipadá v úvahu, ale jedná se o velice dobře položenou lokaci, jež může zpestřit dopředu naplánovaný pěší výlet, neboť přímo v místě dřívějšího sídla se nachází ohniště a schránka pro vzkazy turistů, ale také nově vytvořený plachtou pokrytý přístřešek, který by mohl soužit například k přespání (Obr. 25).

a) Náznak dřívějšího valu

b) Ohniště a schránka pro turisty

c) Přístřešek

Obr. 25: Aktuální stav zříceniny Kozlov (vlastní fotografie, Košov, pořízeno 2. 3. 2020)

Zajímavosti v okolí

Zřícenina hradu Kozlov sousedí s přírodní památkou Cidlinský hřeben, jenž nabízí množství neznačených turistických tras po hezké přírodě. V blízkosti se dá dojít k menšímu vodopádu nebo ve směru vlakové stanici „Cidlina“ ke studánce Kanovka (Příloha 7) nebo ke vzdálenějšímu Jezírku pod Tábořem (Morávková 2016). Případné odreagování od pěší turistiky může proběhnout na nedalekém golfovém hřišti (Golf Morcinov 2020).

Doprava

Nejlepším řešením je využití autobusu nebo vlaku. Přesto, že silnice v blízkosti objektu jsou, není u nich žádné parkoviště. V některých částech pozemní komunikace by se pravděpodobně dalo auto na nějaký čas odstavit, ale není jisté, jak by na to zareagovali místní obyvatelé, protože většina míst, kde se dá auto nechat, patří právě jim (Příloha 7).

Nejsnazší je vyrazit pomocí veřejné hromadné dopravy na zastávku: „Lomnice nad Popelkou, Košov“, kam se dá dostat autobusem číslo 670553 (KORID LK 2019: 252) na trase

Rovensko pod Troskami – Rváčov – Košov. Z obce Košov vede Zlatá stezka Českého ráje¹⁷ k rozcestníku směrem na Severo-západ, kde se odbočí na zelenou turistickou trasu, která pokračuje přes Kozlov až k železniční stanici „Cidlina“ (Příloha 7), kde zastavuje vlak linky L5/064 (KORID LK 2019: 514-516, 519-521).

3.5. Turnovská pahorkatina

Ve zmíněné lokalitě se rozprostírá oblast Českého ráje, která zaujímá velice významné postavení při zkoumání kulturního bohatství v okrese Semily. Nacházejí se zde zřícenina hradu Trosky, Kavčiny, Kozlov (Chlum), Rotštejn, ale také hrad Valdštejn, zámek Hrubá Skála, Hrubý Rohozec, Malý Rohozec a nově vzniklá replika hradiště Semín.

3.5.1. Hrubá Skála

Základní informace

Dřívější hrad ze 14. století byl přestavěný o 2 století později do podoby renesančního zámku, který stojí na skále. Odkud je vidět na hlavní silniční tah spojující města Turnov a Jičín. Po požáru se sídlo upravilo do stylu baroka (David, Ludvík a Soukup 2016: 36) a dnes slouží jako čtyřhvězdičkový hotel, který nabízí wellness služby a vlastní restauraci (EA HOTELS 2020). Dokonce i turista se může jít na zámek podívat a následně využít okolní krajinu k procházkám.

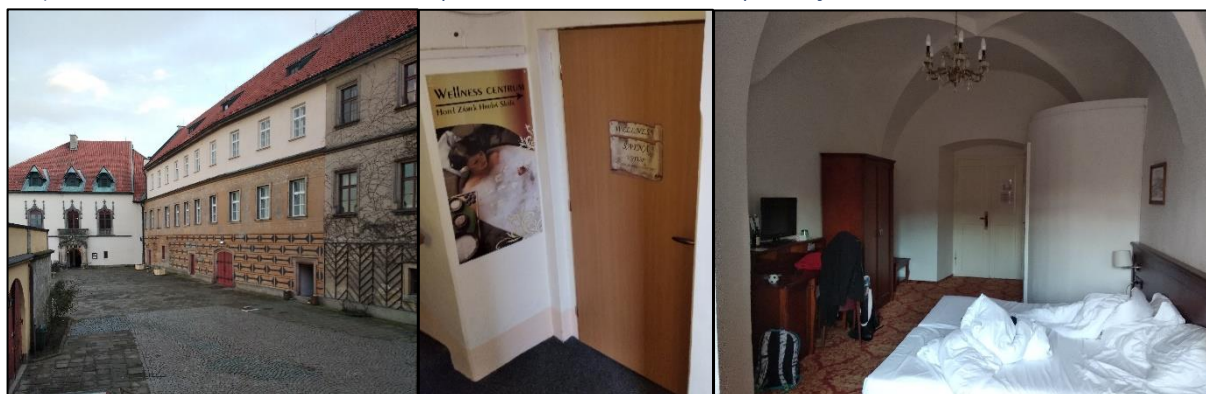
Aktuální stav

V tomto roce se areál zmiňovaného ubytovacího zařízení rekonstruuje, ale přesto jsou využitelné veškeré služby, které hotel nabízí (Obr. 26). Pro turisty je přístupné první a druhé nádvoří za 20 Kč, dále se můžou za 50 Kč zúčastnit prohlídky trvající zhruba 30 minut. Tato

a) Druhé nádvoří zámku

b) Wellness služba

c) Pokoj na zámku Hrubá Skála

Obr. 26: Zámek Hrubá Skála

(vlastní fotografie, Hrubá Skála, pořízeno 13. 3. 2020)

¹⁷ Označení Zlatá stezka Českého ráje bylo vytvořené zhruba v roce 1937 pro cestu dlouhou 119 kilometrů, která se táhne od Mladé Boleslavi přes nejkrásnější místa Českého ráje až do Jičína. (CzechTourism 2019b)

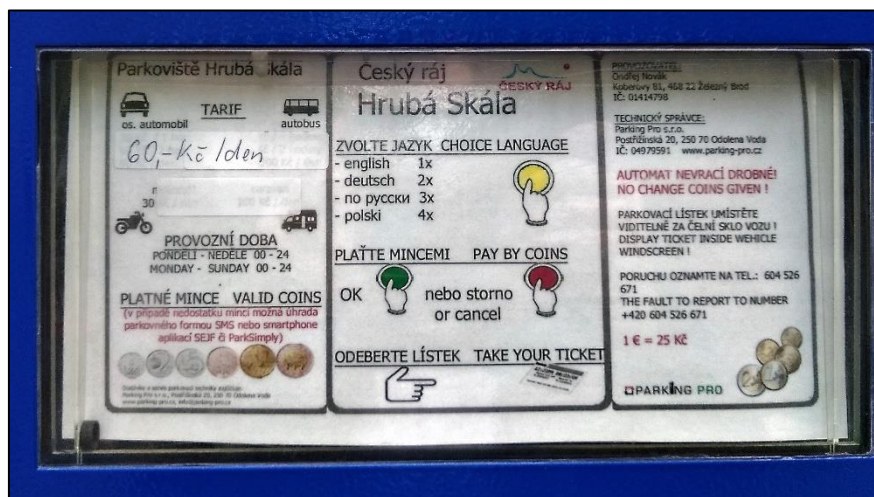
možnost platí od července do srpna v rozmezí 10.00 – 16.00 každý den, případně se dá využít měsíce června a září, kdy jsou prohlídky o víkendech ve stejném čase jako při hlavní sezóně EA HOTELS 2020)

Zajímavosti v okolí

Zámek je umístěn v oblasti Českého ráje a v jeho okolí se nachází krásné přírodní památkami jako například Adamovo lože, úzká soutěska Myší díra, vyhlídky Prachovna, Zámecká nebo Mariánská (Český ráj 2020a). Také se v blízkosti nachází menší hřbitůvek s kaplí nebo novorenesanční Řezníčkova vila (Grisa 2010). Samozřejmě se v širším okolí dá navštívit mnoho dalších zajímavostí k nimž patří i dále rozebírané památky jako Trosky, Semín, Valdštejn, Kavčiny či už poměrně vzdálená zřícenina hradu Kozlov (Chlum).

Doprava

Pokud se pro návštěvu využije vlastní auta, jsou možné dvě alternativy. První závisí na dohodě s hotelem, neboť se dá auto zaparkovat přímo v areálu za 150 Kč za noc. Druhá možnost, spíše pro turisty, kteří nejsou ubytovaní v zámeckém hotelem, je parkoviště přímo před objektem (Příloha 9), avšak opět se jedná o placené místo, kde poplatek za jeden den stojí pouze 60 Kč (Obr. 27).

Obr. 27: Automat na placení parkovného na zámku Hrubá Skála (vlastní fotografie, Hrubá Skála, pořízeno 24. 4. 2020)

Přímo před dřívějším sídlem šlechty se nachází sezónní zastávka „Hrubá Skála, zámek“, kam jezdí pouze sezónní autobus (BUSLINE 2020b). Vhodnější je tedy stanice „Karlovice, Radvánovice“ na trase Turnov – Jičín, kam jezdí autobus číslo 670370, 670350 a 670353 (KORID LK 2019: 170-172, 190-191), protože přímo pod hlavní silnicí začíná modrá turistická trasa přes Myší díru a Adamovo lože až k samotnému zámku (Příloha 9).

Pro využití železniční dopravy je nejlepší řešení využít stanici „Hrubá Skála“, kde zastavuje vlak číslo L35/041. (KORID LK: 506-509). Následující cesta pokračuje opět po modré trase přímo k areálu hotelu Hrubá Skála. Také se dá vystoupit na zastávce „Karlovice-Sedmihorky“, odkud se pěšky musí po modrém značení až k rozcestí, kde navazuje na zelenou stezku ve směru Hrubá Skála (Příloha 9). V obou stanicích staví vlak na trati Turnov – Libuň.

3.5.2. *Hrubý Rohozec*

Základní informace

Nad řekou Jizerou a železniční tratí, poblíž hlavní silnice E65, stojí nádherný empírový zámek Hrubý Rohozec (Příloha 10). Sídlo, nejprve držené rodem Markvarticů, je obklopené obnoveným parkem, který nabízí příjemnou relaxační zónu. Po mnoha pánech ze 14. – 15. století se dostal majetek do rukou rodu Vartenberků. Díky nim byl zámek přestavěn do dnešní podoby uzavřeného zámeckého areálu (NPÚ 2020f). Nejvíce spojovaní s Hrubým Rohozcem jsou příslušníci rodu Des Fours, již drželi panství do roku 1945 a dali mu nynější podobu. Zámek nabízí mnoho prohlídkových okruhů, ale dá se také využít jeho zámecká kavárna (Příloha 10).

a) Informační tabule

b) Vstup do zámku

c) Zámecký park

Obr. 28: Soudobá podoba zámku Hrubý Rohozec (vlastní fotografie, Turnov, pořízeno 5. 3. 2020)

Aktuální stav

Vzhledem k nedávným restitučním sporům se objekt s největší pravděpodobností v nejbližších letech navrátí do rukou současným členům rodu Des Fours (Lidovky.cz 2019). Přesto by stále měl fungovat pro turisty bez větších změn. Zámek nabízí 5 možných alternativ okruhů. První z nich je základní a začíná svou sezónu již v druhé polovině měsíce března (NPÚ, 2020g). Přesto, že vstupné na první okruh stojí 140 Kč, nabízí památka veliké množství slev, například 40 Kč po předložení vstupenky ze zoo v Liberci (NPÚ, 2020g). Hrubý Rohozec si zachoval svůj vlastní půvab až do dnešních dob a jeho návštěva rozhodně stojí za zvážení (Obr. 28).

Zajímavosti v okolí

Díky dobré poloze Hrubého Rohozce existuje několik dalších možností, které se dají navštívit. V blízkosti se nachází Muzeum Českého ráje, Malý Rohozec, Dlaskův statek a Dům přírody Českého ráje. V městské části Turnova stojí kostel sv. Mikuláše, sv. Františka z Assisi, Narození Panny Marie a sv. Matěje, dále Husův sbor nebo židovská synagoga. Dále poblíž atletického stadionu a haly stojí několik pomníků. K přírodním atraktivitám se řadí přímo zahrada zámku Hrubý Rohozec nebo Rývovy či Metelkovy sady (Příloha 10).

Doprava

Samotné panství se sice nachází ve městě Turnov, ale na jeho vnějším okraji. Proto se dá vyrazit na procházku až ke krásným zahradám nebo využít parkoviště v blízkosti zámku, kde je cena za osobní auto 50 Kč a poplatek za motocykl pouhých 30 Kč (Obr. 29).

Obr. 29: Ceník parkoviště u zámku Hrubý Rohozec (vlastní fotografie, Turnov, pořízeno 5. 3. 2020)

Nedaleko parkoviště zastavuje autobus číslo 530341, 670530, 670550, 670311, 670950 a 670780 (KORID LK 2019: 161, 166-167, 245, 250-251, 297-299, 334) na stanici: „Turnov, Hrubý Rohozec“, kde jezdí autobusy ve směru Jablonec nad Jizerou, Malá Skála nebo Semily. Přesto je možné využít jakéhokoliv autobusu či vlaku, který míří směrem do Turnova, neboť cesta na zámek od železničního nádraží, kde se nachází i zastávka „Terminál u žel. stanice“, trvá kolem 40 minut (Příloha 10).

3.5.3. Kozlov (Chlum)

Základní informace

Zřícenina nad přírodní rezervací Vústra se rozprostírá v Českém ráji a sousedí s Raisovou vyhlídkou. Už v druhé polovině 14. století jsou zmínky o památce a jejím majiteli Hynku z Lomnice, jenž patřil k rodu Valdštejnů. Datum zániku objektu není známé, ale předpokládá se, že využití Kozlova přestalo hrát významnou roli při spojení s Valdštejnským panstvím

(Anděl a kol. 1984: 168). Přesto se dodnes dochovaly pozůstatky, které připomínají někdejší osídlení (Obr. 30).

a) Přístup ke zřícenině

b) Základy nějaké budovy

c) Vstup do jeskyně

Obr. 30: Pozůstatky hradu Kozlov (Chlum)

(vlastní fotografie, Pohoří, pořízeno 23. 4. 2020)

Aktuální stav

Současná podoba panství se více podobá skalním městům, jež se nachází na území Českého ráje, přesto jsou velice zřejmé pozůstatky budov. Vizuálně zřícenina už nepřipomíná sídlo, ale nachází se zde různé uličky, skály, jeskyně a další zajímavé kouty, které může potencionální turista prozkoumat (Obr. 30).

Zajímavosti v okolí

Díky žluté turistické trase, z obce Kacanovy do vesnice Všeň, je možné navštívit více než zříceninu hradu Kozlov (Chlum). Po cestě se dá odpočinout na krásné Raisově vyhlídce či zastavit u přírodní památky Vústra. V obci Všeň může turista po žluté trase projít kolem kostela sv. Filipa a Jakuba. V případě mimořádného zájmu se dá výlet prodloužit o vyhlídku na hrad Bezděz na zelené turistické trase se zastávkou u pamětních stromů a zvonice ve vsi Pohoří (Příloha 11).

Doprava

Kozlov je přístupný pouze po pěší turistické trase žluté barvy, či neznačených cestách z vesnice Modřišice. Pro odstavení automobilu se dá využít obcí Kacanovy a Všeň, kde sice není přímo určené parkoviště pro turisty, ale auta v těchto místech mohou nějaký čas stát. Také se v krajních případech dá využít obce Pohoří (Příloha 11).

Autobusová doprava má tři optimální možnosti v rámci zastávek: „Modřišice, Podhájí“, „Kacanovy, Hotel Králíček“ a „Všeň, ObÚ“. Na první a poslední jmenované stanici jezdí linka Turnov – Všeň – Vyskeř číslo 670355 (KORID LK 2019: 174-175), přesto se zdá lepší varianta zastávky v obci Všeň, neboť od ní se dá navázat na již zmiňovanou žlutou turistickou trasu. Z „Modřišice, Podhájí“ není značená cesta, tudíž se musí využít neznačených polních a lesních stezek, dokud se nedojde na žlutou turistickou trasu, či k samotné památce. Poslední, ještě

nepopsaná možnost, se liší linkou autobusu Turnov – Kacanovy, která má číslo 670306 (KORID LK 2019: 159), kde se opět využije několikrát připomínané žluté trasy ve směru Kozlov (Chlum). Přínosné pro turistu může být zkombinování zastávek v obci Všeň a Kacanovech (Příloha 11).

Nejbližší železniční stanice stojí až v Turnově (Příloha 11) a z ní vede cesta přes rozhlednu Hlavatice dále směrem na rozcestí Kalvárie u Valdštejna, kde se odbočí po žluté na směr Kozlova (Chlumu). Jedná se o časově nejnáročnější možnost a její využití závisí na lince L35/041 na trase Turnov – Libuň (KORID LK 2019: 506-509), či dalších osobních vlacích.

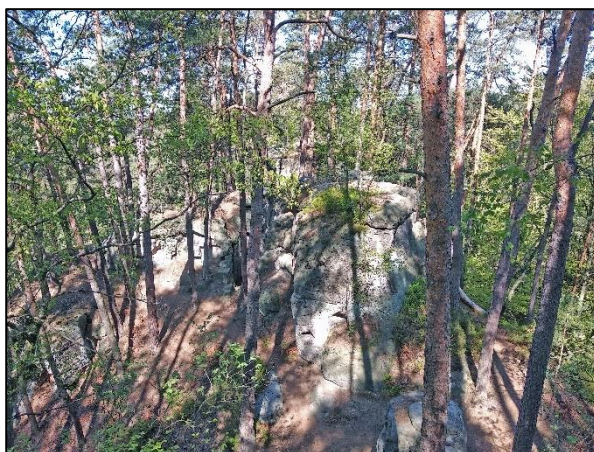
3.5.4. Kavčiny

Základní informace

V Českém ráji, nedaleko hradu Valdštejn při cestě na zámek Hrubá Skála, stále stojí pozůstatek zříceniny původem z 15. století. V pramenech se o sídlu Kavčiny uvádí pouze jedna zpráva. Obývaly ji loupeživé tlupy, které porazila zemská hotovost. Tím pravděpodobně i skončil význam objektu, jenž zanikl v neúprosném toku času. Dnes tak místo představuje pouze symbolický odkaz někdejší památky, která se za mnoho uplynulých let stala téměř nedostupnou (Anděl a kol. 1984: 193).

Aktuální stav

Ke zřícenině vede několik neznačených cest odbočujících ze Zlaté stezky Českého ráje. Jedna lesní stezka začíná přímo na rozcestníku U Kvačin – rozcestí, avšak vede pouze k náhledu z vrchu, protože sestup mezi skály ze zmíněné cesty je krajně nebezpečný (Obr. 31). Další lesní stezky vedou už přímo ke skalám (Příloha 11), kde turista stále může objevit skalní světnice a nahlédnout do nich (Anděl a kol. 1984: 193).

Obr. 31: Skály s jeskyněmi v lokalitě zříceniny hradu Kavčiny (vlastní fotografie, Český ráj, pořízeno 23. 4. 2020)

Zajímavosti v okolí

I když zřícenina Kavčiny sama o sobě nenabízí příliš velký historický zážitek, leží na velice dobrém místě. V jejím okolí se nachází dost přírodních i kulturních památek. V blízkosti se dá navštívit hrad Valdštejn, Janova vyhlídka, vyhlídka na Kapelu, různé skalní útvary jako Kapelník či Čertova ruka a celkově oblast Hruboskalského skalního města. Také se po modré trase může turista podívat ke Kopicovu statku a na skalní reliéf v jeho blízkosti. V neposlední řadě se dá projít částí Zlaté stezky Českého ráje mezi už zmíněným hradem Valdštejn a zámek Hrubá Skála (Příloha 11).

Doprava

K dřívějšímu hradu se nedá dostat žádným druhem dopravy, pouze pěšky. Asi nejlepší možností je parkoviště u hradu Valdštejn či ponechání auta v obci Kacanovy, kde se stačí vydat po modré nebo žluté turistické trase směr Kopicův statek (modrá) či Valdštejn (žlutá). Při ponechání auta na prvním uvedeném místě, se musí zaplatit poplatek 50 Kč na den za automobil, 20 Kč za motocykl a 200 Kč za autobus (Mapy.cz 2020b). Trasa vede po zeleném značení na hrad Valdštejn a následně po Zlaté stezce Českého ráje, nebo žluté barvě k neznačeným cestám (Příloha 11).

V rámci autobusové dopravy je nejlepší alternativou zastávka: „Turnov, Pelešany“, nebo „Turnov, Mašov, k Hlavatici“, kam jezdí autobusy 675301, 670306 a 670355 (KORID LK 2019: 157, 159, 174), jež objíždějí přilehlé vesnice Pelešany a Mašov u Turnova. V případě první stanice se navazuje na zelenou turistickou trasu jako u vycházky od placeného parkoviště. Druhá možnost vede přes rozhlednu Hlavatice po červené. Další alternativa je téměř totožná s popsáním cesty na Kozlov (Chlum) přes obec Kacanovy, avšak nenavazuje se na žlutou trasu ve směru zříceniny, ale na druhou stranu k Valdštejnu, popřípadě se sejde kousek jižněji a vyrazí se po modré turistické trase (Příloha 11).

Vlaková doprava v blízkosti Kavčín není dostupná. Nejbližší zastávka se opět ztotožňuje s podkapitolou zřícenina Kozlov (Chum), kde se pojednává o stanici: „Turnov město“. Jediný rozdíl nastává u Kalvárie u Valdštejna. Tam se může pokračovat dál směrem k Valdštejnu nebo do obce Kacanovy po žluté trase, kde se naváže na neznačené cesty (Příloha 11).

3.5.5. Malý Rohozec

Základní informace

V blízkosti památky Hrubý Rohozec stojí objekt podobného jména ze 17. století. Tehdejší barokní zámek vlastnil rod Des Fours. Až do 19. století drželi panství v rodové linii, avšak roku 1831 byl zámek odkoupen rodem Rohanů. O 3 roky později se opět měnil majitel, který dal zámku pseudorenesanční podobu a vytvořil v něm pivovar. Po továrníkovi Ferdinandovi Ungerdovi, který panství od Rohanů zakoupil, se stál vlastníkem samotný pivovar a jeho zaměstnanci (Anděl a kol. 1984: 299). V dnešní době sice zámek nenabízí prohlídku luxusních pokojů, ale například obědové menu (Obr. 32).

Obr. 32: Restaurace a pivovar Malý Rohozec (vlastní fotografie, Malý Rohozec, pořízeno 5. 3. 2020)

Aktuální stav

V restaurace v nedávné době probíhala rekonstrukce, během které se změnila vnitřní prostory i jídelní lístek. Pokud někdo stojí o zážitek obědovat v budově bývalého šlechtického panství, tak si pravděpodobně přijde na své. Samozřejmě mohou turisté zavítat i do pivovaru v rámci exkurzí, jež se zajednávají dopředu. (Rohozec 2020). Dodnes budova vypadá velice hezky a na celý areál je nádherný pohled (Obr. 32).

Zajímavosti v okolí

Největším lákadlem v blízkosti bývalého zámku je areál pivovaru a restaurace. Návštěva se dá spojit s výletem na zámek Hrubý Rohozec či do města Turnov, které nabízí velké kulturní bohatství, jež je popsáno v podkapitole o zmíněném nedalekém zámku (Příloha 10).

Doprava

Nejjednodušší možností je využití přilehlého parkoviště pro zákazníky restaurace, které se nachází přímo v areálu zámeckého komplexu. Zde mohou auto nechat pouze hosté místního stravovacího zařízení (Příloha 10).

Naproti vstupní bráně stojí zastávka: „Turnov, Malý Rohozec, pivovar“ (Příloha 10), kde zastavuje autobus linky 670311 a 530341 (KORID LK 2019: 161, 166-167) ve směru Jablonec nad Nisou.

Železniční spojení není v blízkosti dostupné (Příloha 10).

3.5.6. Rotštejn

Základní informace

V těsné blízkosti obce Klokočí se nachází hora, na níž stojí zřícenina hradu Rotštejn, která je částečně viditelná i ze silnice 282 nebo 283 (Příloha 9). Sídlo, původem z druhé poloviny 13. století, stále nabízí pozůstatky dřívějšího hradu, jenž zanikl v důsledku dobytí během husitských válek v roce 1426 (David, Ludvík a Soukup 2016: 67). Přesto se zachovalé části objektu dají za běžné situace prohlédnout od 19. dubna do 1. října za poměrně malý poplatek ve

a) Informační tabule

b) Pozůstatky hradu Rotštejn

Obr. 33: Zřícenina hradu Rotštejn

(vlastní fotografie, Klokočí, pořízeno 5. 3. 2020)

výši 40 Kč za dospělé osobou. Slevu mají pouze děti do 6 let, které mají vstup zdarma a děti v rozmezí 6–12, jež platí 25 Kč (Hrad Rotštejn 2018).

Aktuální stav

Jedná se o velice příjemnou a turistům dostupnou oblast pro návštěvu zříceniny, ale také nedalekých Klokočských skal. Zřícenina sama o sobě je velice dobře udržovaná. Před vstupem do objektu stojí informační tabule (Obr. 33). Hrad se využívá ke svatbám a pořádá různé akce. Webové stránky jsou aktualizované a přívětivé pro zájemce o návštěvu památky (Hrad Rotštejn 2020).

Zajímavosti v okolí

Severozápadně od zříceniny Rotštejn se rozprostírá přírodní rezervace Klokočské skály, které umožňují pěší turistiku po atraktivitách jako Klokočské průchody nebo Jeskyně Postojna (Český ráj 2020b). Oproti tomu jižně od oblasti Podloktuší vede zelená turistická trasa na rozhlednu Dubecko (Narozhledny.cz 2020).

Doprava

Nejrychlejší a nejpohodlnější je využití auta a neplaceného parkoviště přímo pod památkou. Případně se dá auto nechat u restaurace na Špici v Podloktuší nebo v nedalekém Klokočí. Odtud vede žlutá turistická trasa směrem ke zřícenině, ale také Klokočským skalám (Příloha 9).

Další možnou alternativou je veřejná autobusová doprava, neboť v blízkosti památky stojí dvě zastávky: „Loktuše, na Špici“ a „Klokočí“. První jmenovaná stanice patří mezi lepší možnosti, protože se jedná o frekventovanější zastávku, kam jezdí autobusy využívající hlavní silnici mezi Turnovem a Lomnicí nad Popelkou.¹⁸ Po vystoupení se stačí vydat po žlutém turistickém značení ve směru zříceniny. Druhá už zmíněná stanice se stává využitelnou za předpokladu použití autobusu číslo 670864 Turnov – Železný Brod (KORID LK 2019: 317). Odtud se naváže na červenou trasu vedoucí k rozcestníku u Klokočských skal. Z této destinace se jižně pokračuje po žluté turistické cestě až na Rotštejn (příloha 9).

V okolí památky není žádná dostupná vlaková stanice. Nejbližší stojí „Dolánky“, odkud vede červená turistická trasa ke Klokočským skalám, kde se odbočí po zmíněné žluté trase k rozebírané zřícenině (příloha 9). Jedná se o časově nejnáročnější dostupnost, kterou lze využít díky lince L3 a dalších vlaků ve směru ze Semil do Turnov nebo opačně (KORID LK 2019: 474-481).

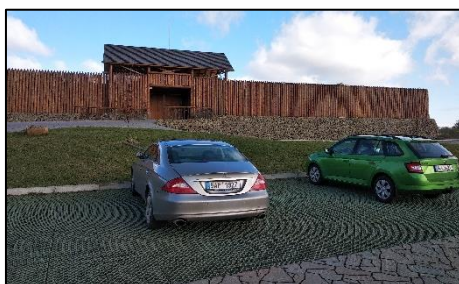
¹⁸ Linky číslo: 670541, 670546, 670550, 670862, 670930 a 670970 (KORID LK 2019: 246, 249, 250-251, 316, 319, 353)

3.5.7. Semín

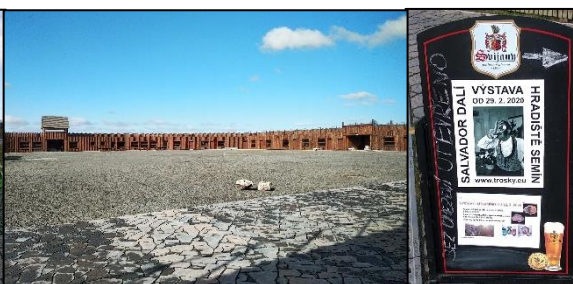
Základní informace

Na kopci, jižněji od Věžického rybníku, stávalo hradiště. Zmíněné místo v dnešní době stále vykazuje částečnou terénní úpravu, jež byla nutná k vybudování zmíněného obydlí. Přesto památka, o které existuje velice málo informací, už dávno zanikla. Stěžejnější pro turisty je přilehlá replika hradiště Semín, která dokončila svou základní strukturu již roku 2017 a stále se inovuje (David, Ludvík a Soukup 2016: 43-44).

a) Parkoviště a vstup do nového hradiště

b) Replika

Obr. 34: Replika hradiště Semín

(vlastní fotografie, Český ráj, pořizeno 14. 3. 2020)

Aktuální stav

Samotná replika dnes velice věrohodně připomíná typ hradiště. Uvnitř jsou k vidění různé výstavy (Obr. 34) a do budoucna se plánuje rozšíření celého areálu. K památce také patří nedaleký hospodářský dvůr, renovovaný do podoby ubytovacího zařízení, který stejně jako hradiště spadá pod správu Resortu Český ráj (Resort český ráj 2020a). Dle fotogalerie a terénního výzkumu se dá usoudit, že celý resort a areál má do budoucna poměrně dobrý potenciál, neboť nabízí veškeré potřebné služby pro vycestování na více dnů. Jediný problém může nastat kvůli výši vstupného (Resort český ráj 2020b).

Zajímavosti v okolí

Hradiště Semín se vypíná na kopci, pod kterým na jižní straně vede červená turistická trasa skrze Nebákov. V této lokaci se dají zahlédnout různé jeskyně, údajná zřícenina hradu Nebákov či vodní mlýny Nebákovský a Podsemínský. Avšak asi největší atraktivitou v okolí mimo hradu Trosky jsou rybníky, které spojuje několik turistických tras. Díky zmíněným rybníkům a dalším pamětihodnostem v okolí se tato lokalita jeví téměř jako dokonalé prostředí pro pěší výlety (Příloha 12).

Doprava

Nejlepší řešení návštěvy památky spočívá ve využití osobního automobilu, jelikož má objekt vlastní a poměrně dost velké parkoviště, kde může libovolně dlouho a bez poplatku auto stát (Obr. 34).

Další možností jsou dvě zastávky autobusu: „Troskovice, Křenovy“, kam jezdí linka 670353 a 542, a stanice „Troskovice“, kde staví pouze linka 542 (KORID LK 2019: 172, 247) na trase Turnov – Křenovy. Z druhé jmenované zastávky vede nejlepší cesta po hlavní silnici směr Želejov, kde se odbočí podle dostupného značení doleva na vedlejší silnici vedoucí přímo k hradišti. Z Křenova je možné vyrazit po červené turistické trase k Nebákovu, kde se dá přes Kryštofův vodopád po neznačené cestě dorazit až na probírané místo (Příloha 12).

Stanice „Malechovice“ je docela dost vzdálena od Semína, ale v krajním případě se dá toto vlakové spojení využít. Stačí jakýkoliv vlak zastavující na zmíněné stanici spojující Dolní Bousov a Jičín, poté po modré turistické cestě dojít k Nebákovu a přes již zmíněný Kryštofův vodopád na sever k hradišti (Příloha 12).

3.5.8. Trosky

Základní informace

Na skalnatém ostrohu hory sopečného původu, nedaleko hlavní silnice číslo E442 mezi městy Jičín – Turnov, se tyčí státní hrad Trosky, ve kterém od 14. století sídlili Vartenberkové. Objekt, dříve využívaný loupežníky, zanikl již v 17. století, kdy se panství nevyužívalo k obytným účelům a bylo zničeno švédskými vojsky (David, Ludvík a Soukup 2016: 42-43). Z dříve majestátného hradu se tak stala romantická zřícenina, která je v dnešní době nedílnou součástí Českého ráje, což podporuje fakt, že se Trosky řadí mezi jednu z nejnavštěvovanějších památek v Libereckém kraji (NIPOS 2019: 40).

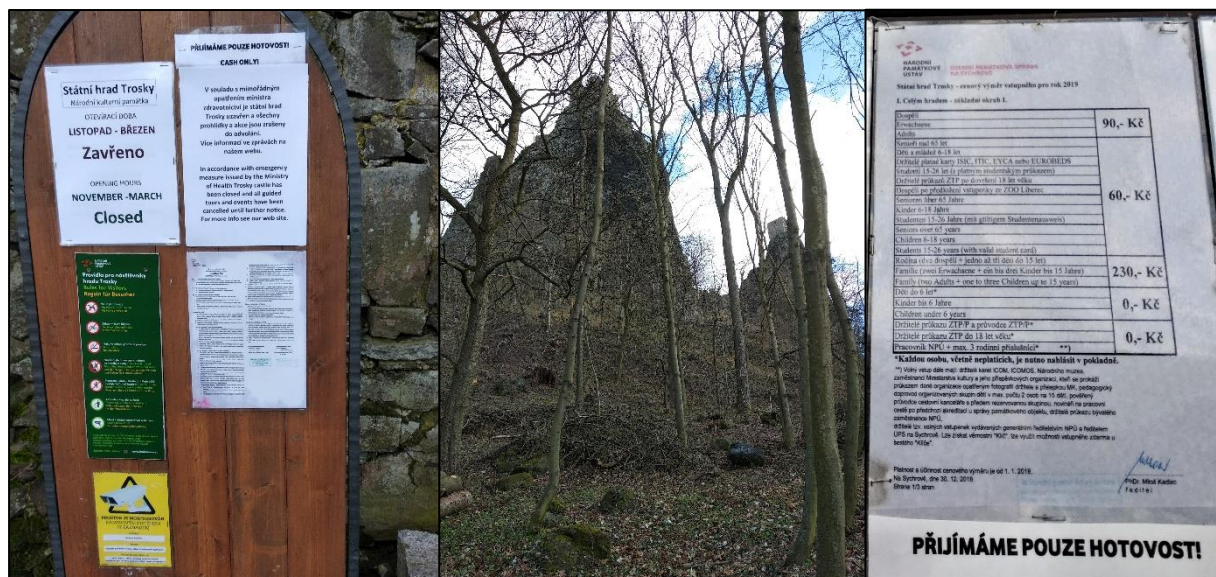
Aktuální stav

Už v roce 1999 započaly úpravy zříceniny, jež zdokonalují turistické zázemí a jednotlivé části bývalého hradu. Život na Troskách začíná každý květen, kdy je téměř každodenně zpřístupněn 1. základní okruh za 90 Kč (Obr. 35) pro dospělé osobu od 9.00 -16.00. Od června do srpna je otevírací doba prodloužená o hodinu a půl. Konec sezóny pro hrad nastává na přelomu měsíce října a listopadu. Případné slevy a informace o různých akcích se nachází na webových stránkách hradu Trosky (NPÚ 2020h).

a) Informace o vstupu na hrad

b) Hrad Trosky od parkoviště

c) Ceník

Obr. 35: Hrad Trosky

(vlastní fotografie, Český ráj, pořizeno 14. 3. 2020)

Zajímavosti v okolí

Největší dominantou probírané části Českého ráje není nic jiného než samotný hrad Trosky. Přesto bezprostřední okolí nabízí ještě Muzeum panenek a medvídků pod Troskami (Muzeum panenek a medvídků 2020). Dále se v blízkosti hradu rozprostírá přírodní rezervace Apolena a přírodní památka Tachovský vodopád. V návaznosti na hradiště Semín se po turistických trasách může vyrazit k nedalekým rybníkům nebo samotnému keltskému oppidu (Příloha 12).

Doprava

Pod zříceninou se sice nachází placené parkoviště, kde auto platí 70 Kč za den (Mapy.cz 2020c). Využití auta se dá pokládat za nejjednodušší řešení, neboť ostatní formy dopravy navazují na turistické trasy, které vedou přímo k objektu (Příloha 12).

Nejbližší zastávka autobusu s pravidelným spojem je „Tachov, Trosky“, kde zastavují čísla 670353 a 670542 (KORID LK 2019: 172, 247) spojující Turnov – Křenovy. Další možnosti stojí na hlavní silnici E442, jedná se o stanice „Ktová, Pyram“ a „Hrubá Skála, Borek“ s téměř stejnými spoji 670542, 670370 a 670350 (KORID LK 2019: 170-171, 191, 247). Obě zastávky mají svou pozici umístěnou přímo na hlavním tahu mezi Turnovem a Jičínem. Na druhém jmenovaném místě zastavuje i autobus linky 670353 (KORID LK 2019: 172). Z Ktové se navazuje na zelenou turistickou trasu a z Borku se pokračuje po modré cestě ve směru Trosky – hrad (Příloha 12).

Využití železnice je velice podobné autobusové dopravě, a to v druhém výše popsaném případě, neboť vlak zastavuje ve stanici „Borek pod Troskami“ a „Ktová“ a pokračuje ve směru

Libuň nebo Turnov. Navazuje se na stejnou barvu turistického značení z každého avizovaného místa jako u autobusové dopravy. Ze zastávky v obci Borek je cesta o něco málo delší (Příloha 12).

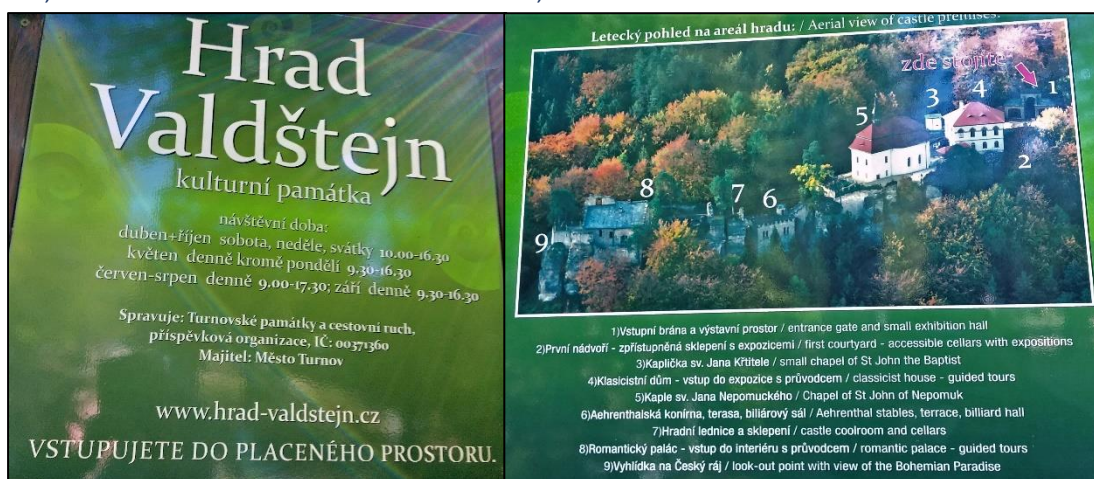
3.5.9. *Valdštejn*

Základní informace

Nádherné sídlo na vrcholu skály je vidět již před příjezdem do města Turnov po silnici E442. Hrad, založený v druhé polovině 13. století rodem Markvarticů, dodnes láká mnoho turistů. Dřívější majetek pánů z Vartenberka z 15. století nabízí prohlídkové okruhy, kulturní akce či možnost svatby, a to navzdory temné minulosti panství, když jej držel husitský hejtman se svou loupeživou tlupou, proti které musela zasáhnout zemská hotovost. V 18. století na místě dnešního hradu sídlili poustevníci a poslední velký zásah do kompozice objektu proběhl ve století 19. v rámci romantických úprav (Durdík 2005: 301). V dnešní době se jedná o hrad pod správou města Turnov, jenž je během sezóny otevřený pro turisty (Obr. 36).

a) Informační tabule

b) Plánek hradu

Obr. 36: Informace o hradu Valdštejn

(vlastní fotografie, Český ráj, pořízeno 23. 4. 2020)

Aktuální stav

Poměrně zachovalý hrad otvírá své brány pro veřejnost už v měsíci dubnu o víkendech a svátcích, kdy se provádí s průvodcem nebo bez něho, od 10.00 – 16.30. Stejný provoz platí i pro konec sezóny, což je měsíc říjen. V květnu se provází každý den mimo pondělí od 9.30 do 16.30. Téměř stejné podmínky platí i v září, avšak to se otevírá denně. Doba vyvrcholení turistického roku spadá do období červen–srpen, kdy se hrad zpřístupní od 9.00 do 17.30 (Obr. 36). K prohlížení je možné si zaplatit průvodcovskou službu nebo si hrad projít bez výkladu. Plné vstupné se službou navíc v podobě průvodce stojí 100 Kč. Bez něho se lístek pořídí o 20 Kč levněji, pro dospělou osobu. Veškeré možné slevy a další informace, které se mohou hodit

před návštěvou památky se dají získat na oficiálních webových stránkách (Hrad Valdštejn 2020).

Zajímavosti v okolí

Většina atraktivit v okolí hradu je již výše popsána v podkapitole o zřícenině Kavčiny (str. 54-55). Přesto jedna ze zajímavostí má větší spjatost s hradem. Jedná se o rozhlednu Hlavatice (Příloha 11), jež stojí na červené turistické trase vedoucí z Turnova přímo na Valdštejn. Tato cesta je už několikrát připomínána Zlatá stezka Českého ráje, díky které turisté mohou zavítat na nejzajímavější památky ve zmiňované oblasti.

Doprava

Samozřejmě opět je nejjednodušší variantou auto, které může zůstat na placeném parkovišti v obci Pelešany. Na tomto místě se platí 50 Kč/den za automobil, 20 Kč/den za motorku a 200 Kč/den za autobus (Mapy.CZ 2020b). Z parkoviště se k památce dojde po zelené turistické trase (Příloha 11).

Autobusových alternativ pro navštívení Valdštejnu je poměrně velké množství. Dvě nejlepší možnosti spočívají ve využití zastávek: „Turnov, Pelešany“ nebo „Turnov, Mašov, k Hlavatici“. Na obě stanice jezdí stejné autobusové linky 675301, 670306 a 670355 (KORID LK 2019: 157, 159, 174), které jsou výše popsány u zříceniny Kavčiny. U první jmenované zastávky je možné se po neznačené cestě dostat k zelené turistické trase a od druhé zastávky se pokračuje po trase červené (Příloha 11). Problémem se stává nedostatek spojů jezdících do zastávek. Proto je lukrativnější stanicí „Turnov, Kyselovsko“ na silnici Turnov – Jičín, kam jezdí autobusy 675301, 670306, 670350, 670353, 670355, 670358 a 670546 (KORID LK 2019: 157, 159, 170-174, 249). Z hlavní silnice E442 se odbočí do obce Pelešany, odkud se po silni či neznačených lesních cestách naváže na zelenou turistickou trasu vedoucí k hradu. Mezi další možností, se stejnými autobusovými spoji jako jsou první jmenované zastávky, patří také zastávky jako např. „Turnov, žel. zast.“ či „Kacanovy, Hotel Králíček“ (Příloha 11).

Využití vlaku se zdá být také poměrně přívětivé. Dá se použít jakýkoliv spoj směřující na hlavní nádraží v Turnově, kde se následně může navázat na autobusovou dopravu nebo vyrazit pěšky směrem na centrum a u čerpací stanice se napojit na červenou turistickou cestu vedoucí přímo k hradu. Při využití vlaků Turnov – Libuň, např. linky L35/041 (KORID LK 2019: 506-509), jedoucích do stanice: „Turnov město“, se dá dobře přiblížit. Odtud se jde po několikrát zmiňované červené trase směrem na rozhlednu Hlavatice a hrad Valdštejn (Příloha 11).

4. Návštěvnost památek v okrese Semily

V probírané oblasti není velké množství objektů zpřístupněných veřejnosti s turistickým zázemím a programem. Pouhých 7 sídel, z celkového počtu 31, představuje jistý potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v dané lokaci. V tomto počtu jsou zahrnuté zámky Horní Branná, Jilemnice, Hrubý Rohozec, také hrady Trosky a Valdštejn a dvě zříceniny Rotštejn a Kumburk, který sice disponuje jakýmsi zázemím (Příloha 4), ale hodnotu návštěvnosti nesleduje. Pouze 6 památek může uvést, kolik turistů zavítalo na jejich objekt, aby spatřilo částečně dochované krásy okresu Semily.

Nejvíce navštěvovaný je hrad Trosky, který má průměrnou roční návštěvnost v letech 2014-2018 celých 107 020 turistů. Druhý objekt zaznamenává ve stejném časovém úseku v průměru o polovinu méně než Trosky, neboť hrad Valdštejn drží návštěvnost zhruba okolo 56 307 lidí za rok. Dále jsou zámek Hrubý Rohozec a Jilemnice. Obě památky se drží kolem 20 000 turistů ročně, avšak o necelých 5 000 návštěvníků více má v ročním průměru Hrubý Rohozec.

Název	Návštěvnost v letech 2014-2018					
	2014	2015	2016	2017	2018	průměr
Trosky	100 199	106 255	109 722	112 148	106 776	107 020
Valdštejn	57 071	56 874	54 525	58 939	54 128	56 307
Hrubý Rohozec	23 569	22 799	27 612	26 003	24 871	24 971
Jilemnice	25 219	21 504	22 918	21 536	18 112	21 858
Rotštejn	10 512	10 997	11 083	12 058	12 021	11 334
Horní Branná	x	769	622	607	705	676

Tab. 5: Návštěvnost vybraných památek v okrese Semily v letech 2014-2018
(NIPOS 2020c, Hrad Rotštejn.info, emailová korespondence)

Předposlední místo si stále drží zřícenina hradu Rotštejn, na které se návštěvnost pohybuje okolo 11 334 lidí mezi lety 2014-2018 a úplně poslední je zámek Horní Branná, který nedosahuje ani tisíce turistů ročně, ale drží průměrnou hodnotu za zkoumané období v rozmezí 676 osob (Tab. 5).

5. Závěr

Úvodní část práce podrobně rozebírá chronologický vznik památek. Představuje různé typy jako hradiště, hrady, zámky a další. Důležitý pro vznik těchto objektů byl i vývoj dějin kultury na našem území, jenž měl stěžejní vliv na podobu a účel daných sídel. Poukazuje se i na panovníky, kteří měli největší podíl na rozšíření a ucelení hradské soustavy na území Českého království, jako byl Přemysl Otakar II., Václav I. a Václav II. Práce se v úvodní části zmiňuje také o strastiplných obdobích jako byly husitské války či válka třicetiletá, které měly nemalý vliv na dnešní uskupení, a hlavně stav památek.

Druhá část práce se zaměřuje na strukturu a rozložení historických objektů v současné době podle statistického portálu NIPOS. Nejprve je poukázáno na proměnu počtu památek a prohlídkových okruhů za období let 2008-2018, kde se dospělo k závěru, že počet nových objektů a tras roste či klesá nezávisle na sobě. Dále se představily dominantní oblasti cestovního ruchu České republiky. Mezi ně patří hlavní město Praha a Středočeský kraj, ale také se k významným lokalitám může započítat Jihomoravský a Ústecký kraj, neboť obě oblasti mají nad 30 otevřených objektů pro veřejnost. V kontextu zmíněné problematiky se u jednotlivých regionů představily dominantní památky jako například hrad Karlštejn, Křivoklát, Lednicko-Valtický areál, Děčín a další. Podrobněji se práce zaměřila na Liberecký kraj, jenž v rámci návštěvnosti zaujímá 6. místo v celé České republice.

Stěžejní a nejdelší část celé práce se věnuje samotným hradům, zámkům, zříceninám a tvrzím v okrese Semily, neboť celý Liberecký kraj nemohl být zpracován na základě nouzového stavu v rámci krize s virovým onemocněním COVID-19. Celkový počet objektů, vázajících se k GPS souřadnicím, dosáhl na počet 31. Avšak absolutní počet dřívějších panství ve zkoumaném území bude pravděpodobně vyšší, protože minimálně 6 památek z použité literatury už úplně zaniklo a nedají se o nich najít žádné zmínky. Pouze malé procento ze zkoumaných objektů má potenciál zapůsobit na turistu. Mezi tyto památky se řadí perly Semilského okresu jako hrad Trosky a Valdštejn. Stejně tak se k dominantám řadí zámky Jilemnice a Hrubý Rohozec. Další zajímavosti mohou turisté najít na zříceninách Rotštejn, Kumburk, Nístějka, Štěpanice nebo třeba na zámku v Horní Branné. Ostatní dřívější panství už buď zanikla, nebo si zachovala pouze část své někdejší krásy, a tak mohou posloužit k hezkému výletu nebo pěší túře.

Poslední část práce informuje o návštěvnosti na památkách přístupných veřejnosti za poplatek. Pojednává se pouze o 6 objektech, kde existuje turistické zázemí, jež se i v rámci

jednotlivých objektů zásadně liší. Právě tento faktor může hrát velkou roli v tom, proč existuje mezi památkami v okrese Semily velký rozdíl v návštěvnosti. Příkladem může být propastný rozdíl mezi prvním hradem Trosky, který v průměru za dobu mezi roky 2015-2018 zaznamenal 108 725 turistů, a zámekem v Horní Branné, kde se návštěvnost ve stejném časovém horizontu pohybuje kolem 676 lidí.

Česká republika se může pochlubit velkým kulturním bohatstvím. Jedná se o zemi, kde není nezbytně nutné vyjíždět za výletem či dovolenou do zahraničí. Přesto stále veliké množství objektů zůstává zapomenuté v toku času a nikdo jim nevěnuje pozornost. Je samozřejmé, že většina turistických průvodců se zaměřuje převážně na zajímavé památky, které mají turistům co nabídnout. Může ale nastat chvíle, kdy se dostaneme do nějaké destinace, kde budeme mít více volného času, proto si myslím, že není špatné, když vznikne poněkud odlišný typ průvodce, jenž bude mít za cíl vylákat lidi ven do přírody a ukázat jim i částečně zapomenutou historii naší země. Pokud se neatraktivní objekty zpestří třeba díky geocachingu či různým technickým vymoženostem, můžeme rozvinout jak cestovní ruch, tak i kulturní hodnotu menších a často málo známých lokalit.

Seznam literatury

ANDĚL, Rudolf a kolektiv, 1984. Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku III – Severní Čechy, (PDF). 1. vydání. Praha: Svoboda.

ARRIVA, 2020. Vlaky, R21 Praha-Tanvald. [online]. 2020, [vid. 21. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2S8TQ2r>

BLÁHOVÁ, Marie, FROLÍK, Jan a Nad' a PROFANTOVÁ, 1999. Velké dějiny zemí Koruny české. 1. vydání. Praha a Litomyšl: Paseka. 799 s. ISBN: 80-7185-265-1

BUSLINE, 2020a. Jízdní řády. [online]. 2020, [vid. 21. 4. 2020]. Dostupné z: <http://www.busline.cz/cz/jizdni-rady.html>

BUSLINE, 2020b. 670391 Turnov – Hrubá Skála – Újezd p. Tr. – Libuň – Holín – Jičín. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2zsCC9L>

CZECHREPUBLIC, 2020. KČR – 56. ročník Bezručova Moravice: turista, (GIF). (online). (vid. 17. 5. 2020). Dostupné z: <http://www.atic.cz/akce/ukaz.phtml?id=274834&lng=0>

CZECHTOURISM, 2019a. Nastává doba vinobraní – burčák již netrpělivě duní v sudech! [online]. 2. 9. 2019, [vid. 14. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3acNxkt>

CZECHTOURISM, 2019b. Zlatá stezka Českého ráje. [online]. 8. 10. 2019, [vid. 21. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2KyqxCj>

ČESKÁ TELEVIZE, 2016. Pořady: Karel IV, český král, římsko-německý král a římský císař. [online]. 2016, [vid. 14. 4. 2020], Dostupné z: <https://bit.ly/3banUII>

ČESKÉ DĚDICTVÍ UNESCO, 2020. UNESCO památky. [online]. 2020, [vid. 18. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2VCW8cw>

ČESKÝ RÁJ, 2020a. Co navštívit? [online]. [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/cs/co-navstivit/>

ČESKÝ RÁJ, 2020b. Klokočské skály. [online]. [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/687-klokocske-skaly.html>

ČORNEJ, Petr, 2019. Jan Žižka, Život a doba husitského válečníka. 1. vydání. Praha: Paseka. 856 s. ISBN: 978-80-7432-990-6

ČSÚ, 2020. Památkové objekty s kulturním využitím 2008-2018. [online]. 2020, [vid. 14. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3b8mMzh>

ČÚZK, 2020. Informace o pozemku. [online]. [vid. 13. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2zxpIr5>

DAVID, Petr, LUDVÍK, Petr a Vladimír SOUKUP, 2016. Malý špalíček výletů – Liberecký kraj. 1. vydání. Praha: nakladatelství S & D. 207 s. ISBN: 978-80-86899 72-5

DOLEŽALOVÁ, Eva a Robert, ŠIMŮNEK, 2019. August Sedláček. [online]. 2012-2015, [vid. 14. 9. 2019]. Dostupné z: <https://bit.ly/3f089Am>

DUPIS, 2016. Dykova skála. [online]. 27. 10. 2016, [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/dykova-skala/detail>

DURDÍK, Tomáš, 2005. Encyklopedie českých hradů. 6. vydání. Praha: Libri. 366 s. ISBN 80-7277-274-0.

DVOŘÁČEK, Petr, 2005. Renesanční sloh, [online]. Praha: Levné Knihy KMa, c2005. 151 s. ISBN: 80-7309-274-3

EA HOTELS, 2020. EA zámecký hotel Hrubá Skála, o hotelu. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3eRQCtS>

ERBAN, Ivan, 2020. Golf Oleška Košťálov. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.golf.erbani.cz/index.htm>

FABIAN, Petr 2017a. Pravin – hradiště, Ždírec (534 m. n. m.). [online]. 2017, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: https://www.hrady-zriceniny.cz/hrad_pravin.htm

FABIAN, Petr 2017b. Žďár. [online]. 2017, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3cEsjhg>

FIRICH, Luděk, 2020. Souhrnné autobusové jízdní řády linek IREDO-Jičínsko, 536. [online]. 15. 3. 2020, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2S9r41P>

FIŠERA, Zdeněk, 2020. hrad Mladkovský hrádek. [online]. 21. 1. 2014, [vid. 19. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/?OID=11389>

GOLF MORCINOV, 2020. Golf – Lomnice nad Popelkou. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://golf-lomnice-nad-popelkou.webnode.cz>

GRISA, Ivan, 2010. Řezníčkova vila v Hrubé Skále – Žantově. [online]. 8. 10. 2010, [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/?OID=9387>

HEROUT, Jaroslav, 2011. Slabikář návštěvníků památek. 4 vydání. Praha: Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště středních Čech. 326 s. ISBN: 978-80-86516-40-0.

HORY-KRKONOŠE.cz, 2020. Bucharova cesta. [online]. 2020, [vid. 13. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3bDnTqR>

HRAD KUMBURK, 2020. Sdružení pro záchranu hradu Kumburk. [online], 2020, [vid. 21. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.kumburk.cz/kumburk/sdruzeni%20pzk.htm>

HRAD ROTŠTEJN, 2018. Vstupné. [online]. 29. 4. 2018, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.hradrotstejn.info/cs/vstupne>

HRAD ROTŠTEJN, 2020. Vítejte u nás. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.hradrotstejn.info/cs>

HRAD VALDŠTEJN, 2020. Vstupné, informace pro návštěvníky. [online]. 2020, [vid. 25. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Z9ubLc>

IDOL, 2020a. Platné jízdní řády, souhrnné jízdní řády. [online]. 2020, [vid. 18. 4. 2018]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Y5Ps8o>

IDOL, 2020b. Platné jízdní řády, ČSAD Liberec, a. s., 540960 Jilemnice – Semily – Jablonec n. Nis – Liberec. [online]. 2020, [vid. 18. 4. 2018]. Dostupné z: <https://bit.ly/3bxY9eH>

IREDO, 2020a. Jičín-Valdice-Dřevěnice-Soběraz-Železnice-Kyje. [online], 30. 3. 2020, [vid. 21. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3eS0HXZ>

IREDO, 2020b. Nová Paka-Úbislavice-Zboží-Krsmol-Nová Paka. [online], 30. 3. 2020, [vid. 21. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2zmHOvN>

JUŘÍK, Pavel, 2014. Encyklopedie šlechtických rodů. 1. vydání. Praha: Euromedia Group k. s. – Knižní klub. 464 s. ISBN: 978-80-242-4573-7

KALHOUS, David, 2011. České země za prvních Přemyslovců v 10.-12. století, I. díl. 1. vydání. Praha: Libri. 150 s. ISBN: 978-80-7277-492-0

KIS, 2020a. Fotogalerie z akcí, rok 2019. [online]. 2020, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3aCdqur>

- KIS, 2020b. Zámek. [online]. 2020, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2At4QBT>
- KLÍMA, Arnošt, 2000. Dlouhá válka (1618-1648), [online]. Praha: Slovo. 260 s. ISBN: 80-902-817-0-2
- KORID LK, 2019. Jízdní řád 2019/2020, Liberecký kraj, platnost od 15. 12. 2019. Liberec: Spolupráce IDOL, KORID LK a Libereckého kraje. 556 s.
- KOSMAS, 2005. Kosmova kronika česká. [online]. Tvůrci: Karel Hrdina, Marie Bláhová, Dušan Třeštík. Litomyšl, Paseka. 301 s. ISBN: 80-7185-515-4.
- LE GOFF, Jacques, JEAN-CLAUDE Schmitt a kolektiv, 2008. Encyklopedie středověku. Praha: Vyšehrad, [online]. 935 s. ISBN 978-80-7021-917-1
- LIBERECKÝ DENÍK.CZ, 2007. Zámek úmyslně nezapálili. [online]. 24. 4. 2007, [vid. 13. 5. 2020]. Dostupné z: https://liberecky.denik.cz/cerna_kronika/0424-zamek.html
- LIBERECKÝ KRAJ, 2020. Přírodní památka Kovářův mlýn. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/page2613>
- LIDOVKY.CZ, 2019. Odvolací soud potvrdil šlechtickému rodu Walderode nárok na restituci. Jedná se i o zámek Hrubý Rohozec. [online]. 18. 6. 2019, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2VAttEI>
- LUBAS, Miloslav, 2017. Sny o zámeckém hotelu ve Studenci zmařila krize, teď je na prodej. [online]. 1. 7. 2017, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2zsExLv>
- LUTOVSKÝ, Michal, 2009. Po stopách prvních Přemyslovců, Díl I. Zrození státu (872-972) od Bořivoje I. po Boleslava I. 2. vydání. Praha: Libri. 267 s. ISBN: 978-80-7277-401-2
- MAPY.CZ, 2020a. Turistická mapa. [online]. [vid. 14. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2yWH7JJ>
- MAPY.CZ, 2020b. Parkoviště pod hradem Valdštejn. [online]. [vid. 13. 5. 2020]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=15.1641067&y=50.5630966&z=15&source=traf&id=54828>
- MAPY.CZ, 2020c. Parkoviště Trosky. [online]. 2020, [vid. 25. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2zxZkxv>
- MAROUNEK, Jiří, 2009a. Studenec – Líšný. [online]. 2009, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3byFkZw>

MAROUNEK, Jiří, 2009b. Valy u Kundratic. [online]. 2009, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2KwORnU>

MĚSTO JILEMNICE, 2020. Naučná stezka "Jilemnice známá neznámá". [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2SHEPVE>

MĚSTO SEMILY, 2020. Mariánský sloup. [online]. [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.semily.cz/mariansky-sloup/os-1096/p1=1157>

MĚSTSKÉ MUZEM A GALERIE LOMNICE NAD POPELKOU, 2020. Informace. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.muzeumlomnice.cz/informace/>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2020. Atlas krajiny ČR: Čtvrtá kapitola – Přírodní krajina. [online]. 2020, [vid. 21. 4. 2020]: https://www.mzp.cz/cz/atlas_krajiny_cr

MORÁVKOVÁ, Lenka, 2015. Rohanský lovecký zámek. [online]. 1. 7, 2015, [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2La1wNS>

MORÁVKOVÁ, Lenka, 2016. Jezírko pod Táborem. [online]. 7. 2. 2016, [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://m.lomnicenadpopelkou.cz/jezirko-pod-taborem/d-9050>

MŠ ČTYŘLÍSTEK TEREZÍN, 2020. Přijímání dětí: tráva ve spodní části, (PNG). (online). (vid. 17. 5. 2020). Dostupné z: <https://www.ms-terezin.cz/prijimani.html>

MUZEUM A POJIZERSKÁ GALERIE, 2020. Aktuální výstavy. [online]. 29. 4. 2020, [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.muzeumsemily.cz/AKTUALNI-VYSTAVY.html>

MUZEUM PANENEK A MEDVÍDKU, 2020. O muzeu. [online]. [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <https://www.muzeumpanenek.cz/O-muzeu>

NARozHLEDNY.CZ, 2020. Dubecko. [online]. [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.narozhledny.cz/dubecko>

NIPOS, 2019. Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2018, I. Kulturní dědictví, (PDF). Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. ISBN: 978-80-7068-341-5

NIPOS, 2020a. Základní statistické údaje o kultuře v České republice, I. kultura dědictví, (Periodikum). [online]. 2020, [vid. 14. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Y5NPam>

NIPOS, 2020b. Základní statistické údaje o kultuře v České republice, I. kultura dědictví, 2014-2018, (Periodikum). [online]. 2020, [vid. 14. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Y5NPam>

NIPOS, 2020c. Návštěvnost památek 2014-2018. [online]. 2020, [vid. 25. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2VVRllk>

NPÚ, 2020a. Opravujete památku? [online]. 2020, [vid. 14. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/opravujete-pamatku>

NPÚ, 2020b. Prohlídka s princeznou, Prohlídková trasa určená pro nejmenší návštěvníky zámku Sychrov. [online]. 2020, [vid. 14. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2z0cJOs>

NPÚ, 2020c. Státní zámek Valtice. [online]. 2020, [vid. 18. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3aIYUkM>

NPÚ, 2020d. Litomyšl. [online]. 2020, [vid. 18. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2S6weLL>

NPÚ, 2020e. Památkový katalog: socha Panny Marie. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/socha-panny-marie-12641612>

NPÚ, 2020f. Hrubý Rohozec, historie zámku Hrubý Rohozec. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.zamek-hrubyrohozec.cz/cs/o-zamku/historie>

NPÚ, 2020g. Hrubý Rohozec, informace pro návštěvníky – prohlídkové okruhy a ceny. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/3cGwzN8>

NPÚ, 2020h. Trosky. [online]. 2020, [vid. 25. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.hrad-trosky.eu/cs>

NPÚ, 2020i. Památkový katalog: Sousoší Korunování Panny Marie. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2yqNapY>

OBEC HÁJE NAD JIZEROU, 2020. Muzeum techniky v Loukově. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2A19EJk>

OBEC HORNÍ BRANNÁ, 2020. Památky v obci. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.hbranna.cz/pamatky/>

OBEC KOŠŤÁLOV, 2020. Autokemp koupaliště Košťálov, dovolená v příjemném a rodinném prostředí. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2L83zIS>

OBEC STUDENEC, 2020. Památky a příroda. [online]. [vid. 7. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.studenec.cz/pro-navstevniky/pamatky-a-priroda/>

- PÁNEK, Jaroslav a Oldřich TŮMA a kolektiv, 2018. Dějiny Českých Zemí. 2. vydání. Praha: Karlova Univerzita, nakladatelství Karolinum. 675 s. ISBN: 978-80-246-3994-9
- PELÁN, Martin, 2018. Rozbor turistické návštěvnosti kulturních památek, (PDF). Praha: Diplomová práce, Vysoká škola obchodní. [vid. 18. 4. 2020]. Dostupné z: <http://sis.vso-praha.eu/clavius/1.dll?cll~P=18528>
- POCHOP, Pavel, 2020. Krakonošovo moto museum. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.krakonosovomotomuzeum.wbs.cz>
- PRÁZDNÉ DOMY, 2018. Zámek Studenec. [online]. 21. 11 2018, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://prazdnedomy.cz/domy/objekty/detail/1825-zamek-studenec>
- RESORT ČESKÝ RÁJ, 2020a. Úvodní strana, ubytování v Českém ráji s výhledem na hrad Trosky. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <http://www.trosky.eu/index.php>
- RESORT ČESKÝ RÁJ, 2020b. Keltské opidum. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2S95Z7z>
- ROHOZEC, 2020. Pivovar, exkurze. [online]. 2020, [vid. 24. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.pivorohozec.cz/pivovar/exkurze/>
- ŘÍMSKO-KATOLICKÁ FARNOST NOVÁ PAKA, 2020. Kostel Všech svatých. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/35GU0DJ>
- SVOBODA, Ladislav a Jiří, ÚLOVEC, 1998. Encyklopedie českých tvrzí, díl II. K-R, [online]. Praha: Argo. 663 s.
- ŠIMEK, Tomáš a kolektiv, 1989. Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku VI. – Východní Čechy, (PDF). 1. vydání. Praha: Svoboda
- ŠMAHEL, František, 2008. Husitské Čechy, struktury, procesy, ideje, [online]. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 762 s. ISBN: 978-80-7106-938-6
- ŠRÁMEK, Vojtěch, 2020. Na Karlštejně začala rekonstrukce za 150 milionů korun. Vzniknou nové expozice i víceúčelový sál. [online]. 5. 3. 2020, [vid. 13. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2RAzjni>
- TAPRIMEX GROUP, S. R. O., 2008. Průvodce po Česku, hrady, zámky... . [online], 21. 4. 2008, [vid. 18. 4. 2018]. Dostupné z: <https://bit.ly/2ZeHE4P>

TOVÁRNA MASTNÝCH, 2020. The Czech Raleigh Collection of Pavel Doležal. [online], [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://www.tovarna-mastnych.eu/sbirka-raleigh/>

VLČEK, Pavel, 2000. Umělecké památky Prahy, Pražský hrad a Hradčany, [online]. Praha: Academia. 521 s. ISBN: 80-200-0832-2

VLČEK, Pavel, 2011. Encyklopedie českých zámků. 5. vydání. Praha: Libri. 314 s. ISBN: 80-7277-302-X

VODNIMLYNY.CZ, 2020. Dolení, Babákův mlýn. [online]. [vid. 6. 5. 2020]. Dostupné z: <http://vodnimlyny.cz/mlyny/objekty/detail/1052-doleni-babakuv-mlyn>

VRTIŠKOVÁ, Kamila, 2020. Genealogický rozcestník – genealogické odkazy, (JPG). (online). (vid. 17. 5. 2020). Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/154881674665585491/>

WIKIPEDIA, 2020. Kaple Panny Marie Lurdské (Horní Štěpanice). [online]. 18. 4. 2020, [vid. 13. 5. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/360FYgE>

ZÁMECKÝ RESORT DĚTENICE, 2020. Středověká krčma. [online]. 2020, [vid. 18. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.krcmadetenice.cz/stredoveka-krcma/>

ZANY, 2006. Historie, dějiny tvrze. [online]. 21.-22. 7. 2006, [vid. 22. 4. 2020]. Dostupné z: <https://bit.ly/2VzjCiy>

ZEMAN, Lubomír, 2008. Západočeský lázeňský trojúhelník II. Západočeské lázně v kontextu evropského lázeňského dědictví, [online]. Praha: Karlovarský kraj. 139 s. ISBN 978-80-87104-41-5

Volně vložené přílohy

1. Památky a zajímavosti v okolí Jilemnice a Horní Branné
2. Památky a zajímavosti v okolí Štěpanic a Víchové nad Jizerou
3. Památky a zajímavosti v okolí Loukova a Nístějky
4. Památky a zajímavosti v okolí Syřenova
5. Památky a zajímavosti v okolí Semil a Jesenného
6. Památky a zajímavosti v okolí Košťálova a Kandratic
7. Památky a zajímavosti v okolí Lomnice nad Popelkou a Kozlova
8. Památky a zajímavosti v okolí Studence a Levínské Olešnice
9. Památky a zajímavosti v okolí Hrubé Skály a Rotštejna
10. Památky a zajímavosti v okolí Malého a Hrubého Rohozce
11. Památky a zajímavosti v okolí Kozlova a Valdštejnu
12. Památky a zajímavosti v okolí hradu Trosky

1) Památky a zajímavosti v okolí Jilemnice a Horní Branné

Horní Branná

Zhruba 5 kilometrů východně od města Jilemnice leží menší obec Branná, jež je rozdělená na horní a dolní. Právě v té severní části stále stojí zámecký areál, který je po dohodě možné navštívit. Mimo informací o blízkém okolí obce a životě v Podkrkonoší se návštěvníci dozvědí historii zámku a spojitost panství s učitelem národa Janem Amosem Komenským. Po prohlídce se může zajít na oběd do Zámecké restaurace, nebo vyrazit na naučnou stezku za poznáním Horní Branné. Trasa má necelé 3 kilometry a trvá téměř hodinu.

V blízkosti areálu zámku také stojí hrobka sv. Kříže, kostel sv. Mikuláše, socha sv. Jana Nepomuckého a pomník obětem války. Při cestě po hlavní silnici do Valteřic se nachází další zajímavost, což je bývalý plátenický dům.

Pro vášnivé turisty se naskýtá možnost vyrazit na dlouhý výlet po červeném značení až do Nové Paky. Cesta začíná u autobusové stanice „Horní Branná, pošta“. Pokračuje kolem rybníka přes Veselý vrch až do Martinic v Krkonoších, kde se projde kolem železniční stanice a dále se vydá ve směru na Studenec. Ze Studence cesta pokračuje kolem tvrzíště Líšný přes Levínskou Olešnici až do Nové Paky. Celková délka trasy je 19 kilometrů.

Jilemnice

Jak je viditelné z mapového listu, tak město Jilemnice nabízí velkou škálu zajímavosti v blízkém okolí zámku. Turista udělá nejlépe, když po prohlídce různých výstav, zámeckých pokojů nebo pohyblivého betlému od pana Metelky zavítá na Masarykovo náměstí, kde se zastaví v informačním centru pro informace či nějakou brožurku nebo mapu okolí. Na mapě jsou uvedené zastávky, které značí další zajímavosti města.

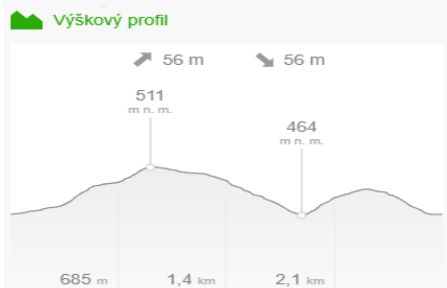
Přímo v Jilemnici a jejím blízkém okolí vede turistický okruh, který představuje nejzajímavější památky. Začíná na zmíněném náměstí a po žlutém turistickém značení vede cesta, jež má zhruba 6 kilometrů a trvá přibližně 2 hodiny pěší chůze.

Také se dá vyrazit na delší a náročnější výlet po Bucharově cestě na Horní Mísečky, kde se jde kolem domu Bohumila Hanče, zříceniny Štěpanice a rozhledny Žalý. Celá trasa má přes 21 kilometrů a poměrně vysoké převýšení.

Naučná stezka Horní Branná

50 min – 2,7 km

Turistická trasa z Horní Branné do Nové Paky

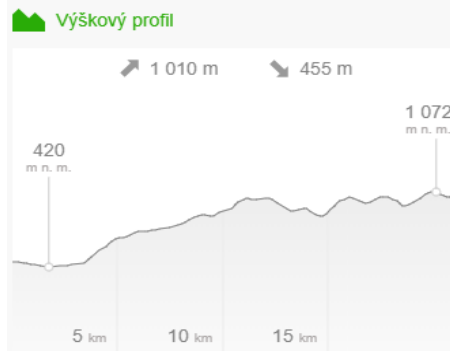
5:37 h – 18,9 km

Turistická trasa kolem Jilemnice

1:53 h – 5,9 km

Cesta na Horní Mísečky

7:35 h – 21,1 km

(Mapy.cz 2020a)

Památky a zajímavosti v okolí Jilemnice a Horní Branné

Hrabačov

Kruh

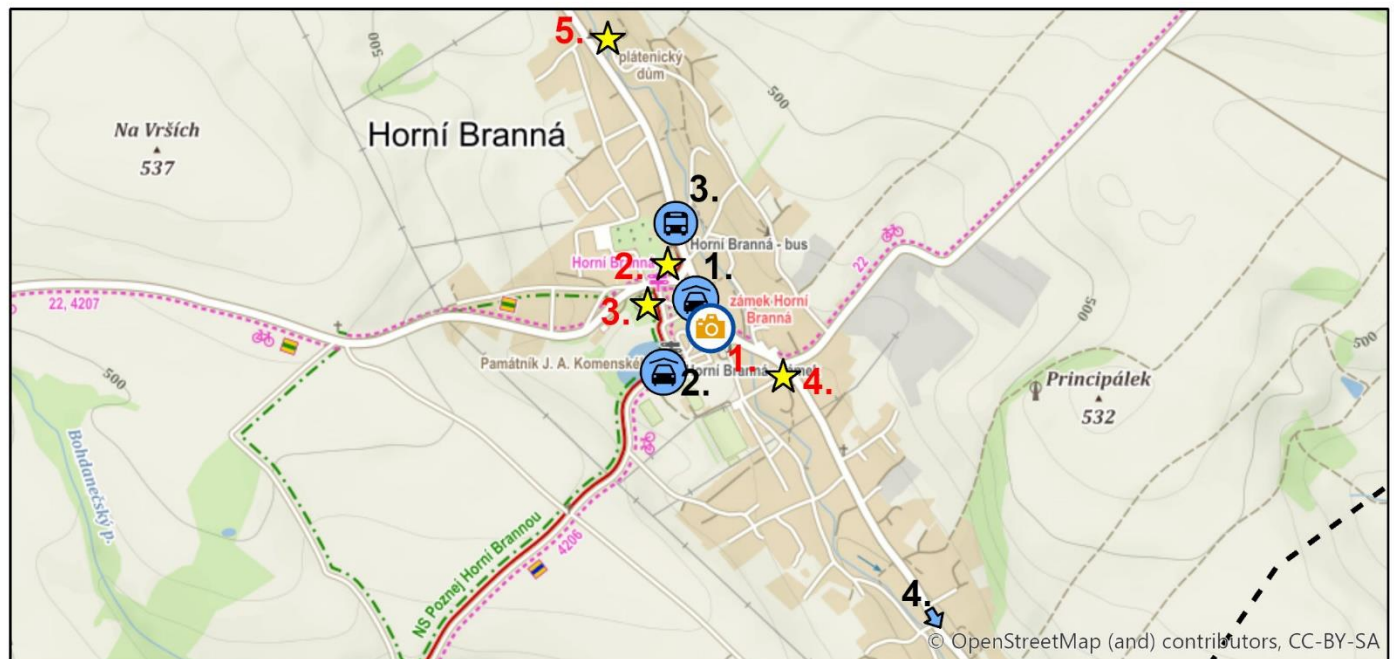
Martinice v Krkonoších

1. zámek Jilemnice 2. kostel sv. Vavřince 3. Masarykovo náměstí 4. Zvědavá ulička 5. areál Hraběnka
6. kaple sv. Isidora 7. vyhlídka Kozinec 8. dům Bohumila Hanče

1. autobusové nádraží 2. placené parkoviště 3. neplacené parkoviště 4. vlakové nádraží

Valteřice

Vrchlabí

Martinice v Krkonoších

Dolní Branná

1. zámek Horní Branná 2. kostel sv. Mikuláše 3. hrobka sv. Kříže 4. Pomník obětem 1. a 2. světové války 5. Plátenický dům

1. neplacené parkoviště 2. neplacené parkoviště 3. Horní Branná, pošta 4. vlak Horní Branná (1 km)

- zámek zajímavost parkoviště aut. zastávka žel. stanice

- neznačená cesta hranice okresu

1 : 25 000

0 250 500 m
1 cm : 250 m

2) Památky a zajímavosti v okolí Štěpanic a Víchové nad Jizerou

Mladkovský hrádek

Na levém břehu řeky Jizery severně od obce Horní Branná se rozprostíralo dle archeologických nálezů bývalé hradiště. Turista ho může zahlédnout z hlavní silnice, která spojuje Poniklou a Víchovou nad Jizerou, ale bohužel oko turistů už v dnešní době na místě bývalého sídla nic nevidí. Zřícenina nabízí pouze terénní úpravu a možnost dobrodružné procházky po neznačených cestách, kde se musí dávat pozor na poměrně strmé srázy.

Nejschůdnější cesta k památce vede z obce Víchová nad Jizerou kolem Daněhlavy lípy směrem k vrcholu kopce Vartiště, jak je viditelné na mapovém listu.

Zřícenina hradu Štěpanice

Při cestě na Benecko, za lyžování či procházkami po horách, se dá navštívit zřícenina hradu Štěpanice, o které koluje několik legend. Pokud má někdo dostatek odvahy, po přečtení informační tabule, kde se pověsti podrobněji rozebírají, může přespát v docela nově vzniklém přístřešku se stolem a lavičkou nebo využít ohniště k opečení buřtů či dalším kulinářským činnostem.

Cesta ze zříceniny Štěpanice na Horní Mísečky

6:11 h – 16,7 km

🏔️ Výškový profil

(Mapy.cz 2020a)

Zříceninu a další zajímavosti v obci Horní Štěpanice, jako jsou například kaple Panny Marie Lurdské či kostel Nejsvětější trojice, navštívit v rámci výletu po Bucharově cestě, jež vede z města Jilemnice na Horní Mísečky. Ze zříceniny se tak po červené turistické trase dá dostat po 6 kilometrech do už zmíněného města nebo po téměř 17 kilometrech, se zastávkou na rozhledně Žalý, do oblasti Horních Míseček.

Zřícenina Štěpanického hradu

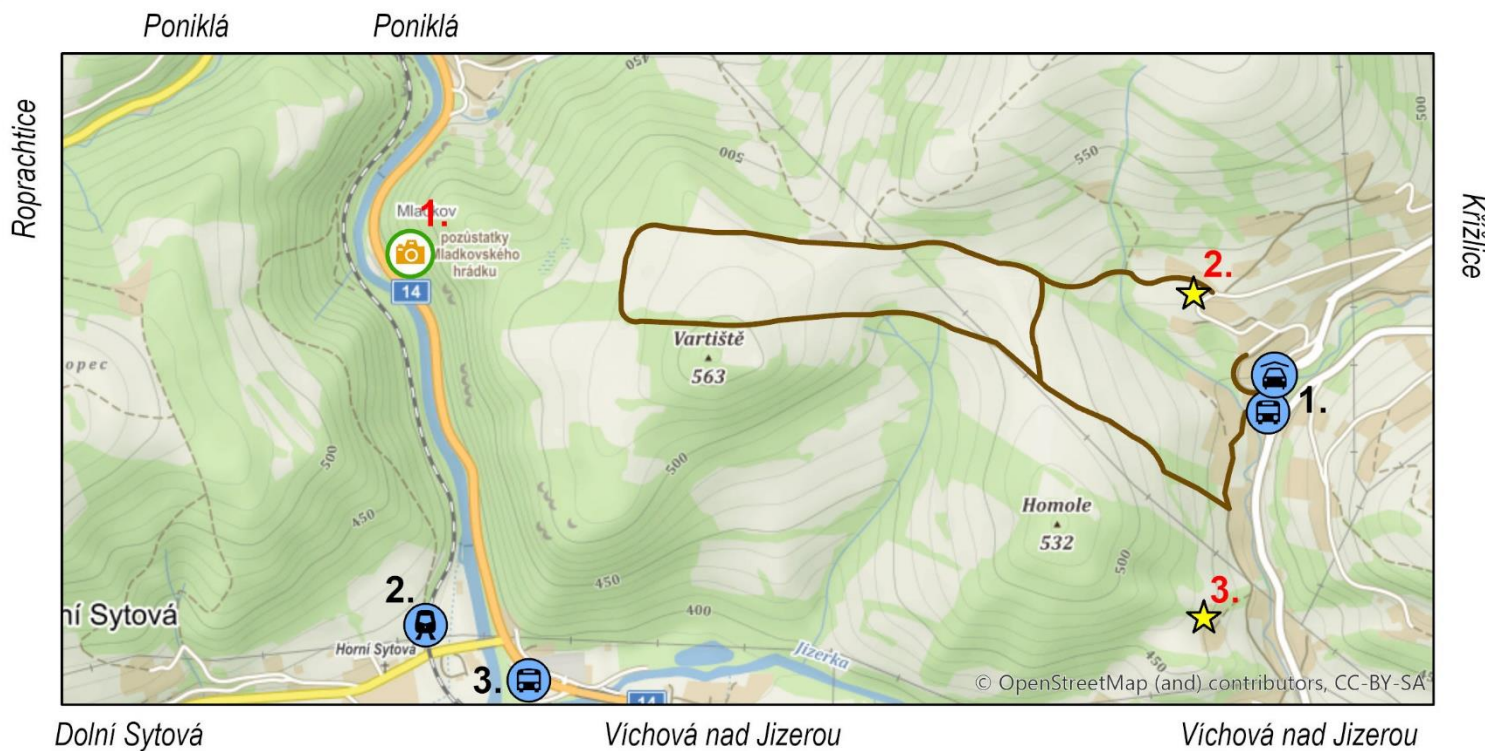

Památky a zajímavosti v okolí Štěpanic a Víchové nad Jizerou

1. zřícenina Dolní Štěpanice 2. kostel Nejsvětější trojice 3. kaple Panny Marie Lurdské 4. vyhlídka Kotelská 5. Krakonošovo muzeum motocyklů

1. a 2. neplacené parkoviště 3. Dolní Štěpanice, Pod hradem 4. Dolní Štěpanice, škola

1. zřícenina Mladkovský hrádek 2. Daněhlova lípa 3. Dřevěná zvonice

1. neplacené parkoviště a Víchová nad Jizerou, škola 2. Horní Sytová 3. Horní Sytová, most

zřícenina zajímavost parkoviště aut. zastávka žel. stanice

neznačená cesta

1 : 25 000

0 250 500 m
1 cm : 250 m

3) Památky a zajímavosti v okolí Loukova a Nístějky

Nístějka

Na pravém břehu Jizery jižně od obce Hradsko stojí na skalním ostrohu zřícenina hradu Nístějka, která se částečně dochovala v podobě kamenných částí budov a informačních zastávek, jež představují někdejší podobu hradu. Přesto, že návštěva zříceniny je po dešti poměrně nebezpečná, kvůli skalním římsám a úzkým cestičkám nad srázy, stojí za to ji rozhodně navštívit.

Bohužel v blízkosti není takřka žádná zajímavost, která by výlet do lokace zříceniny zpestřila. Pouze skála pojmenována po Viktoru Dykovi, která leží na turistickém okruhu začínajícím a končícím ve Vysokém nad Jizerou. Trasa má něco málo přes 10 kilometrů.

Také se výlet na zříceninu Nístějka dá podniknout z vlakové stanice „Poniklá“, kde se po neznačené cestě dojde do části obce Jilem a pokračuje se po žlutě značeném Vysokém okruhu až na samotnou památku. I když trasa trvá pouze necelou hodinu, má poměrně vysoké převýšení.

Zřícenina Sytový

Na cestě z Víchové nad Jizerou do Semil se rozprostírá obec dolní Sytová, kde dříve stával hrad. Avšak v dnešní době už na místě panství nestojí vůbec nic. Pouze úprava terénu odkazuje na to, že v této lokaci mohla stát nějaká památka.

Přesto, pokud má někdo chuť vyrazit právě do zmíněné vesnice, může vyrazit na neznačený okruh od budovy pošty, kde se dá odstavit auto. Zmiňovaná trasa vede kolem památných Líp, přes zříceninu, a po silnici v Dolní Sytové zase zpět. Celková délka okruhu je skoro 4 kilometry. Není špatné spojit výlet do probírané destinace s prohlídkou vesnice Loukov a tamějším tvrzištěm.

Loukov

Hned vedle obce Dolní Sytová se nachází skoro stejně velká vesnice Loukov, kde stojí mnoho sakrálních památek v podobě kapliček, soch, křížů, ale také kostel sv. Stanislav z Krakova. Sice tvrziště nenabízí žádné kulturní obohacení, ale přesto se může spojit s návštěvou muzea Techniky, kde vystavují ponorku s českým patentem.

Turistický okruh v okolí

3:23 h – 10,2 km

Cesta z Poniklé na Nístějku

52 min – 2,2 km

Výškový profil

Okruh v Dolní Sytové

1:26 h – 3,7 km

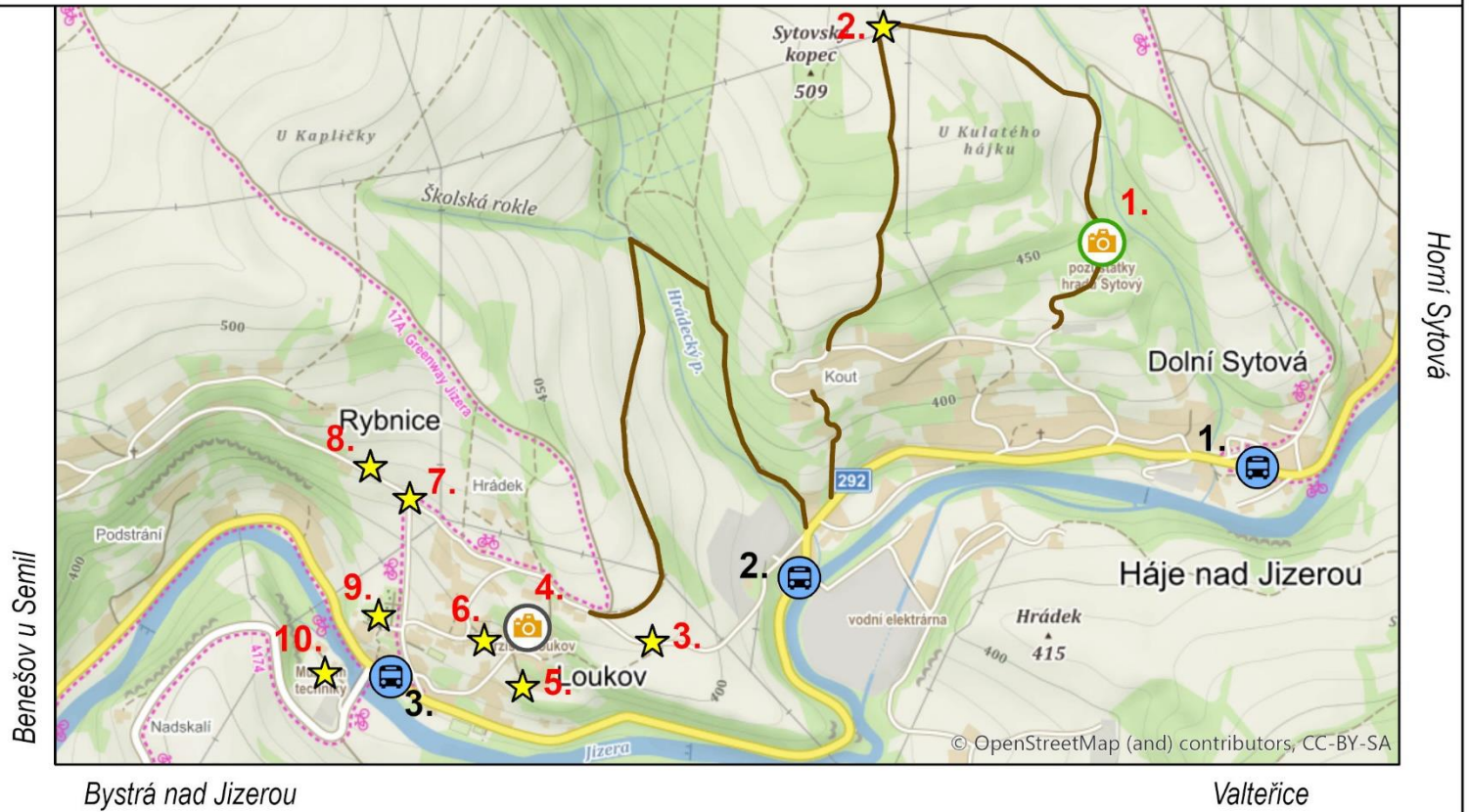
(Mapy.cz 2020a)

13.

Památky a zajímavosti v okolí Loukova a Níštějky

1. Sytový 2. Lípa 3. socha sv. Jana Nepomuckého 4. Loukov 5. kaple Zvěstování Panně Marii 6. kaple 7. Pomník obětem světových válek 8. kříž 9. kostel sv. Stanislava z Krakova 10. Muzeum Techniky
 1. Dolní Sytová 2. Háje nad Jizerou 3. Loukov

1. Níštějka 2. Dyková skála
 1. neplacené parkoviště 2. Horní Dušnice, Maříkov 3. Hradsko 4. nádraží a neplacené parkoviště Poniklá

📷 zřícenina 📷 tvrz ★ zajímavost 🚌 parkoviště 🚌 aut. zastávka 🚂 žel. stanice
— neznačená cesta

1 : 25 000 0 250 500 m
1 cm : 250 m

4) Památky a zajímavosti v okolí Syřenova Bradlec

Severně od města Jičín se rozprostírá obec Syřenov. Nedaleko této obce stojí zříceniny Bradlec a Kumburk. První jmenovaná památka dnes nabízí pozůstatky budov a kamenných hradeb. Návštěvu zpřijemňuje malý značený okruh v bezprostřední blízkosti zříceniny a informační tabule, jež představují základní historické povědomí a dřívější podobu památky.

Nedaleko dřívějšího sídla Bradlec se rozprostírá vesnická památková zóna Újezdec, v níž stojí malá kaplička. O něco zajímavější je vesnice Bradlecká Lhota, kde se nachází kaple sv. Ludmily, Dolení (Babákův) mlýn, sousoší Korunování Panny Marie nebo samotná socha Panny Marie. Pouhých 3 a půl kilometrů od zříceniny stojí už zmíněný Kumburk.

Kumburk

Dřívější majestátné sídlo vytvořené na skalním ostrohu v oblasti Novopacka opět láká turisty. I když památka už nepůsobí jako objekt s průvodcem a prohlídkou, dá se využít alespoň nově vytvořené vyhlídky. Na zřícenině se nachází i menší turistické zázemí v podobě posezení a ohniště. V okolí Kumburku stojí pouze malý přístřešek u rozcestí, od kterého do kopce poračuje cesta na zříceninu a malé, takřka bezvýznamné, koupaliště v Syřenově, které pravděpodobně není úplně nejlepší alternativou pro relaxaci v dané oblasti.

Díky dobré dostupnosti a stavu objektu se může turista těšit na obohacení znalostí o Kumburku pomocí informačních tabulí, nebo využít zmíněnou rozhlednu ke krásnému výhledu na blízkou krajinu. Návštěvu památky je možné spojit s výletem po červené turistické trase z vlakové stanice „Ploučnice“ do Nové Paky. Cesta má téměř 11 kilometrů a vede okolo zříceniny Bradlec a Kumburk.

Délka cesty ze zříceniny Bradlec na Kumburk

1:11 h – 3,4 km

Trasa z Ploučnice do Nové Paky

3:01 h – 10,7 km

 Výškový profil

(Mapy.cz 2020a)

Památky a zajímavosti v okolí Syřenova

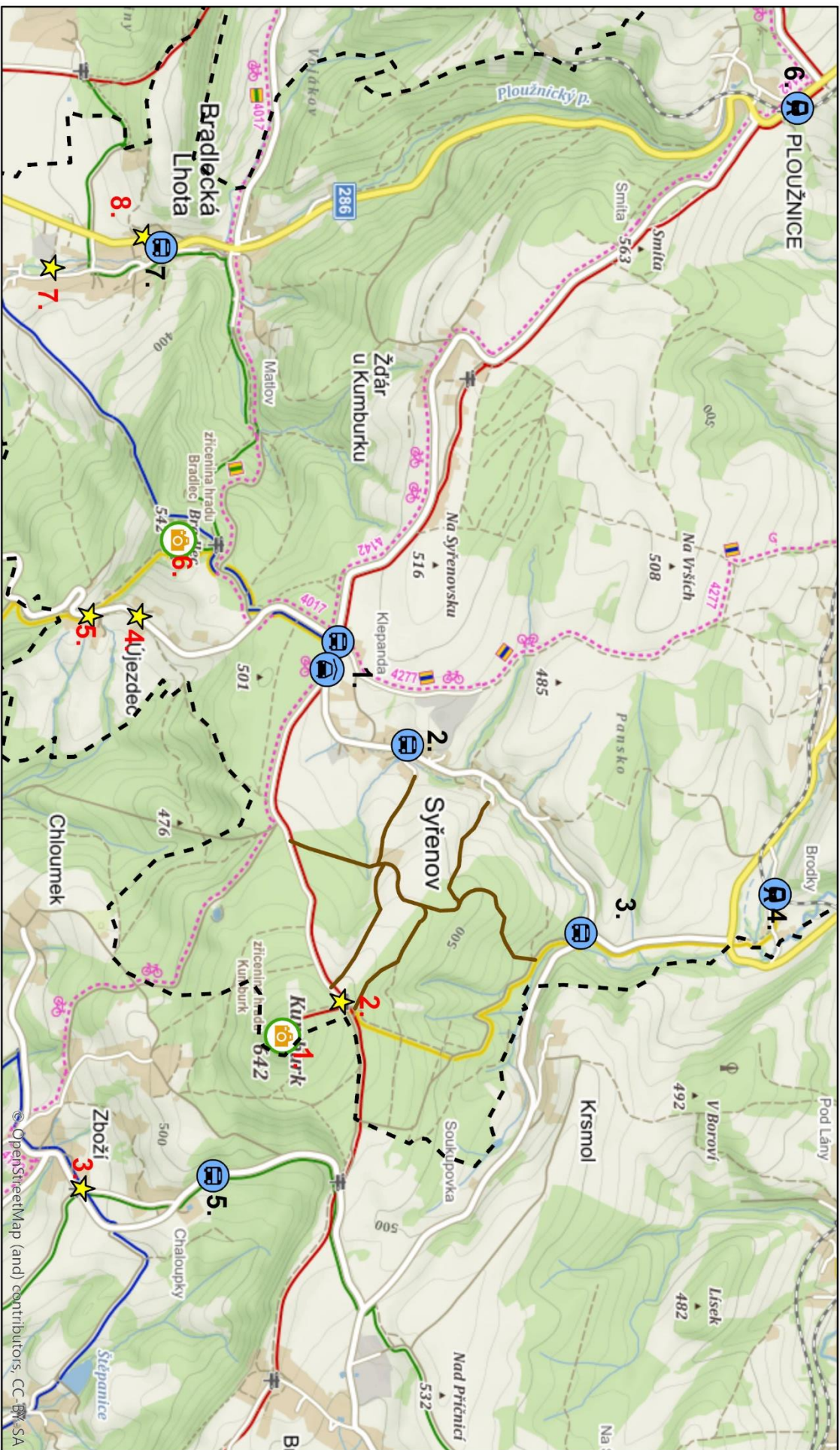
Lomnice nad Popelkou

Nová Ves nad Popelkou

Stará Paka

Tichánkova rozhledna

Kyje

Nová Paka

Stará Paka

Železnice

Železnice

Radim

Radim

Úbislavice Nová Paka

1. Kumburk
  2. Turistický příšešek
  3. Zvonička
  4. Kaple
  5. Vesnická památková zóna Újezdec
  6. Bradlec
  7. Dolení mlýn
  8. Kaple sv. Ludmily
1. neplacené parkoviště a zastávka Syřenov, na Klepandě rozc. 2. Syřenov, host. 3. Syřenov, rozc. Křsmol 4. Syřenov 5. Zboží, Chaloupky 6. Plouznice 7. Bradlečká Lhota

zřícenina

zajímavost

parkoviště

aut. zastávka

žel. stanice

neznačená cesta

hranice okresu

1 : 40 000

5) Památky a zajímavosti v okolí Semil a Jesenného

Jesenný

Severně od okresního města Semily, na levém břehu řeky Kamenice, stával zámecký areál ve vsi Jesenný. Zámek roku 2007 vyhořel a do dnešní doby se zachoval jako zřícený a zarostlý stromy. Přesto, kdyby chtěl někdo vidět někdejší majestátné sídlo, je možné navštívit zmíněnou obec a projít se kolem budovy. V rámci zpestření výletu se dá zhlédnout několik kapliček.

Celkově však lokace představuje poměrně dobrou alternativu pro výlet z města Semily, neboť turistické trasy v okolí Jesenného tvoří zajímavý okruh po Palackého stezce, přes různé vodopády, Bozkovské dolomitové jeskyně, sklářskou huť či zámek a zříceninu Návarov. Trasa také protíná přírodní rezervaci Údolí Jizery, kde se nachází velké množství přírodních atraktivit.

Celý okruh má téměř 26 kilometrů, a proto je vhodné počítat s celodenním výletem. Na cestě se nachází velké množství přírodních, ale i kulturních atraktivit, jež zpestří cestu a poskytnou místa pro případné zastávky.

Trasa okruhu:

Od Muzea a Pojizerské galerie v Semilech vede červená turistická trasa (Palackého stezka) k rozcestí pod Bozkovem. Zde se dá pokračovat po výše uvedené cestě. Další alternativou je zelená turistická trasa okolo sklářské hutě a vodní elektrárny k rozcestí na Mansku, kde se opět napojuje na Palackého stezku. Ta vede další téměř 4 kilometry k rozcestí Návarov – most. Odtud sice vede stejnojmenná cesta, ale modré barvy, k rozcestí pod Návarovem, kde se musí napojit na zelenou trasu ve směru zříceniny a zámku Návarov. Od zmíněné památky se line žlutá turistická cesta k zámku v Jesenném. Tato barva trasy vede přes Bozkov až zpět do Semil.

Semily

Zámek nepředstavuje kulturní vyžití, neboť budova v dnešní době slouží administrativním organizacím. Pokud se však někdo dostane do Semil, může se projít po tamějších zajímavostech, jako je například kostel sv. Petra a Pavla, kostel sv. Jana Křtitele, Muzeum a Pojizerská galerie a mnoho dalších atraktivit a zajímavostí, jež obohacují kulturní život v okresním městě. Stejně tak se dá vyrazit v rámci pěší turistiky na několik výletů do okolí. Jejich příklad je uvedený v rámci už výše popsaného okruhu.

Trasa uvedeného okruhu

8:27 h – 25,8 km

 Výškový profil

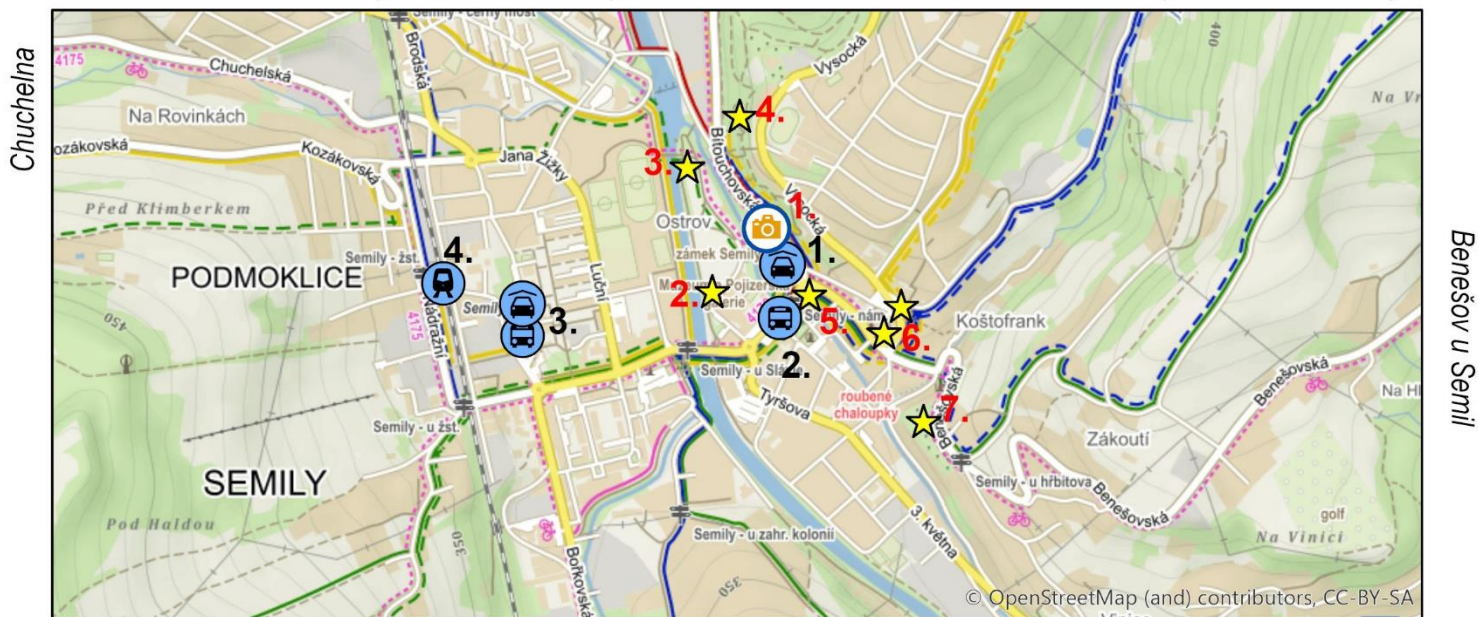

(Mapy.cz 2020a)

Památky a zajímavosti v okolí Semil a Jesenného

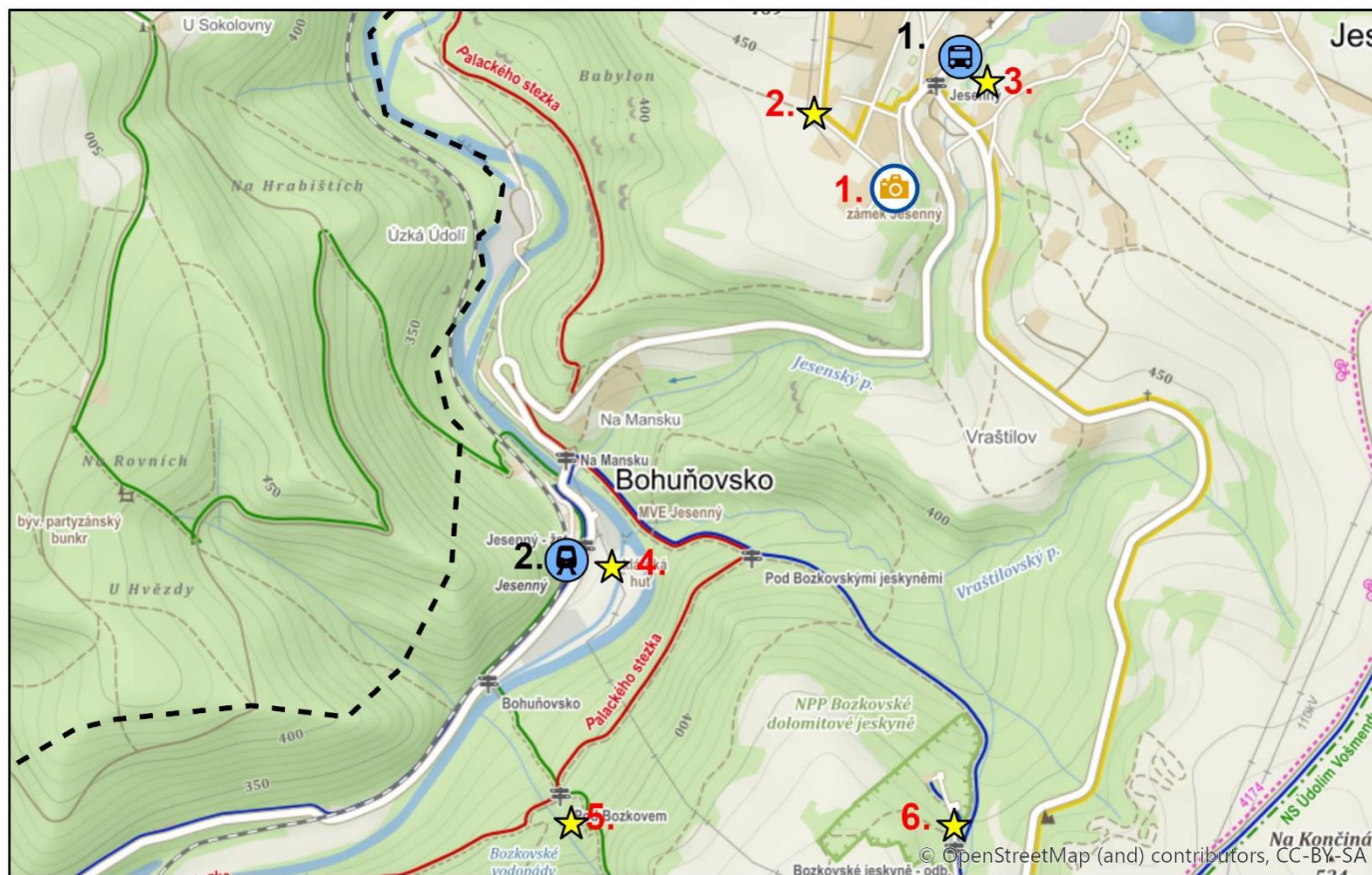
Železný Brod Spálov Bozkov Příkrý Příkrý

Kozákov Bořkov Číkvásky Benešov u Semil

1. zámek Semily 2. socha Matka a dítě 3. Bývalé říční lázně 4. Palackého sady 5. Muzeum a galerie a rodný dům Ivana Olbrachta 6. kostel sv. Petra a Pavla a Mariánský sloup 7. kostel sv. Jana Křtitele
 1. neplacené parkoviště 2. Semily, Riegrovo nám. 3. neplacené parkoviště a aut. nádraží 4. Semily

Vlastiboř Návarov Návarov Vysoké nad Jizerou

Horská Kamenice Spálov Bozkov Bozkov Bozkov

1. zámek Jesenný 2. Výklenková kaple 3. kaple Povýšení sv. Kříže 4. Sklářská huť a vodní elektrárna 5. Božkovské vodopády 6. Dolomitové jeskyně Božkov
 1. Jesenný, u Reichlů 2. Jesenný

📷 zámek ★ zajímavost 🚗 parkoviště 🚌 aut. zastávka 🚂 žel. stanice

— neznačená cesta - - - hranice okresu

1 : 25 000

0 250 500 m
1 cm : 250 m

6) Památky a zajímavosti v okolí Košťálova a Kundratice

Kundratice

Jedná se o malou obec mezi Jilemníci a Košťálovem. Kulturní bohatství vesnice spočívá ve dvou tvrzištích, které nabízí k vidění pouze terénní úpravy provedené lidskou rukou v dřívějších dobách a sochu sv. Jana Nepomuckého. V blízkosti hřbitova stojí na soukromém pozemku památná lípa. Přesto, že jsou toto veškeré zajímavosti obce Kundratice, není od věci si zpestřit cestu mezi Košťálovem a Jilemníci o malou zastávku na jedné či druhé tvrzi.

Košťálov

Nedaleko koupaliště v Košťálově stával na kopci hrad, jenž dnes nabízí pouze část kamenné stavby a dřívější val. Může se tak jednat o vycházku při relaxačním pobytu u vodní nádrže, nebo cílený výlet za zajímavostmi obce, do kterých se řadí už zmíněná zřícenina, přírodní památka kovářův mlýn, pomník obětem světových válek nebo kostel sv. Jakuba Většího. Případně se dá využít nedalekého golfového hřiště či dětského dopravního hřiště.

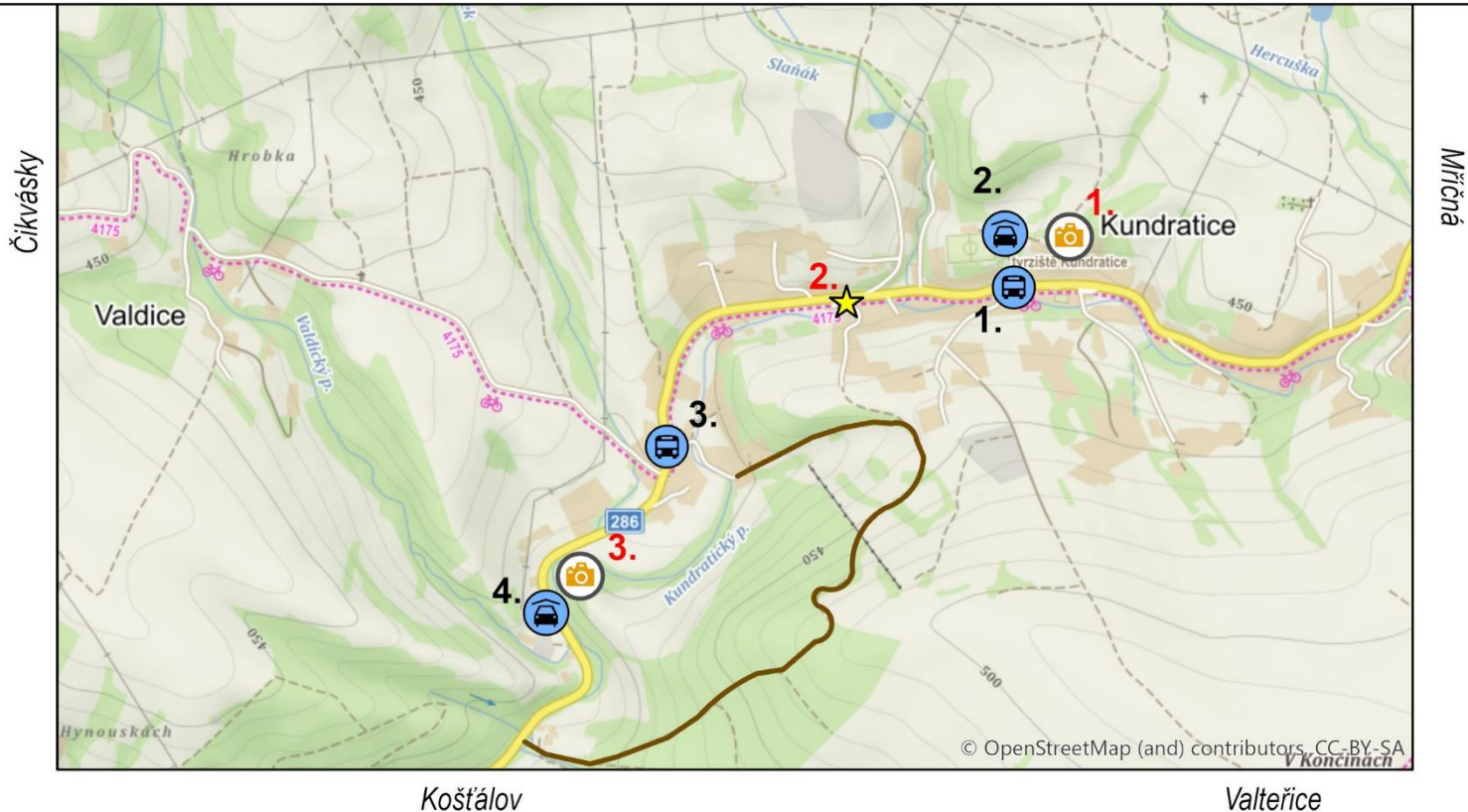
Tvrziště Kundratice

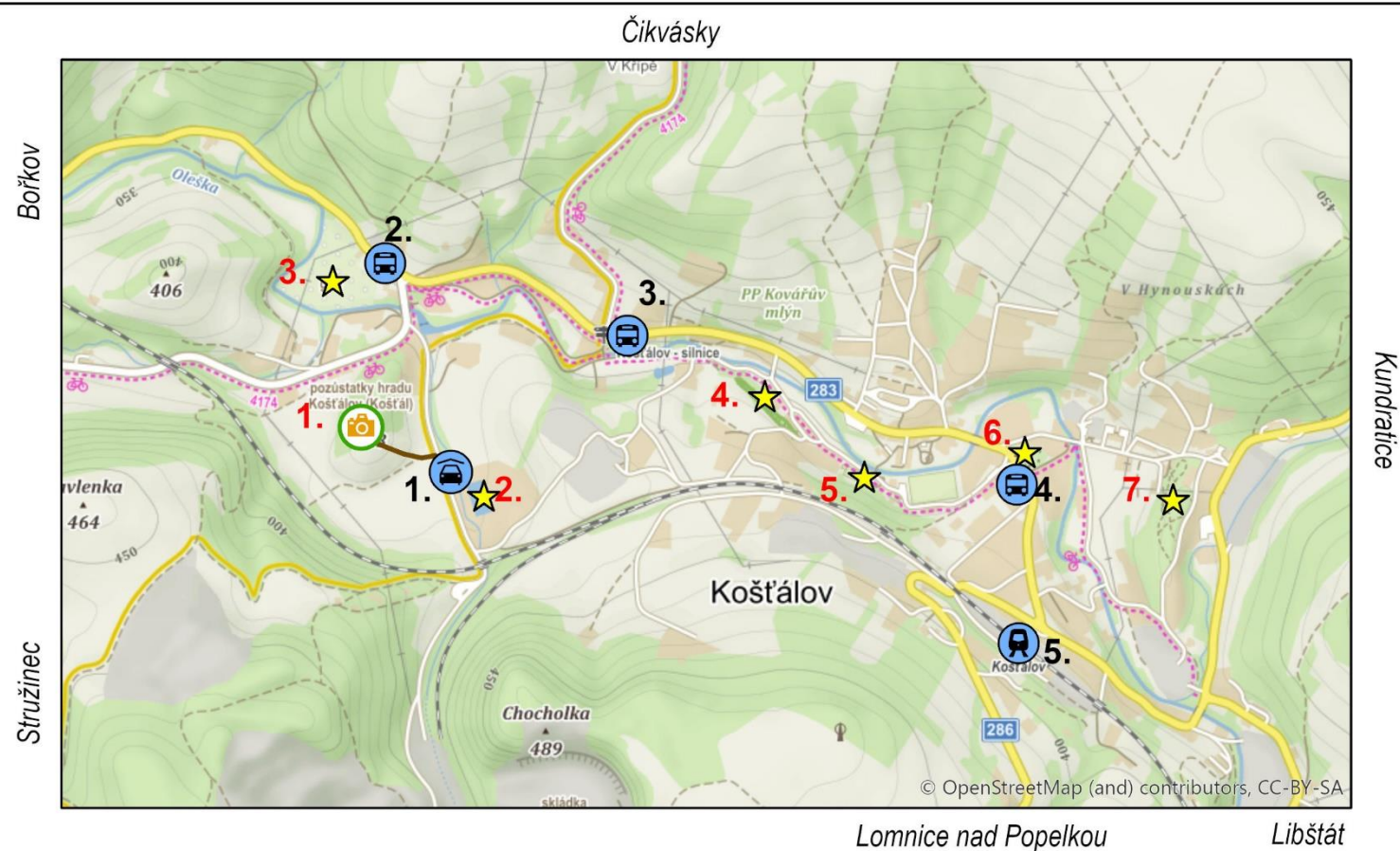
Koupaliště Košťálov

Památky a zajímavosti v okolí Košťálova a Kundratice

1. tvrz Kundratice 2. socha sv. Jana Nepomuckého 3. Valy u Kundratice
 1. Kundratice, střed 2. neplacené parkoviště 3. Kundratice dol. část 4. neplacené parkoviště

1. zřícenina Košťálov 2. Koupaliště 3. Golf 4. Kovářův mlýn 5. Dětské dopravní hřiště 6. kostel sv. Jakuba Staršího 7. Lesopark Košťálov
 1. neplacené parkoviště 2. Košťálov kříž. k lomu 3. Košťálov, u Kosinů 4. Košťálov, nám. 5. Košťálov

zřícenina
 tvrz
 zajímavost
 parkoviště
 aut. zastávka
 žel. stanice

neznačená cesta

1 : 25 000

0 250 500 m
1 cm : 250 m

7) Památky a zajímavosti v okolí Lomnice nad Popelkou a Kozlova

Lomnice nad Popelkou

Mezi Jičínem a Semily se rozprostírá město, ve kterém téměř uprostřed stojí zámek Lomnice nad Popelkou. Přesto, že památka není k vidění v rámci tradičních prohlídkových okruhů, můžou turisté zavítat na pořádané kulturní akce, do městské knihovny či navštívit zámeckou kavárnu. V informačním centru na Husově náměstí se mohou turisté informovat o dalších zajímavostech, které město nabízí. Příkladem může být Horákova a Bártova vila, Městské muzeum a galerie, Tylovo divadlo, dřevěná zvonice, Domov našeho úřednictva firmy P. A. Šlechta a syn, Šlechtova Svobodárna nebo Bývalá továrna Mastných. Nedaleko Lomnice za železniční stanicí stojí malý lovecký zámek, který dříve patřil rodu Rohanů. Z města se dá vyrazit po značených turistických cestách do různých dalších lokalit. Například zelená trasa z náměstí vede na níže probíranou zříceninu hradu Kozlov.

Kozlov

U malé vesnice Košov leží, v oblasti přírodní památky Cidlinský hřeben, zřícenina hradu Kozlov. Obsah památky spočívá v lidském zásahu do reliéfu, kamenné jeskyně a dalších malých náznaků někdejšího sídla, ale pro turisty představuje příjemné prostředí na odpočinek u ohně nebo přespaní pod nově vytvořeným přístřeškem.

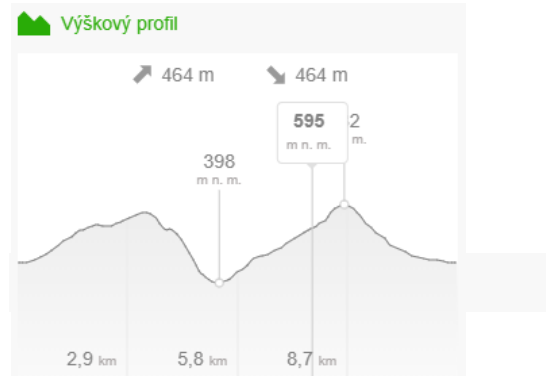
V oblasti se nachází poměrně málo zajímavosti. Nejlepším zlepšením výletu je nedaleké golfové hřiště či přírodní památka Jezírko pod Tábořem. Také se dá prohlédnout studánka Kanovka při 1 a půl kilometrové cestě na železniční stanici „Cidlina“.

Vzhledem k tomu, že k památce vede cesta z nedaleké Lomnice nad Popelkou pomocí turistické trasy, je v rámci většího výletu možné vytvořit různé varianty okruhu. Příkladem může být téměř 12kilometrová cesta, začínající na Husově náměstí, kde se po zelené turistické trase dojde přes zříceninu Kozlov až k rozcestí U Peklovsi. Následně se musí pokračovat po modré turistické trase, se zastávkami na Alainově věži a Tichánkově rozhledně, až zpět do Lomnice nad Popelkou. Z Kozlova se dá přes Kyje dostat k Bradlecké Lhotě a dále na zříceninu Bradlec či Kumburk, ale to už se jedná o poměrně dlouhé vzdálenostní úseky.

Délka trasy z Kozlova na žel. stanici Cidlina

25 min – 1,5 km

Okruh z Lomnice přes Kozlov a

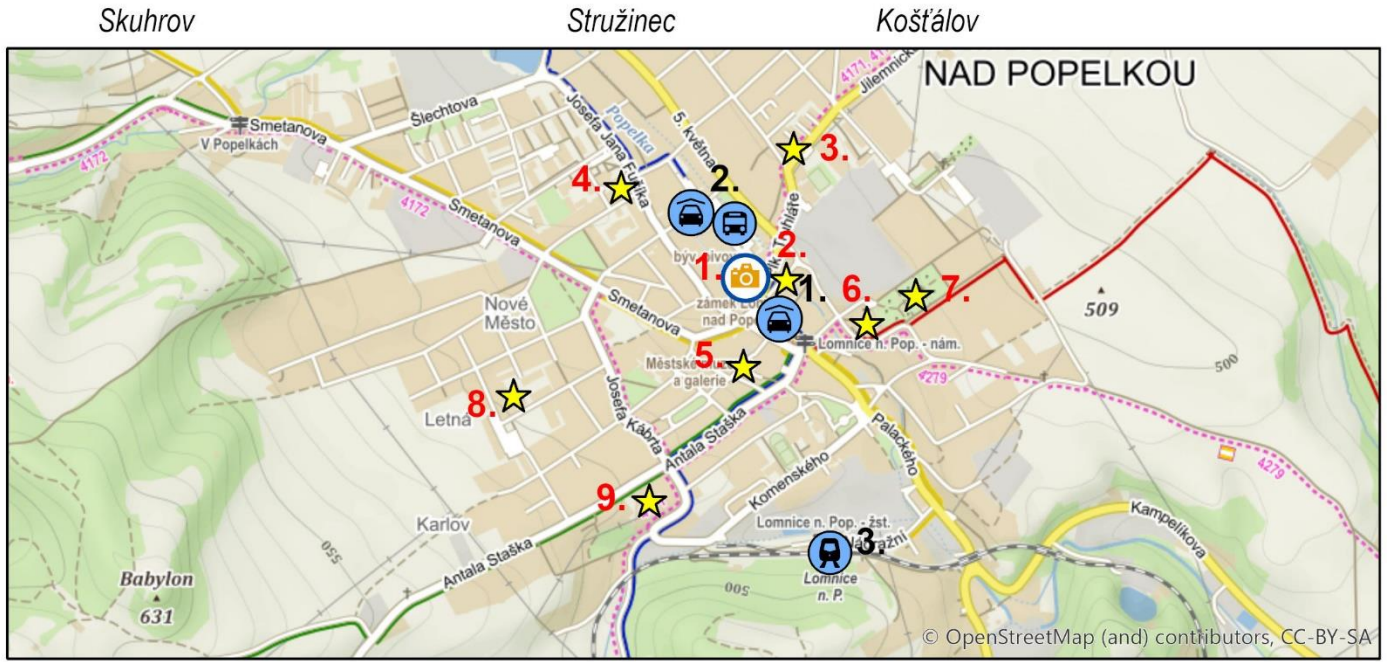
(Mapy.cz 2020a)

Památky a zajímavosti v okolí Lomnice nad Popelkou a Kozlova

Skokanské můstky a Rváčov

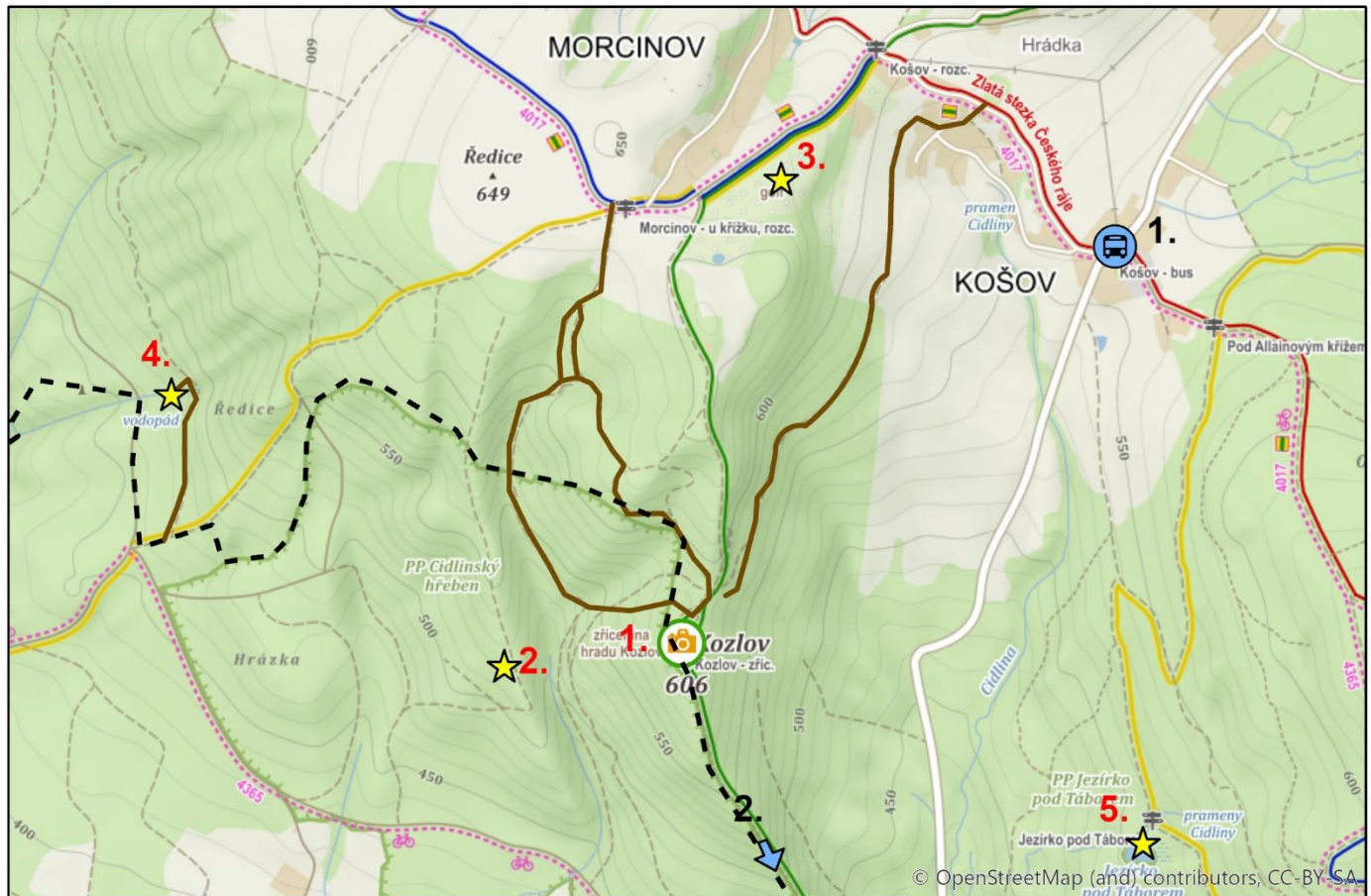

Libštát

Kozlov   Bývalý lovecký zámek   Plouznice   Nová Ves nad Popelkou

1. zámek Lomnice nad Popelkou 2. Husovo náměstí 3. Horákova vila 4. Domov našeho úřadnictva 5. Muzeum a galerie 6. Bártova vila 7. kaple sv. Jana Křtitele 8. Svobodárna 9. Bývalá továrna Mastných
 1. neplacené parkoviště 2. autobusové nádraží a neplacené parkoviště 3. Lomnice nad Popelkou

Dráčov   Rváčov   Lomnice nad Popelkou

Bývalý lovecký zámek

Tichánkova rozhledna

Libuň

Cidlina   Kyje

1. Kozlov 2. Cidlinský hřeben 3. Golf 4. Vodopád 5. Jezírko pod Tábořem
 1. Košov 2. železniční zastávka Cidlina (1 km)

📷 zámek
 📷 zřícenina
 ★ zajímavost
 🚗 parkoviště
 🚏 aut. zastávka
 🚂 žel. stanice

neznačená cesta
  hranice okresu

1 : 25 000
 0   250   500 m
 1 cm : 250 m

8) Památky a zajímavosti v okolí Studence a Levínské Olešnice

Oblast Levínské Olešnice

Na Sever od Nové Paky se rozprostírá obec Levínská Olešnice, která sousedí s vesnicí Žďár. V rámci okresu Semily se jedná o unikátní místo, kde se v blízkosti nachází několik památek. Přímo v obci stávala dříve tvrz. Ta zanikla se stavbou železniční trati, a tak po zmíněném typu sídla zbyl pouze kopeček v soukromém vlastnictví. Po červené turistické trase z Levínské

Olešnice se dojde k hradišti Levín, kde je možné si odpočinout u ohniště či prohlédnout pozůstatek valu a dalších terénních prvků. Už sice není možné využít údajnou tajnou chodbu na nedaleké hradiště Pravín, ale k návštěvě této památky se dá využít zelené turistické trasy či neznačených cest přes kopec hradiště. Tímto směrem stojí i pozůstatky tvrže Žďár, které sice nabízí v rámci kulturního bohatství ještě méně než výše jmenované památky, ale přesto završují počet objektů v dané lokaci. K dalším

zajímavostem lokality patří kostel Všech svatých v Levínské Olešnici či zvonička a Boží muka ve vesnici Žďár. K hradišti Pravín se dá dostat i ze Staré Paky po značených turistických trasách.

Studenec

Obec na hlavním tahu mezi Horky u Staré paky a Krkonošemi opět nabízí více než jednu památku. Přímo ve Studenci stojí budova bývalého zámku a v nedalekém Líšném se nachází stejnojmenné tvrziště. V blízkosti těchto objektů se dají navštívit další zajímavosti jako kostel sv. Jana Křtitele, kaplička, socha sv. Jana Nepomuckého či menší arboretum spravující základní školou ve Studenci.

Turistická trasa:

Obě výše popsané lokace protíná červená turistická trasa, která začíná u zastávky „Horní Branná, pošta“ a končí v Nové Pace. Celá cesta má téměř 19 kilometrů a spojuje zámek v místě počátku trasy, Martinice v Krkonoších, Studenec, tvrziště Líšný a Levínskou Olešnici, kde se dají navštívit zmíněné památky. Následně trasa z poslední jmenované obce vede do Nové Paky.

Dostupnost Pravínu od Staré Paky

Turistická trasa z Horní Branné do Nové Paky

5:37 h – 18,9 km

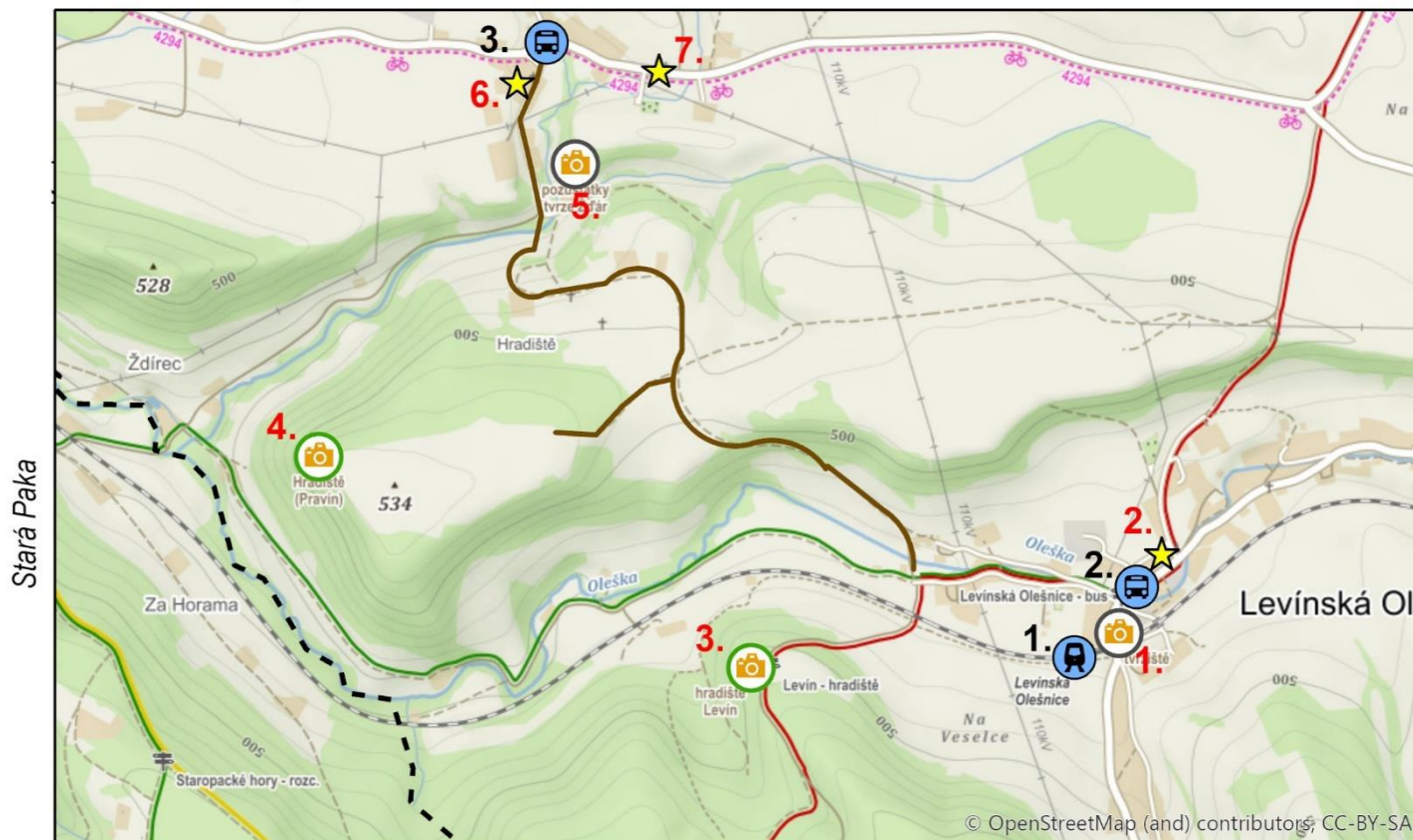
(Mapy.cz 2020a)

Památky a zajímavosti v okolí Studence a Levínské Olešnice

Stará Paka a Roztoky u Jilemnice

Studenec

Horka u Staré Paky

Stará Paka

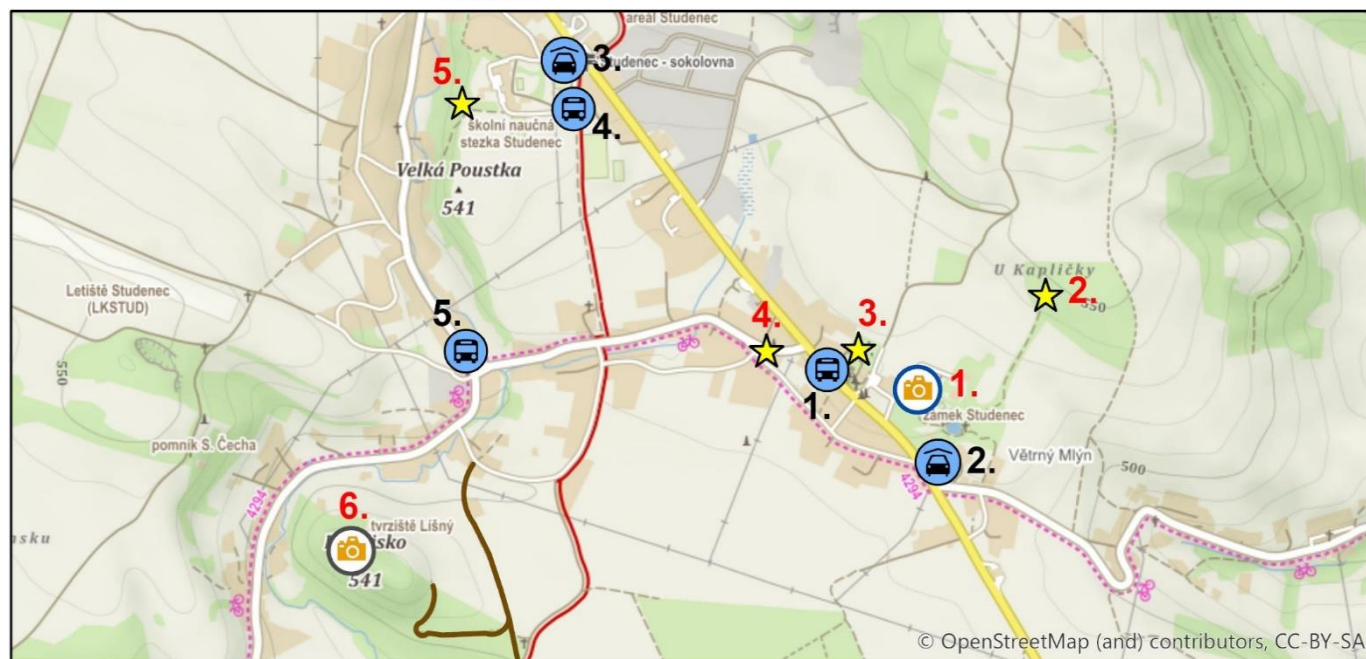
Nová Paka

Nová Paka

1. tvrz Levínská Olešnice 2. kostel Všech svatých 3. Levín 4. Pravín 5. tvrz Žďár 6. Zvonička Žďár 7. Boží muka u Žďáru

1. Levínská Olešnice 2. Levínská Olešnice, ObÚ 3. Levínská Olešnice, Žďár

Jilemnice

Dolní Kalná

Stará Paka a Levínská Olešnice

Horka u Staré Paky

1. zámek Studenec 2. kaple 3. kostel sv. Jana Křtitele 4. socha sv. Jana Nepomuckého 5. Arboretum ZŠ Studenec 6. tvrz Lišný

1. Studenec, pošta 2. a 3. neplacené parkoviště 4. Studenec, škola 5. Studenec, u Lípy

zřícenina zámek tvrz zajímavost parkoviště aut. zastávka žel. stanice
 neznačená cesta hranice okresu

1 : 25 000

0 250 500 m
1 cm : 250 m

9) Památky a zajímavosti v okolí Hrubé Skály a Rotštejna

Hrubá Skála

Nedaleko města Turnov, v překrásné krajině Českého ráje, se nachází malá vesnice Hrubá Skála, která je významná především díky někdejšímu panskému sídlu rodu Aehrentalů. V dnešní době se komplex zámku prezentuje především čtyř hvězdičkovým hotelem, kde se dá využít místní restaurace a wellness služby.

Vzhledem k okolí Hrubé Skály se jedná o velice slibnou lokaci nabízející velké množství přírodních atraktivit a dalších zajímavostí. Od zámku vede několik turistických tras, které návštěvníky směřují na hrady Valdštejn či Trosky. Další přírodní úkazy v okolí jsou různé vyhlídky, či skalní útvary. Právě postavení Hrubé Skály nabízí téměř dokonalé místo pro výlety po Českém ráji.

Rotštejn

Na východ od Turnova, směrem Lomnice nad Popelkou, se na úpatí menšího kopce v lesním porostu takřka ztrácí zřícenina hradu Rotštejn. Dřívější sídlo Voka z Rotštejna dnes láká nemalé množství turistů, ale také novomanželů, kteří využívají krásné prostředí zříceniny ke svým svatebním obřadům.

Díky nedalekým Klokočským a betlémským skalám se oblast stává pro turisty velice atraktivní, neboť blízké turistické trasy mohou nabídnout nemalou řadu přírodních atraktivit jako Klokočské průchody, jeskyni Postojna nebo Zdenčinu skálu. Dokonce se při kombinaci žluté a zelené trasy dá vyrazit směrem na jih k rozhledně Dubecko a kapličce sv. Jana Nepomuckého. Odsud už není úplně zavržení hodný nápad pokračovat po modré turistické cestě až do oblasti Českého ráje k Hruboskalskému skalnímu městu a zámku. Celá trasa má skoro 10 kilometrů a může následně být rozšířená o výlety v okolí Hrubé Skály.

Trasa z Rotštejna na Hrubou

2:51 h – 9,3 km

📈 Výškový profil

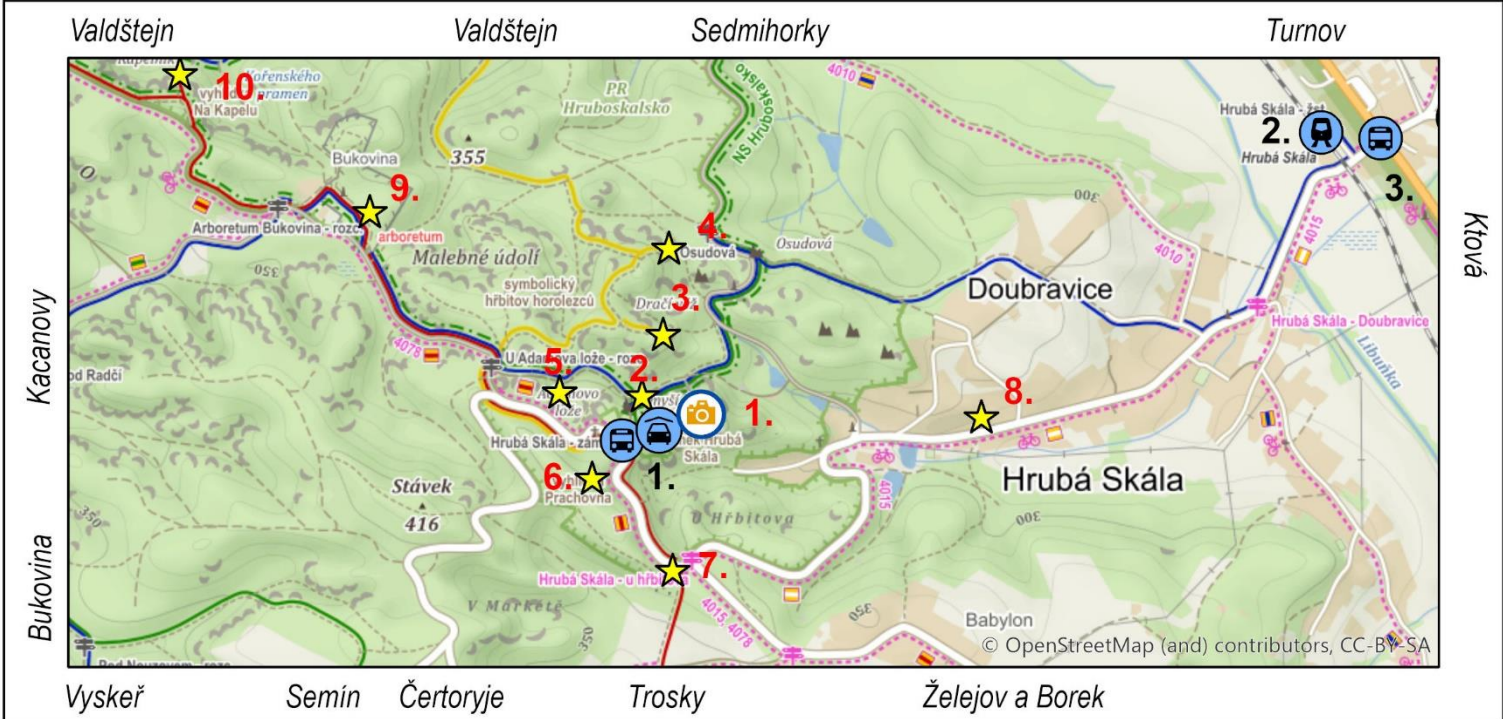

(Mapy.cz 2020a)

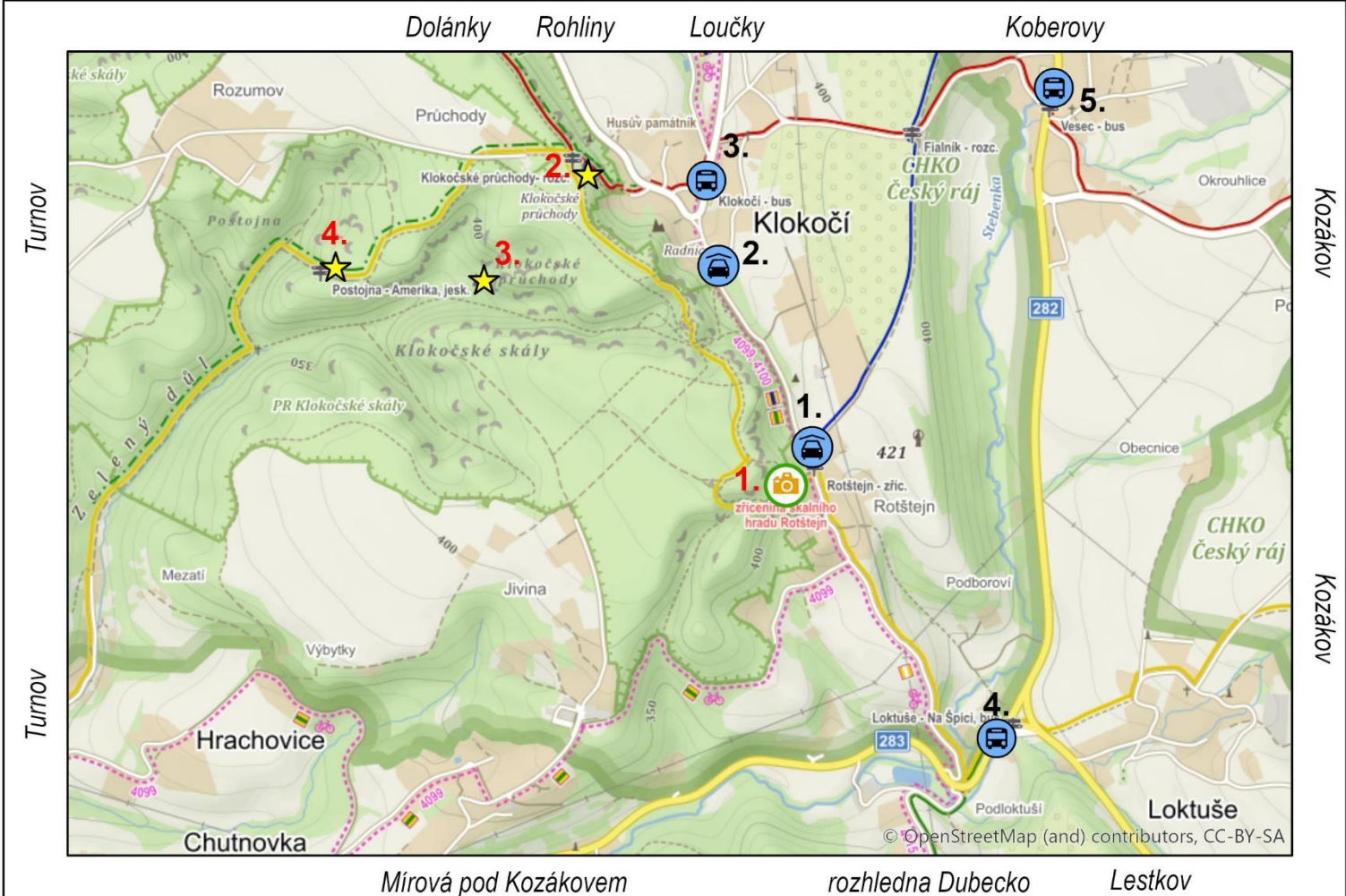
Nádvoří zámku Hrubá Skála

Památky a zajímavosti v okolí Hrubé Skály a Rotštejna

1. zámek Hrubá Skála 2. Myší díra 3. Zámecká vyhlídka 4. Mariánská vyhlídka 5. Adamovo lože 6. vyhlídka Prachovna 7. hřbitov 8. Řezníčkova vila 9. Arboretum Bukovina 10. vyhlídka Na Kapelu
 1. placené parkoviště a zastávka Hrubá skála zámek 2. Hrubá Skála 3. Karlovice, Radvánovice

1. Rotštejn 2. Klokočské průchody 3. Klokočské a Betlémské skály 4. jeskyně Postojna
 1. a 2. neplacené parkoviště 3. Klokoč 4. Loktuše, na Špici 5. Vesec

🏰 zámek
 📷 zřícenina
 ★ zajímavost
 🚗 parkoviště
 🚌 aut. zastávka
 🚆 žel. stanice
 — neznačená cesta

1 : 25 000
 0 250 500 m
 1 cm : 250 m

10) Památky a zajímavosti v okolí Malého a Hrubého Rohozce

Malý Rohozec

Nedaleko města Turnov stojí areál dnešního Rohozeckého pivovaru, který v dřívějších dobách po nějakou dobu fungoval jako panské sídlo. Památka již nenabízí kulturní vyžití v podobě prohlídky zámeckých pokojů a zajímavých příběhů, přesto se prezentuje exkurzemi do zmíněného pivovaru či restaurací. Vzhledem k nedávné rekonstrukci se podoba hostinského zázemí velice změnila, ale stále nabízí kvalitní jídla a dobré pití. Budova vypadá velmi zachovale, ale její umístění nenabízí téměř žádné další zajímavosti, proto je možná lepší za kulturním obohacením vyrazit do nedalekého Turnova k Hrubému Rohozci a dalším památkám, nebo do Dolánek k Dlaskovu statku.

Hrubý Rohozec

Jedná se o významnou památku v okrajové části města Turnov, která představuje empírový sloh a několik různých okruhů, jež nabízí mnoho zajímavých informací. Přesto, že se zámek nachází v ošemetné situaci, kvůli restitučnímu navrácení původním majitelům, představuje unikátní zastávku za poznáním Turnovska. Prohlídka zámku se může spojit s tamější návštěvou kavárny či parku, nebo se dá vyrazit některou z přilehlých cest do Turnova zhlédnout různé kostely a další zajímavosti. Po červené turistické trase vede cesta do Dolánek, kde stojí Dlaskův statek, od kterého se vyráží na vodácké výlety. Dostupnost zámku je velice uspokojivá, neboť nabízí vlastní parkoviště. Popřípadě se dá za pouhých 36 minut z vlakového nádraží dostat do areálu panství.

*Délka trasy od žel. nádraží
Turnov k Hrubému Rohozci*

36 min – 2 km

(Mapy.cz 2020a)

Zámek Hrubý Rohozec

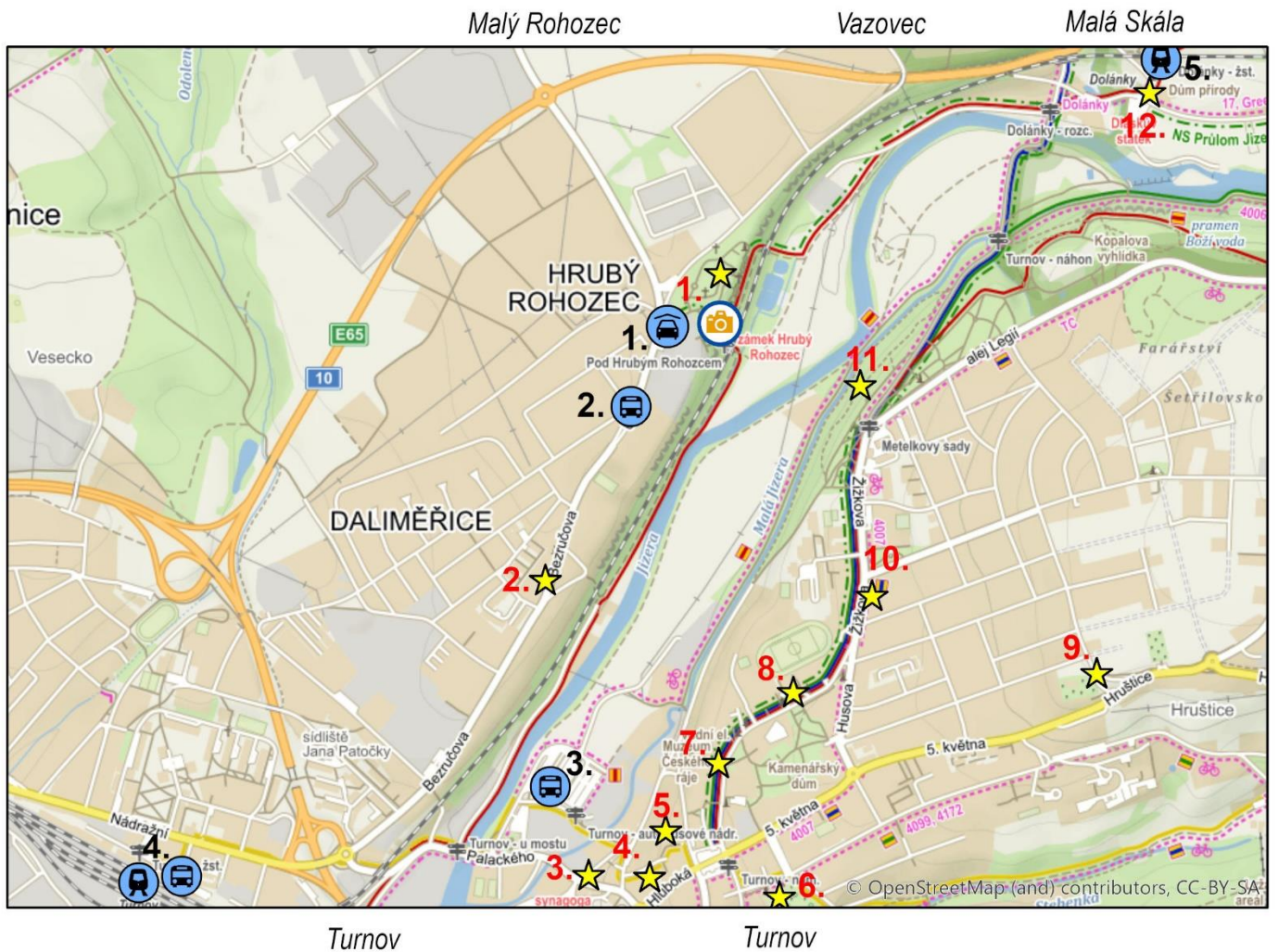
Zámecký park

Památky a zajímavosti v okolí Malého a Hrubého Rohozce

1. Malý Rohozec 2. Pivovar Rohozec 3. Dům přírody Českého ráje a Dlaskův statek
1. neplacené parkoviště a Malý Rohozec, pivovar 2. Dolánky

1. zámek a park Hrubý Rohozec 2. socha sv. Jana Nepomuckého 3. Synagoga 4. Divadlo 5. Náměstí Českého ráje 6. kostel Narození Panny Marie 7. Muzeum Českého ráje 8. Pomník obětem válek 9. kostel sv. Matěje 10. Husův Sbor 11. Rývovy a Metelkovy sady 12. Dlaskův statek a Dům přírody
1. placené parkoviště 2. Hrubý Rohozec 3. aut. nádraží 4. terminál a žel. stanice 5. Dolánky

zámek zajímavost parkoviště aut. zastávka žel. stanice

neznačená cesta

1 : 25 000

0 250 500 m
1 cm : 250 m

11) Památky a zajímavosti v okolí Kozlova a Valdštejnu

Valdštejn a Kavčiny

Jižně od Turnova v oblasti zvané Český ráj stojí nemalé množství zajímavostí, které lákají velké množství turistů. Do této lokace spadá i hrad Valdštejn a zřícenina Kavčiny. Důležitější postavení samozřejmě má první jmenovaná památka, neboť nádherný hrad vybudovaný na skále nabízí velké množství kulturního vyžití v rámci prohlídek s průvodcem, nebo bez něho. Také v blízkosti stojí Hospůdka, která poskytuje občerstvení a několik stolů s posezením určených k relaxaci. Právě odsud se dá vyrazit za poznáním Českého ráje. KE zřícenině Kavčiny, která leží v blízkosti Valdštejna, se dá dostat díky značeným, ale také neznačeným turistickým trasám. Přesto, že zřícenina sama o sobě obsahuje pouze nějaké jeskyně a skalní výběžky, stojí na cestě směrem za dalšími zajímavostmi, jako jsou například vyhlídky nebo další přírodní atraktivity.

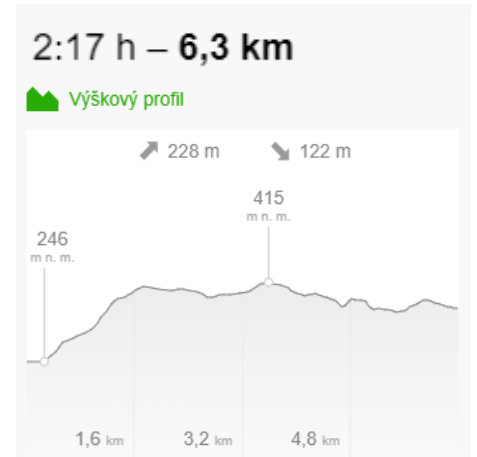
Krásný výlet v této lokalitě může začít u železniční stanice „Turnov, město“, odkud se po červené turistické trase dá dostat k Valdštejnu a následně opět po červené, skrze Hruboskalské skalní město a různé přírodní atraktivity se zastávkou u zříceniny Kavčiny, až k zámku Hrubá Skála.

Kozlov (Chlum)

Kousek od silnice z Turnova do obce Všeň stojí na kopci v oblasti Českého ráje zřícenina zvaná Kozlov či Chlum. Dnešní podoba dřívějšího sídla spíše připomíná skalní město s různými uličkami a jeskyněmi, ale přesto se zachovaly i zřetelné půdorysy budov. Místo zříceniny představuje velký potenciál pro prozkoumávání všech různých zákoutí Kozlova nebo také pro výlety po okolní krajině. Přímo v obci Všeň se například nachází kostel sv. Filipa a Jakuba. V bezprostřední blízkosti zříceniny stojí nádherná vyhlídka a po žluté turistické trase se dá dostat k přírodní památce Vústra.

Výlet na Kozlov (Chlum) je možné spojit s návštěvou hradu Valdštejn a dalšími zajímavostmi v Českém ráji, neboť výše uvedená žlutá turistická trasa vede ze zříceniny, přes Kacanovy, přímo do okolí hradu Valdštejn nebo až Hruboskalského skalního města.

Trasa z Turnova přes Valdštejn na Hrubou skálu

(Mapy.cz 2020a)

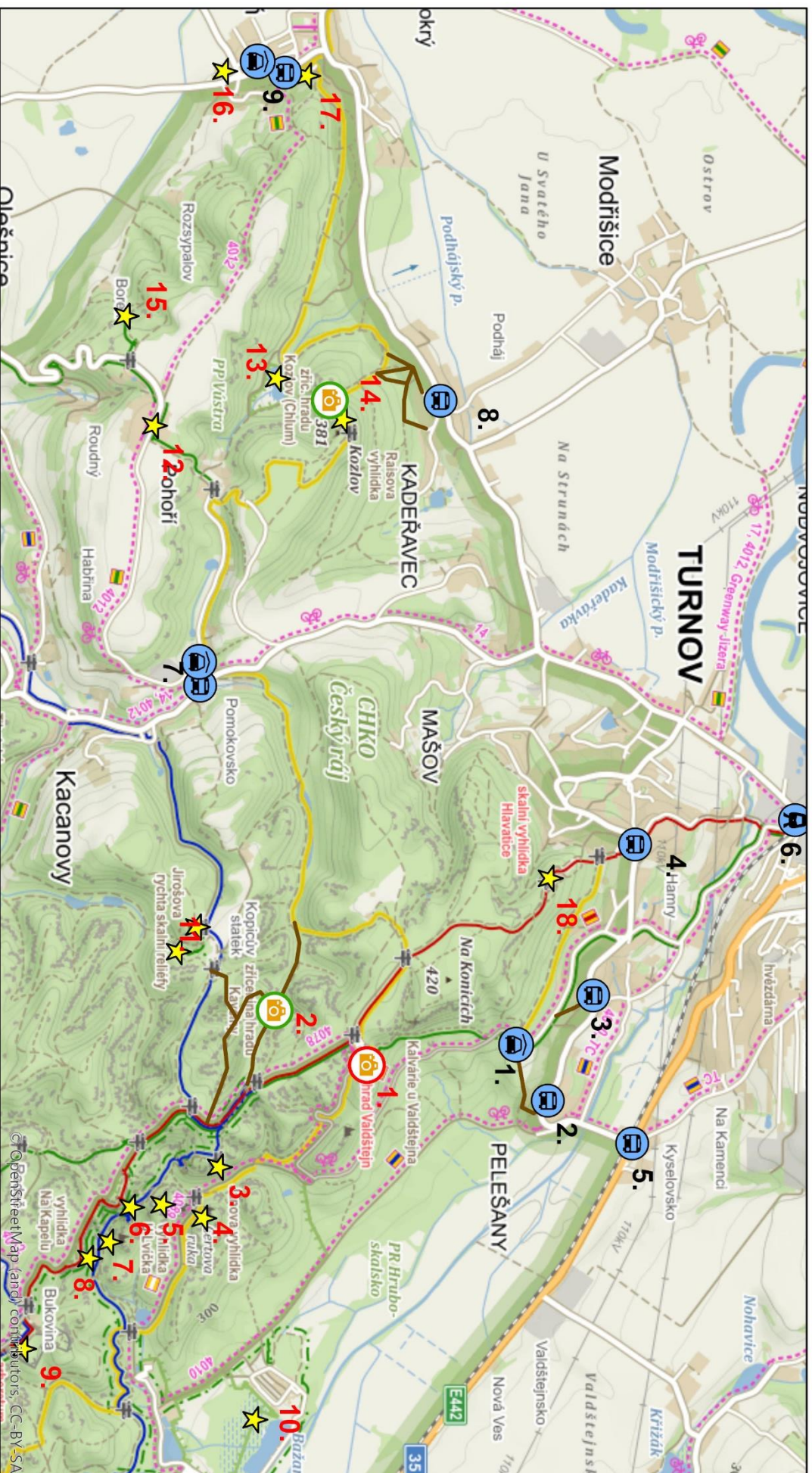

Památky a zajímavosti v okolí Kozlova a Valdštejnu

Turnov

Chloumek

Doubrava Příšovice

Olešnice Olešnice Vyskeř Hrubá Skála

1. Valdštejn
  2. Kavčiny
  3. Janova vyhlídka
  4. skála Maják
  5. Hruboskalské skalní město
  6. vyhlídka U Lvička
  7. skalní věž Kapelník
  8. Vyhlídka na Kapelu
  9. Arboretum Bukovina
  10. Bažantník
  11. Kopicův statek a skalní reliéfy
  12. Zvonička
  13. Přírodní památka Vůstra
  14. Kozlov (Chlum) a Raisova vyhlídka
  15. vyhlídka na Bezděz
  16. Usedlost čp. 14
  17. kostel sv. Jakuba a Filipa
  18. rozhledna Hlavatice
1. placené parkoviště
  2. Pelešany, rovinka
  3. Pelešany
  4. Mašov, k Hlavatici
  5. Turnov, Kyselovsko
  6. Turnov - město
  7. Kacanovy, hotel Králíček a neplacené parkoviště
  8. Modřišice, Podhájí
  9. Všeň, ObÚ a neplacené parkoviště

1 : 40 000

Sedmihorky

Sedmihorky

Mirová pod Kozákovem

12) Památky a zajímavosti v okolí hradu Trosky

Trosky

Blízko vesnice Ktová na čedičovém vrcholu stojí nejnavštěvovanější Trosky nabízí prohlídku bývalého hradu a vyhlídkových věží Pann dovědět mnoho historických informací, ale také pověstí a legend. K hradu vede několik různých turistických tras, které památku spojují například se sídly jako je zámek Hrubá Skála či hrad Valdštejn. V bezprostřední blízkosti objektu se nachází dostatečné množství přírodních památek, Muzeum panenek a medvídků v Troskovicích. Také se dá spojit prohlídka hradu Trosky s replikou hradiště Semín blízko Nebákova.

Návrh na výlet:

Oblast Českého ráje u Turnova představuje několik významných památek v rámci okresu Semily, které obohacují další přírodní a kulturní zajímavosti. Velká část těchto míst se dá navštívit v rámci pěšího výletu z „Borku“ či „Ktové“, odkud se pomocí modré (z Borku) či zelené (z Ktové) turistické trasy dá dojít k hradu Trosky. Po prohlídce památky vede červená cesta směrem na Želejov až k zámku Hrubá Skála. Skrze Hruboskalské skalní město, stále po stejném turistickém značení, se pokračuje k rozcestí u zříceniny Kavčiny a dále k hradu Valdštejn. Následně pořád po červené trase přes rozhlednu Hlavatice až na zastávku „Turnov, město“. Celá cesta má 16 a půl kilometrů a dá se obohatit o další různé zastávky.

Semín

V blízkosti obce Troskovice nestojí pouze hrad Trosky, ale také replika hradiště Semín, která představuje pouhý námět jak mohlo asi dříve Keltské hradiště vypadat. Jedná se o poměrně nově vzniklý projekt pod správou Resortu Českého ráje, jenž využívá dřívějšího hospodářského dvora k ubytování hostů s možností stravování a relaxačních činností. Soudobá replika hradiště využívá prostoru k různým výstavám. Například jsou k vidění obrazy Salvadora Dalího či velká sbírka achátů.

Celý resort neláká turisty pouze na jejich služby, ale také na blízké okolí, ve kterém se nachází několik rybníků, jeskyní a dalších památek, jež obohacují hradiště Semín a celou zdejší oblast. V probírané destinaci existuje možnost jakéhosi turistického okruhu, spojujícího nejzajímavější místa v blízkém okolí. Celková délka cesty je něco málo přes 13 kilometrů a začíná neznačenou cestou z hradiště k Podsemínskému mostu, následně pokračuje po červené k rozcestí U Příbyla a dále po žlutém značení kolem Věžického a Krčáckého rybníku k Vidlákovu. Odtud se po červené cestě dá dostat k hradu Trosky a dále k autobusové zastávce „Troskovice, Křenovy“. Následně se pomalu dokončuje, stále pomocí červené turistické trasy, okruh přes Nebákov až k úvodní neznačené cestě u Podsemínského rybníku.

Výlet z Borku přes Český ráj do Turnova

5:29 h – 16,5 km

Výškový profil

Délka okruhu u Semína

4:36 h – 13,2 km

(Mapy.cz 2020a)

Památky a zajímavosti v okolí hradu Trosky

Valdštejn

Hrubá Skála

Borek

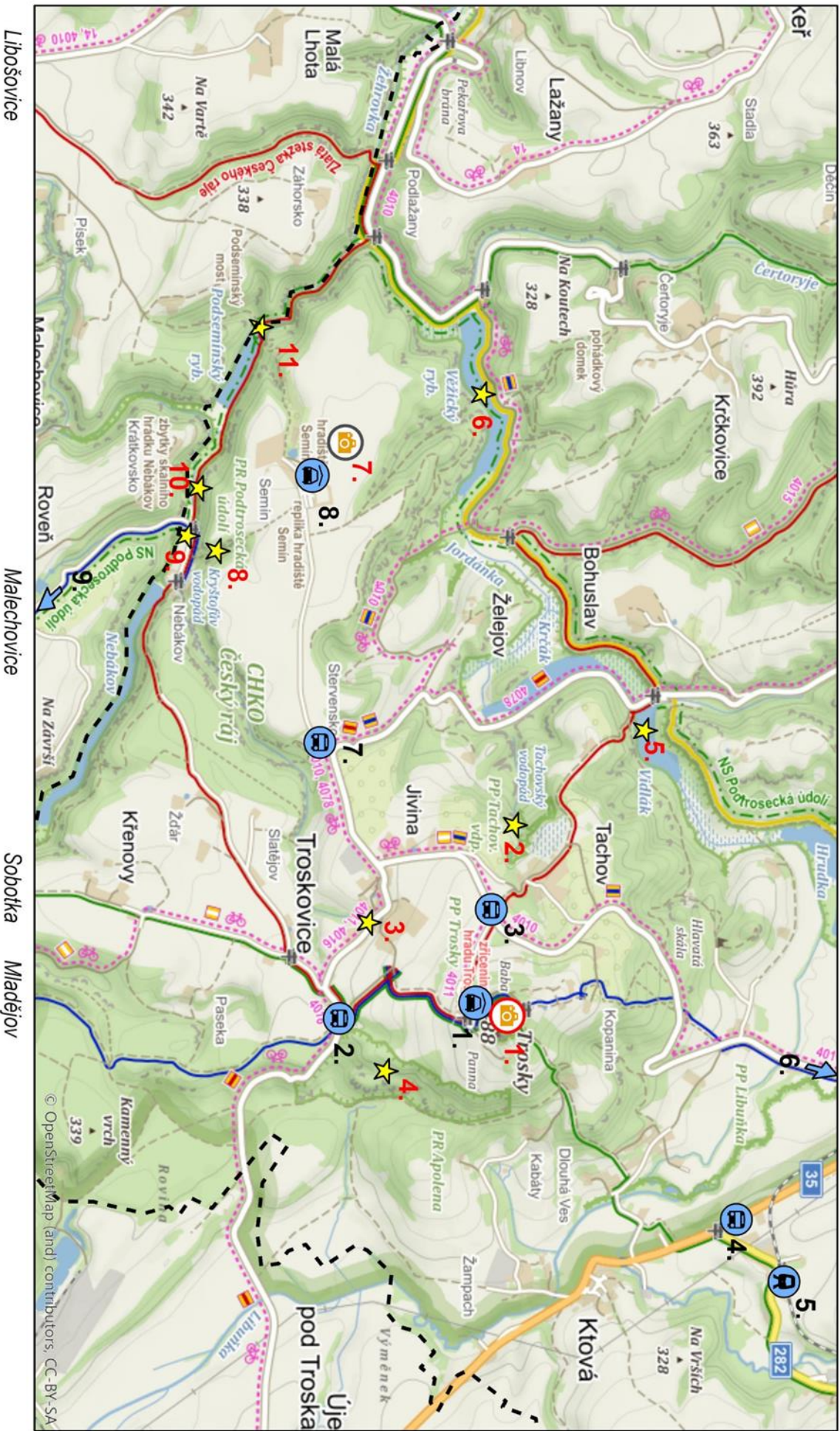
Borek

Rovensko pod Troskami

Vyskeř

Libošovice

Malá Lhota

Újezd pod Troskami

Libošovice

Malechovice

Sobotka Mladějov

1. Trosky 2. Přírodní památka Tachovský vodopád 3. Muzeum panenek a medvidků 4. Přírodní rezervace Apolena 5. soustava rybníků Krčák, Vidláček a Hrudka 6. rybník Věžický 7. replika hradu Semín 8. Kryštofův vodopád 9. skalní hrad Nebákov 10. Jeskyně 11. Podsemínský mlýn a most
1. placené parkoviště 2. Troskovicе, Svičáčka 3. Tachov, Trosky 4. Ktová, Pyrán 5. Ktová 6. Borek žel. stanice (0,96 km) 7. Troskovicе, Jivina 8. neplacené parkoviště 9. Malechovicе žel. stanice (1,7 km)

hrad

parkoviště

zajímavost

aut. zastávka

žel. stanice

neznačená cesta

hranice okresu

1 : 40 000

1 cm = 400 m

0 500 1 000 m

© OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA